

NAGYKANIZSA
MEGYEI JOGÚ VÁROS

POLGÁRMESTERE

ELŐTERJESZTÉS
NAGYKANIZSA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSÉNEK
2025. novemberi soros ülésére

- Napirend címe:** **Javaslat a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatára**
- Készítette:** Pöczéné Faics Gabriella intézményi referens, Humánigazgatási és Szervezési Csoport
- Ellenőrizte:** Bagarus Ágnes csoportvezető, Humánigazgatási és Szervezési Csoport
- Egyeztetve:** dr. Tóth – Bagó Mónika alpolgármesterrel
dr. Nemesné dr. Nagy Gabriella osztályvezetővel, Humán Osztály
- Tárgyalja:** Szociális, Egészségügyi és Környezetvédelmi Bizottság
- Melléklet:** Helyi Esélyegyenlőségi Program

Törvényességi szempontból ellenőrizte:

Dr. Gyergyák Krisztina
jegyző

Tisztelt Közgyűlés!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a alapján:

„(1) A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) öt évente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

(2) A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot az e törvény és a felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott szempontok és eljárásrend, valamint azok figyelembevételével a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által, az általa vezetett minisztérium honlapján közzétett módszertani útmutató alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és a településfejlesztési terv antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.”

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése a 310/2023. (XII.14.) számú határozatával elfogadta Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2024-2028. évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP).

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése alapján:

*„(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását **kétévente át kell tekinteni**, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.”*

A jelenleg hatályos HEP felülvizsgálata megtörtént. A HEP felülvizsgálatához a HEP Fórum véleménye is beszerzésre került. A HEP Fórum segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában.

A HEP Fórum 2025. november 18-án került összehívásra. Ennek eredményeként az intézkedési tervben a határidőket felülvizsgáltuk, azok további két évvel meghosszabbításra kerültek. Új intézkedés nem került rögzítésre.

A HEP felülvizsgálat szöveges dokumentuma és az intézkedési terv jelen előterjesztés 1. mellékletét képezi.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2024-2028. évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatát jelen előterjesztés 1. melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

(Elfogadása egyszerű szótöbbséget igényel.)

Nagykanizsa, 2025. november

20.

Horváth Jácint
polgármester

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata

2024-2028

Tartalomjegyzék

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	10
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	45
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	74
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	86
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	103
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	117
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	119
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	120
1. A HEP IT részletei	120
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	124
3. Megvalósítás.....	137
4. Elfogadás módja és dátuma.....	141

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021. 06. 30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent **Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Földrajzi jellemzők

Nagykanizsa Zala megye egy közepes méretű városa, a Mura folyótól 13 km-nyire észak-keletre, a Zalát és a Murát összekötő Principális-csatorna két oldalán épült. Alacsony (100-110 m) fekvésű vidék, a hajdani mocsárvilág lecsapolására számos csatorna szeli át meg át a környékbeli nedves réteket, legelőket. A várostól északra, észak-nyugatra 200 m-t meghaladó magasságú erdős dombvidék övezi. Fekvéséből adódóan az országos átlagnál jobban érvényesül az Alpok, és a Földközi-tenger óceáni hatása. Ebből adódóan csapadékosabb, szelesebb, kevesebb napfényt élvező és kissé kiegyenlítettebb hőmérsékletű a város klímája. A csapadék évi járása egyenletesebb az országos átlagnál. A csapadék többnyire zivattal kísért záporosó formájában hullik.

A város területe több mint 148 km², 1990-ben egyike lett az ország 20 megyei joggal felruházott városának.

A városon halad át a 7-es főút és az M7 - es autópálya. Nagykanizsa a Nyugat-Dunántúli Régió legdélebbi városa.

Története

Nagykanizsa város története az őskorig nyúlik vissza; nem hiába, hiszen földrajzi fekvése kiváló. A vízfolyások mellett, dombok közt fekvő települést már a rómaiak korában utak keresztezték, mely utakon már a magyarok előtt megérkezett a kereszténység. Ennek bizonyítéka az Inkey kápolna mellett 2004-ben feltárt ókeresztény sírkápolna. Az utak metszéspontjában fekvő Kanizsa névvel Knysaként (jelentése hercege, fejedelemé) IV. Béla 1245-ből származó adományozó levelében találkozunk először. Határában fontos királyi útvonal (via Regia) haladt át, amely a mai 7-es főútvonal. Ez akkoriban hadiútként Fehérvárról indulva a Balaton mentén Kanizsán keresztül vezetett Horvátország felé.

A mocsaras területen már a 14. században állt vár. A tatárjárás előtt királyi birtok volt, majd egymás után több család is birtokolta. A várat az Osl nembeli Lőrinc kapta hűsége jutalmául Károly Róberttől. Rövidesen a nagyra törő, már magukat Kanizsaiaknak nevező család birtokközpontjává vált, majd Kanizsai Orsolya öröksége révén lett férje, Nádasdy Tamás birtoka. Megerősítését elkezdte, majd elcserélte a királlyal, ettől kezdve királyi végvár, a Dél-Dunántúl védelmének központja.

Várkapitányai közül a leghíresebb Thury György, a jobbágysorból kiemelkedett katona, aki 1569 és 1571 között volt a vár parancsnoka. A várat több sikertelen kísérlet után 1600-ban foglalták el a törökök, ezután kilencven évig török kézen volt

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

1690. április 13-án Batthyány II. Ádám szabadítja fel Kanizsa várát, amely 1705-ig közvetlenül a bécsi udvari kamara fennhatósága alá tartozott. A várban német helyőrséget helyeztek el, a város lakossága új betelepülőkkel gyarapodott. Lipót császár azonban kivonta a katonaságot és a várat lebontásra ítélte, majd végső csapásként eladományozta, így földesúri joghatóság alá szorította. A város első földesura Grassics Jakab volt, majd a Szapáry grófi család követi, s végül 1743-ban gróf Batthyány Lajos nádor szerzi meg Kanizsát.

Kedvező földrajzi helyzete miatt Kanizsa lakossága jelentékenyen gyarapodott. Míg 1715-ben 256 lakost írnak össze, addig 1770-ben 3711 főt. Újra beindult a kereskedelem és a 18. század végére újra megkapta a vásártartási jogot. A földművelés és a kézművesség mellett ez lett a város fő megélhetési forrása. A vár köveiből megindult az építkezés, az üzleti élet felélénkült. 1765-ben Batthyány Lajos piarista gimnáziumot alapított, ami a térség szellemi központjává vált.

A város fénykora a 19. században következett be. A 19. század második felében több kereskedelmi jelentőségű vasútvonalat is átadnak, és az első bankok is ebben az időszakban jöttek létre. Kibővült az oktatás, kereskedelmi felsőiskolát hoztak létre, kórházat alapítottak, és a kereskedelem mellett egyre több ipari üzem (pl. téglagyár, sörgyár) is települt a városba.

A világháború után a határszélre szorult Nagykanizsa nehéz helyzetbe került, és a háború előtti ígéretes fejlődése szemlátomást megtört. A város ipara és kereskedelme elvesztette a legfontosabb piacait, Horvátországot, Dalmáciát, Törökországot és Olaszországot. Az 1930-as évek végén felfedezik a földgázt, és kőolajat, melynek hatására megalakul a MAORT telep (Magyar Amerikai Olajipari Részvénytársaság).

Az 50-es évek diktatúrája Nagykanizsát különösen kellemetlenül érintette. A szomszédos Jugoszláviával szemben folyamatosan romló kapcsolat hatására csökkent a forgalom, megállt a fejlesztés.

A rendszerváltás után 1990-ben megtartják az első szabad választásokat, s Nagykanizsa egyike lett az ország húsz megyei jogokkal felruházott városának. A politikai pártok mellett a városban működő kulturális egyesületek, az egyházak, a település szépítésén munkálkodó szervezetek szerencsésen sokszínűvé formálják a közéletet, teret adnak a polgári létezés számára.

Demográfiai adatok

Lakónépesség

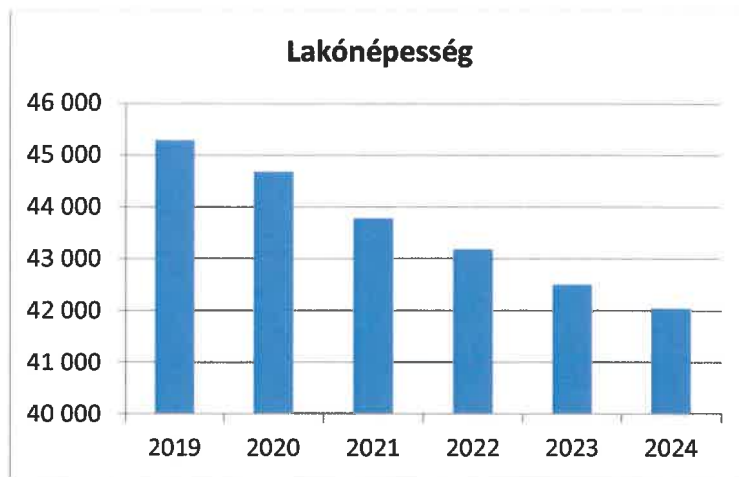
Lakónépesség alatt a Nagykanizsán lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint a településen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes számát értjük.

Nagykanizsa lakónépességének alakulását mutatja az alábbi táblázat.

A lakónépesség 2019-től folyamatosan csökkenést mutat, a vizsgált időszakban 3 253 fővel lett kevesebb a lakosság száma.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2019	45 295	bázis év
2020	44 688	98,66%
2021	43 787	97,98%
2022	43 188	98,63%
2023	42 502	98,41%
2024	42 042	98,92%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

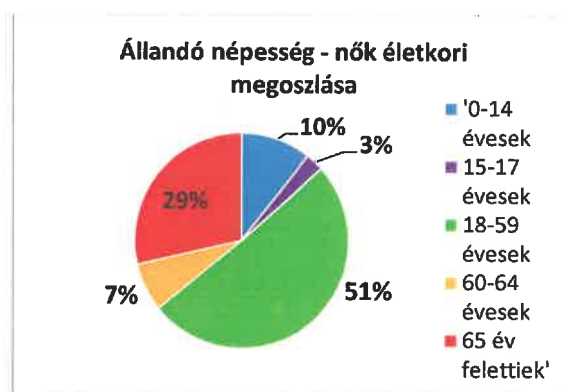
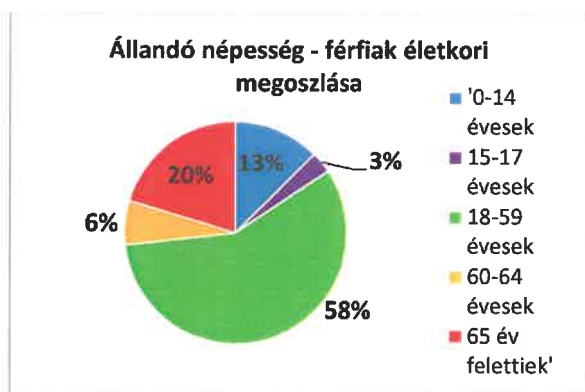
Az adatok diagramon történő megjelenítése még szemléletesebben mutatja a lakónépesség évről-évre történő csökkenését, megfigyelhető, hogy 2020 és 2021 között volt a legnagyobb arányú a csökkenés (901 fő), amit a koronavírus okozta Covid19-járvány idézett elő.

Állandó népesség

Az alábbi táblázat a Nagykanizsán területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	20 818	23 511	44329	46,96%	53,04%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			785	1,77%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	2 596	2 482	5078	5,86%	5,60%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	650	629	1279	1,47%	1,42%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	12 004	11 955	23959	27,08%	26,97%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	1 334	1 725	3059	3,01%	3,89%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	4 234	6 720	10954	9,55%	15,16%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség életkor szerinti bontásban történő vizsgálata, az esélyegyenlőség szempontjából különösen fontos.

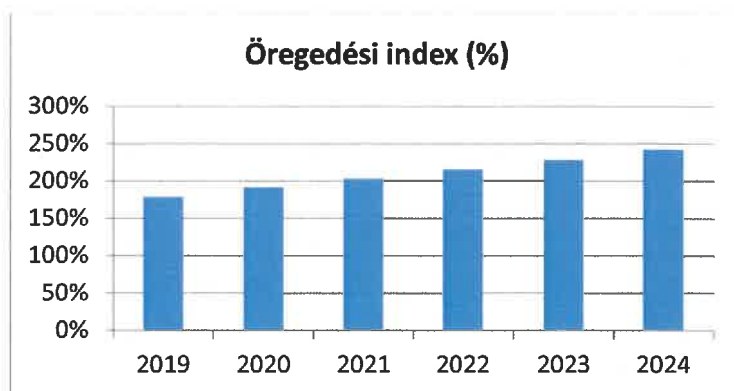
Az egyes életkori csoportok nemenkénti alakulását vizsgálva megállapítható, hogy míg a 0-14 éves és a 15-17 éves korosztály nemenkénti aránya közel azonos, addig a 18-59 éves korosztály esetén már nagyobb, 7 % különbség van a férfiak javára. A 65 év feletti korosztályokban azonban már jelentősen magasabb számban vannak a nők, mint a férfiak. Míg a nők aránya 29 %, addig a férfiak aránya csak 20 %, a városban élő 65 év felettiek között.

Öregedési index

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli jut. Az öregedési index 100 feletti értéke, előregedő, 100 alatti értéke fiatalos népességszerkezetet mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2019	10 187	5 702	178,66%
2020	10 572	5 512	191,80%
2021	10 791	5 308	203,30%
2022	10 954	5 078	215,71%
2023	11 064	4 843	228,45%
2024	11 236	4 641	242,10%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index Nagykanizsán 2019-ben még csak 178,66 % volt, tehát száz gyermekre és fiatalokra nagyjából 178 időskorú jutott. 2024- ben ez az arány már 242,1% volt, vagyis 242 időskorú lakos jutott száz gyermekkorúra.

A város állandó népességében a gyermekek és az idősek létszámát összehasonlítva megállapítható, hogy a 65 évnél idősebbek száma az elmúlt években folyamatosan növekedett a 14 évnél fiatalabbak létszámának csökkenése mellett. A számadatok azt is jól mutatják, hogy a 65 év feletti korosztály növekedésével és a gyermekek arányának csökkenésével a város lakossága fokozatosan öregszik. A gyermekkorú lakosság létszáma egyre csökken, ami a jövedelemtermelő és jövedelemfogyasztó népcsoportok létszáma közötti különbség további szélesedését vetíti előre. A folyamat megállítása a gyermekvállalási kedv fokozásával (kedvezmények, babakötvény, letelepülési kedvezmények) történhet.

A HEP célcsoportjai szempontjából különösen fontos ez a mutató, amit az intézkedési terv során figyelembe kell venni a gyermekek és az idősek érdekében tervezett intézkedések során.

Belföldi vándorlás

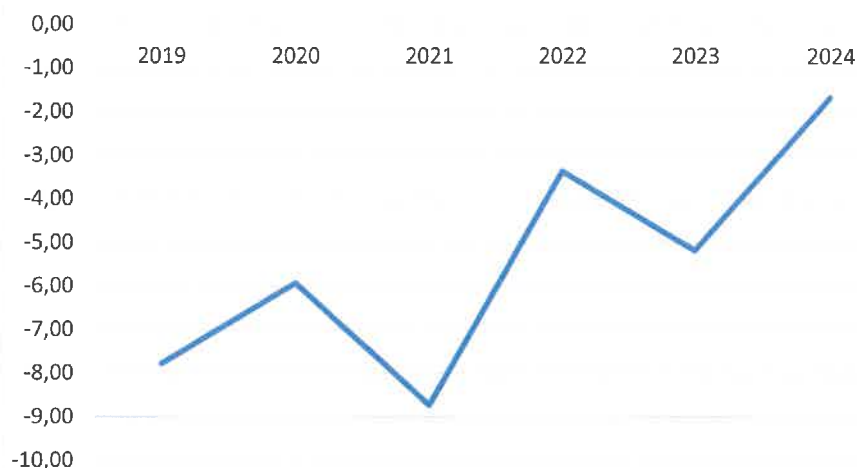
A KSH definíciója szerint: a belföldi vándormozgalom a népesség országon belüli térbeli, földrajzi mozgását követi nyomon. Az egyes területeken a népesség száma nem csak a természetes népmozgalomból (születés, halálozás) adódóan változik, hanem a népesség vándorlása miatt is.

A belföldi vándorlás száma egy település vonzerejét mutatja, ha pozitív az adat, akkor az odavándorlás, ha negatív akkor az elvándorlás jellemző.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2019	-7,78
2020	-5,93
2021	-8,73
2022	-3,36
2023	-5,18
2024	-1,66

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

**Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000
állandó lakosra vetített száma (fő)**

Az állandó odavándorlás és elvándorlás arány hullámzó értéket mutat, azonban az elmúlt években folyamatosan negatív érték volt; azaz Nagykanizsáról többen vándorolnak el, mind akik ideköltöznek. A negatív értékek ellenére bizakodásra ad okot az a tény, hogy a negatív érték 2024-ben volt a legalacsonyabb.

Az esélyegyenlőség szempontjából fontos kérdés, hogy az odavándorlás és az elvándorlás melyik társadalmi csoportokat érinti leginkább. Fontos cél lenne a bevándorlási arány javítása (munkahelyek teremtése, megfelelő közszolgáltatások, lakásállomány megújítása).

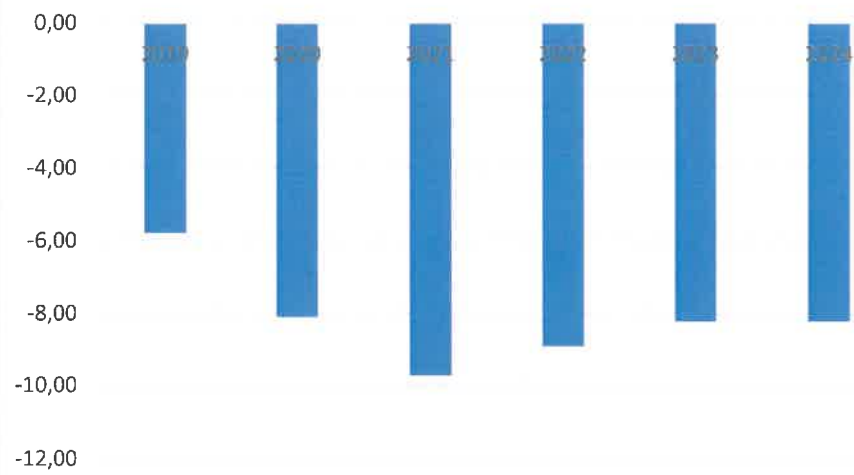
Természetes szaporodás

A természetes szaporodás megállapításához az élve születések és halálozások számának a vizsgálata szükséges. Az élve születések száma az elmúlt években folyamatosan csökkent. A halálozások száma azonban 2020-ban és 2021-ben nagy arányban megnövekedett, feltehetően a pandémia következtében. 2022. év óta a természetes fogyás mértéke csökkenő tendenciát mutat.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2019	-5,79
2020	-8,11
2021	-9,72
2022	-8,92
2023	-8,24
2024	-8,23

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

**Az élve születések és halálozások különbözetének
1000 lakosra vetített száma (fő)**

A nagyobb távlatra körvonalazható jövőkép szerepe abban áll, hogy az elérni kívánt kedvező állapot rögzítésén felül, a továbbiakban vetítse előre a legfontosabb koncepcionális célokat, amiket Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata az esélyegyenlőség érdekében tenni kíván, illetve a koncepció alapján meghatározhatók lehessenek a fejlesztési programok, projektek, a vállalható megvalósítás ütemezése szerint.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok egyaránt a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Fő célkitűzések:

- Hosszú távon gazdaságosan működtethető, jó szakmai színvonalú, hatékony egészségügyi ellátórendszerre biztosítása.
- A szociális gondoskodás a rászorultság alapján működjön, ennek megfelelően kiemelt figyelmet kell fordítani a lakhatás biztosítására és körülményeinek javítására.
- A szociális ellátó rendszerből kiesettek felkutatását, gondozásuk megszervezését folyamatosan javítani kell. Kiemelt hangsúlyt kell helyezni a családgondozásra, mint megelőző tevékenységre (különösen szegregált területeken).
- Az oktatásnak, képzésnek a magasabb szintű szakképzés fejlesztésére és a versenyképesség megteremtésére kell a hangsúlyt helyezni. Az új képzési és képesítési lehetőségek egyrészt segítik leküzdeni a hátrányokat, piacképes tudást biztosítva, másrészt segítik megtartani vagy visszacsábítani a tanulmányaik vagy munkájuk miatt máshol élő, jól képzett szakembereket.
- Olyan viszonyokat kell kialakítani, amelyek biztosítják mindenkinek a gazdasági, szociális, politikai és kulturális beilleszkedés feltételeit. Kiemelt figyelmet kell szentelni a nemzeti kisebbségek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére, az erősebb társadalmi kohézió megteremtése céljából.
- Az anyagi forrásokat hatékonyan felhasználó, a kor követelményeinek megfelelő városüzemeltetés a cél, ahol a közlekedési létesítmények színvonala nem marad el a magyar középvárosok színvonalától, a köztisztaság hatékony fenntartása biztosított, a közterek és zöldfelületek pedig megfelelő számú köztéri berendezéssel ellátottak, vonzóak az ott tartózkodók számára.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel, szakképzési centrummal).
- A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésére szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt, szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek. A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készített egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének a szociális szolgáltatásokról és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról szóló 21/2021. (VIII.27.) önkormányzati rendelete: az önkormányzati rendelet a személyes gondoskodás formáit, az ellátások igénybevétele módját, megszüntetés eseteit, a személyi térítési díj csökkentésének és elengedésének eseteit tartalmazza.
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelete
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének az önkormányzati bérlakásokról szóló 31/2023. (IX. 29.) önkormányzati rendelete
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a költségvetési intézményeknél folyó étkeztetés élelmezési nyersanyagnormáiról és a térítési díjak megállapításának módjáról szóló 17/2022. (VII. 05.) önkormányzati rendelete
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének az önkormányzat tulajdonában lévő lakások elidegenítéséről szóló 48/2009. (XI. 09.) önkormányzati rendelete
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének a lakások bérleti díjáról szóló 32/2023. (IX. 29.) önkormányzati rendelete
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a rotavírus elleni védőoltás támogatásáról szóló 15/2016. (II. 29.) önkormányzati rendelete
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a „Nagykanizsa fejlődéséért” felsőoktatási ösztöndíj támogatás szabályairól szóló 3/2016. (II. 03.) önkormányzati rendelete
- a Bursa Hungarica Felsőoktatási szociális ösztöndíj elbírálásának rendjéről szóló szabályzat
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város funkcióbővítő és szociális célú fejlesztése Integrált Városfejlesztési Stratégia
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Nagykanizsa-Surd-Zalacomár Szociális Társulása Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója 2023-2024
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Sportkonceptiója 2022-2026
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Kulturális Koncepciója 2025-2029
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Középtávú Ifjúságpolitikai Koncepció 2023-2027

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nagykanizsa Megyei Jogú Város, mint járási székhely meghatározó szerepet játszik a térség életében. Ennek megfelelően kiemelt szerepet vállal a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításában. Több társulás tagja, vezetője, mely a társadalmi és gazdasági élet számos területét érinti, felelősséget vállalva az esélyegyenlőség járási, térségi szintű biztosításában.

A **Nagykanizsai Regionális Szennyvíztársulás** Bocska, Eszteregnye, Fityeház, Füzvölgy, Homokmáram, Hosszúvölgy, Magyarszentmiklós, Magyarszerdahely, Nagykanizsa, Rigyác, Semjénháza, Szepetnek és Zalaszentbalázs települések együttműködésével jött létre. Célja, hogy ezen települések szennyvízelvezetési és -kezelési feladatainak hatékonyabb és célszerűbb megoldását, a közszolgáltatás színvonalának javítását biztosítsa.

Nagykanizsa – Surd – Zalacomár Szociális Társulása a három település területén a szociális alapszolgáltatás teljeskörű ellátását biztosítja.

Ezek a következők:

- a) Házi segítségnyújtás
- b) Idősek nappali ellátása
- c) Szociális étkeztetés
- d) Fogytékossággal élők nappali ellátása
- e) Támogató szolgáltatás

A Nagykanizsa és Térsége Óvodafenntartó Társulásnak a Társuláson keresztül Nagykanizsa, Liszó, Homokkomárom, Hosszúvölgy, Fűzvölgy, Rigyác és Sormás településeken az Mőtv. 13. § (1) bekezdésének 6. pontjában meghatározott óvodai ellátást működési (szolgáltatási) területen alaptevékenységként, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) számú EMMI rendelet előírásai szerint, feladatvégzési és ellátási kötelezettséggel, az alapítók szakmai és gazdasági felügyelete mellett végzi.

Dél-Zala Hulladékgazdálkodási Társulást Belezna, Bocskai, Eszteregnye, Fűzvölgy, Homokkomárom, Hosszúvölgy, Iharos, Iharosberény, Kiscsehi, Liszó, Nagykanizsa, Nemespátró, Petrivente, Pogányszentpéter, Rigyác, Semjénháza, Sormás, Surd, Tótszentmárton, Tótszerdahely, Újjudvar és Zalakaros települések együttműködésében jött létre. Feladata a Társulás működési területén belül a települések szilárd hulladékkezelésének megoldása magas szintű műszaki, technikai színvonalon a környezetet védő rendszerben, továbbá a társulás tagjai által a Társulás részére rendelkezésre bocsátott, valamint a hulladékgazdálkodási tevékenység végzésével kapcsolatban szerzett vagyonelemek üzemeltetése.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapjául szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. A helyzetfeltáráshoz támaszkodtunk a Képviselő-testület által elfogadott hatályos koncepciókra, stratégiákra, programokra, beszámolókra, amelyek kapcsolódnak a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2022. évi népszámlálás adataiból indultunk ki. Adathiány esetén becslésre támaszkodtunk.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része a pénzbeli juttatások rendszereiből származik. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Városunkban tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó gyengébb motivációs bázis, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

A romák gyakran esnek áldozatul a faji és társadalmi diszkriminációnak, és nem rendelkeznek egyenlő hozzáféréssel az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz, a lakhatási lehetőségekhez és egészségügyi szolgáltatásokhoz.

A romák társadalmi kirekesztésének csökkentése érdekében megfogalmazott országos vagy helyi kezdeményezéseknek, e négy terület romák általi igénybevételének hatékonyságát kell szolgálnia, életkörülményeik és ezáltal társadalmi inklúziójuk növelése céljából.

A romák helyzetének vizsgálatát megnehezíti az adatok hiánya, hiszen a szabad identitásválasztás, az önkéntes nemzetiségi hovatartozás megvallása korlátozottá teszi ezt. A romák jellemzően nem vallják meg nemzetiségi hovatartozásukat az előítéletekből, a hátrányos megkülönböztetésből táplálkozó félelem miatt.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2019	50,08	25,42
2020	48,69	24,69
2021	49,56	23,24
2022	50,48	22,02
2023	49,68	19,40
2024	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

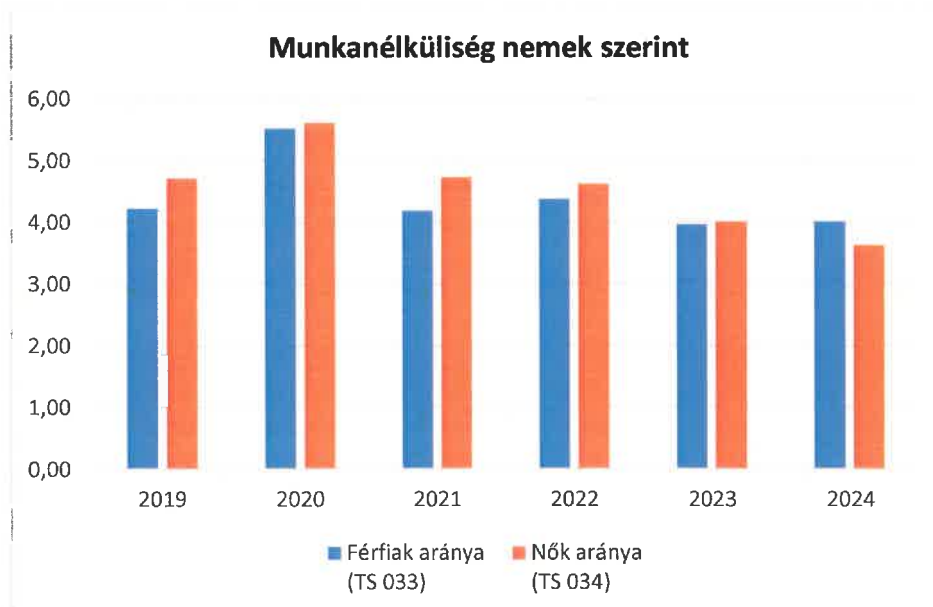
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A foglalkoztatáshoz való egyenlő esélyű és teljes körű hozzáférés alapvető feltétele a társadalmi befogadásnak, a jövedelem meghatározó az anyagi jólét tekintetében, a túlélési stratégiák tervezésében, sőt a társadalmi csoportok közötti kapcsolatok alakításában is szerepet játszik. A célok megvalósítása érdekében nélkülözhetetlen a felnőttképzés, a munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése, de a munkagyakorlat szerzésének támogatása is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2019	4,23	4,72	4,48%
2020	5,53	5,62	5,58%
2021	4,19	4,74	4,47%
2022	4,38	4,63	4,51%
2023	3,97	4,02	4,00%
2024	4,02	3,64	3,83%

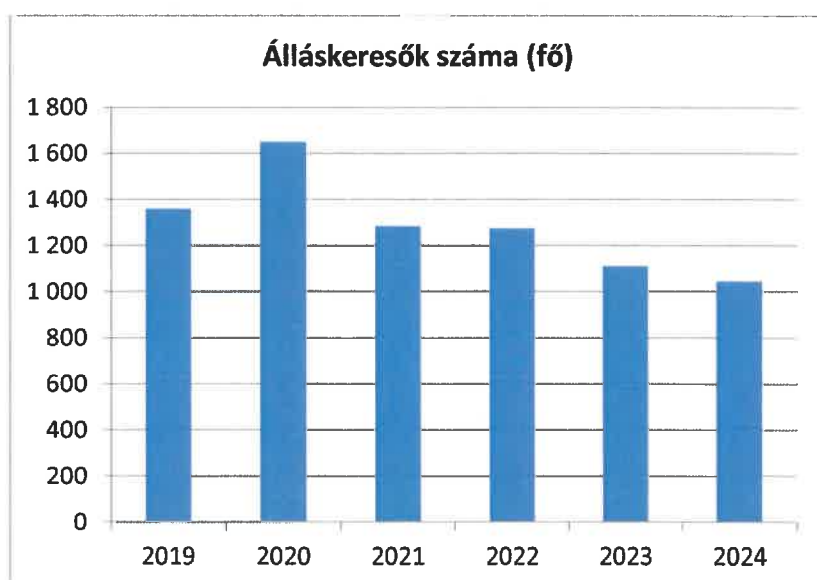
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

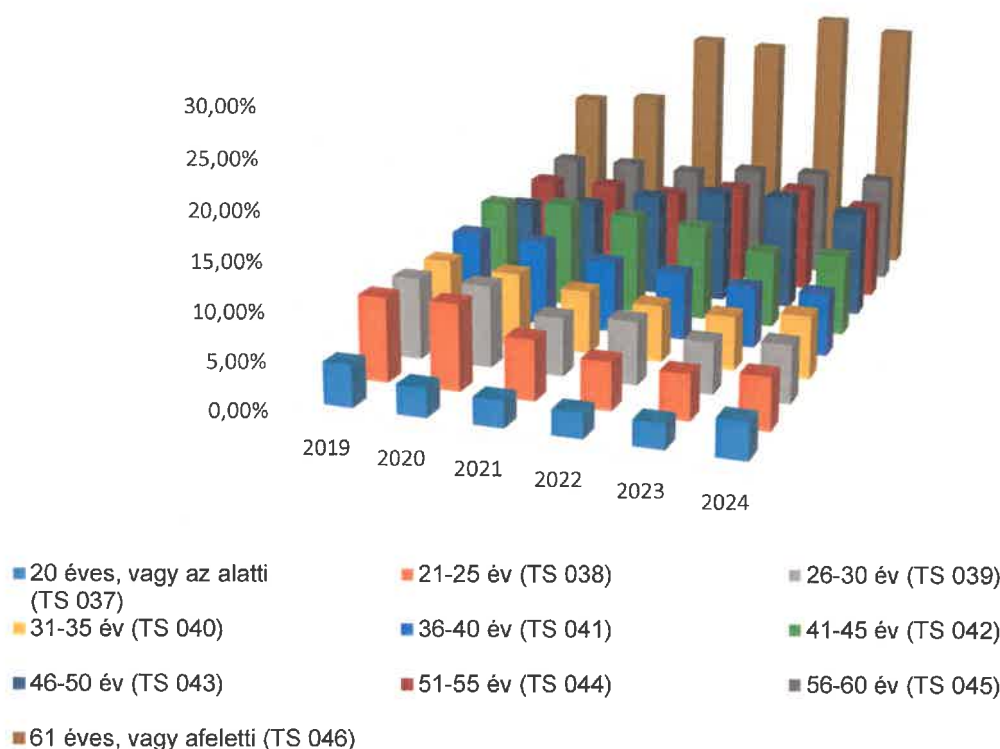
A nyilvántartott állás keresők számát és arányát az elmúlt öt év vonatkozásában vizsgálva megállapítható, hogy a munkanélküliségi ráta a 2020-as évben volt a legmagasabb - amikor a pandémia negatív hatása a munkanélküliségi adatokban is megjelent - azóta csökkenő tendenciát mutat. A munkanélküliségi adatok nemek közötti megoszlását tekintve megfigyelhető, hogy míg 2019 és 2022 között a nők aránya magasabb volt, addig 2024-ben megfordult ez a tendencia és a férfiak között nagyobb a munkanélküliség aránya, mint a nők körében.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	1 360	1 650	1 285	1 275	1 112	1 047
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	60,00	51,00	36,00	33,00	29,00	40,00
	%	4,41%	3,09%	2,80%	2,59%	2,61%	3,82%
21-25 év (TS 038)	Fő	122,00	151,00	82,00	64,00	53,00	57,00
	%	8,97%	9,15%	6,38%	5,02%	4,77%	5,44%
26-30 év (TS 039)	Fő	119,00	145,00	80,00	86,00	61,00	64,00
	%	8,75%	8,79%	6,23%	6,75%	5,49%	6,11%
31-35 év (TS 040)	Fő	116,00	130,00	87,00	77,00	64,00	70,00
	%	8,53%	7,88%	6,77%	6,04%	5,76%	6,69%
36-40 év (TS 041)	Fő	130,00	153,00	100,00	94,00	73,00	70,00
	%	9,56%	9,27%	7,78%	7,37%	6,56%	6,69%
41-45 év (TS 042)	Fő	152,00	193,00	142,00	135,00	94,00	92,00
	%	11,18%	11,70%	11,05%	10,59%	8,45%	8,79%
46-50 év (TS 043)	Fő	125,00	164,00	148,00	160,00	142,00	121,00
	%	9,19%	9,94%	11,52%	12,55%	12,77%	11,56%
51-55 év (TS 044)	Fő	141,00	172,00	130,00	145,00	132,00	109,00
	%	10,37%	10,42%	10,12%	11,37%	11,87%	10,41%
56-60 év (TS 045)	Fő	154,00	188,00	142,00	151,00	134,00	125,00
	%	11,32%	11,39%	11,05%	11,84%	12,05%	11,94%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	241,00	303,00	338,00	330,00	330,00	299,00
	%	17,72%	18,36%	26,30%	25,88%	29,68%	28,56%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

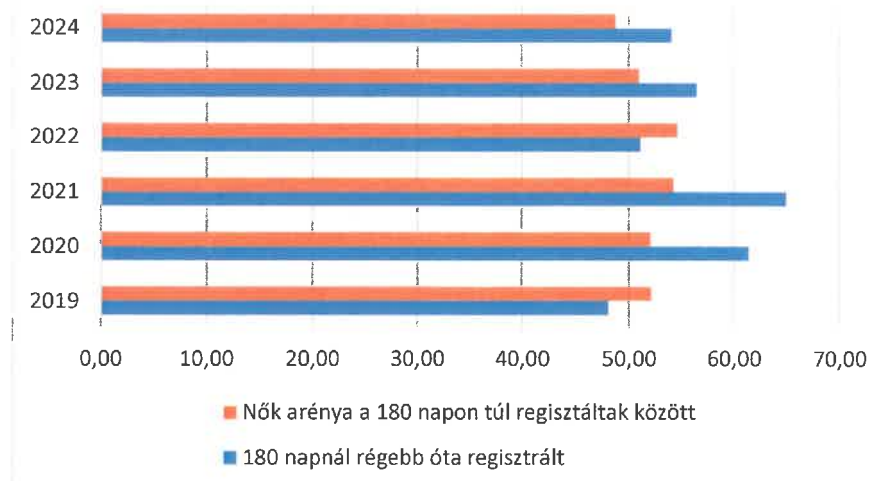

A fenti adatokat megfigyelve látható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma folyamatos csökkenést mutat. Az életkori korcsoportok szerint vizsgálva a nyilvántartott álláskeresőket számát, a fiatalabb korosztályok esetén csökkenő tendencia figyelhető meg. A 45 év feletti álláskeresők esetében azonban folyamatos emelkedést mutat, a 61 év felettiekénél pedig kiemelkedően magas az aránya. Jelentősen megnövekedett a nyugdíj előtt álló álláskeresők száma és aránya, akiknek a munka világában való visszatérése nehezített. Ennek tükrében kiemelt figyelmet szükséges fordítani erre a korosztályra.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2019	48,09	52,14
2020	61,45	52,07
2021	64,98	54,25
2022	51,14	54,60
2023	56,47	50,96
2024	54,06	48,76

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszabb ideje álláskeresők

A 180 napnál hosszabb ideje álláskeresők száma az elmúlt öt évben – a pandémia miatt kiugró 2020-as év kivételével - közel azonos értéket mutat. A tartós munkanélküliség tekintetében - a nők nagyobb arányú jelenléte mellett - csökkenés figyelhető meg. Ez az arány több év viszonylatában sem változott. Ez a tényező a nők esélyegyenlőségi mutatóinál is lényeges elemként jelentkezik.

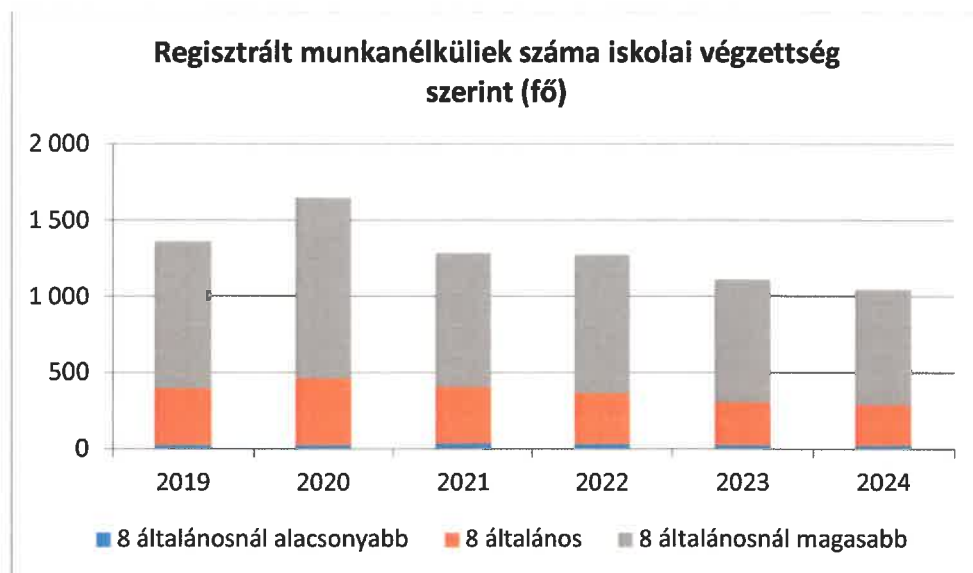
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Szoros összefüggés állapítható meg az iskolai végzettség és a foglalkoztatottsági szint között. A felzárkózási politikának sarkalatos pontja az alacsony végzettséggel rendelkezők és alulképzettek foglalkoztathatóságának növelése, amelynek egyik eszköze a felnőttképzés. A munkaerő-piaci igényeknek, elvárásoknak megfelelően felnőttképzés szakmai ismereteket pótló funkciója, valamint a munkavégzésbe ágyazott, gyakorlatorientált megvalósításával a szakmai tapasztalatszerzés biztosításával és a munkavállalói kompetenciák fejlesztésével együttesen növelik a képzésben résztvevők foglalkoztatási esélyeit. A munkaerő-piaci programok, projektek hatékonyságának és eredményességének egyik záloga, hogy a képzések köre és tartalma a leendő munkáltatók igényeihez, elvárásaihoz, a betöltetni kívánt munkakörök ellátásának feltételeihez igazodjanak.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2019	1 360	24	1,76%	373	27,43%	963	70,81%
2020	1 650	23	1,39%	440	26,67%	1 187	71,94%
2021	1 285	34	2,65%	372	28,95%	879	68,40%
2022	1 275	29	2,27%	337	26,43%	909	71,29%
2023	1 112	23	2,07%	283	25,45%	806	72,48%
2024	1 047	21	2,01%	271	25,88%	755	72,11%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség szerinti arányában az elmúlt öt évben jelentős változás nem figyelhető meg. A 2020-as évben – a pandémia miatt – kiemelkedő az adat, azonban az ezt követő években a számadatok hasonló arányúak, mint a járványt megelőző évben.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2019	338	141
2020	807	72
2021	189	53
2022	148	52
2023	48	45
2024	246	39

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A PAKTUMIRODA - 2016 szeptemberében kezdte meg tevékenységét a TOP-6.8.2-15-NA1-2016-00001 "Kanizsai foglalkoztatási paktum" projekt keretein belül. Legfőbb feladata, hogy kapcsolatot tartson a munkaerő piaci kereslet és kínálat között, tájékoztatást adjon mindkét oldalnak az őket érintő lehetőségekről és támogatásokról. Hosszú távú célja, hogy megkerülhetetlen szerepet töltsön be a munka világában boldogulni vágyók számára és naprakész információkkal rendelkezzen a betöltetlen, nagykanizsai munkalehetőségekről. A Kanizsai foglalkoztatási paktum lehetőséget teremt arra, hogy segítse az elsődleges munkaerő piacra való visszahelyezkedést akár képzések elvégzésével, bértámogatással vagy különféle munkaerő piaci és mentorálási szolgáltatásokkal. Egészen egyszerűen segít megkönnyíteni a munkakeresést és elhelyezkedést.

A programba azok a nagykanizsai polgárok vonhatók be, akik az alábbi csoport valamelyikébe tartoznak:

- alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 1-2 szakképzés nélkül)
- 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső

- 50 év felettek
 - GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek
 - foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők
 - tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek
 - megváltozott munkaképességű személyek
 - roma nemzetiséghez tartozó személyek
 - a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők
 - inaktívak
- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A település foglalkoztatottságának alakulását döntően a helyi cégek, vállalkozások, szolgáltatók, valamint a környező települések munkaerő-feltevő képessége határozza meg. A városon kívül Zalakaros idegenforgalma, valamint a megyeszékhely ipara kínál jelentősebb foglalkoztatási lehetőséget. A tömegközlekedés útján jellemzően a munkába járás megoldható, amennyiben nappali, délutáni, éjszakai munkarendben történik a munkavégzés, a munkáltató által szervezett autóbusz járatok gondoskodnak a munkavállalók munkahelyre történő szállításáról.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2019	1 360	69
2020	1 650	53
2021	1 285	38
2022	1 275	40
2023	1 112	19
2024	1 047	35

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A végzettség nélküli iskolaelhagyás az iskolai kudarcok, a lemorzsolódás gyakori következményére, az alacsony iskolázottságra, továbbá ennek eredményeképpen a munkaerőpiacról és a társadalomból való kirekesztődés veszélyére irányítja a figyelmet. Elsősorban a roma népesség köréből kerülnek ki a jelentős iskolai, képzettségi hátrányokkal jellemezhető társadalmi csoportok. Az iskolai végzettség nélküli iskolaelhagyás fokozottan érinti e népességet, de ezen belül is különösen súlyos hátrányaik vannak a roma lányoknak. A hátrányos helyzet kialakulása és fennmaradása – egyéb iskolázottsági és szociológiai tényezők mellett – a foglalkoztatottság hiányára vezethető vissza. Ez a megállapítás ugyanakkor fordítva is igazolható: a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci belépésének esélye erősen korlátozott.

Felnőttképzések és szolgáltatások segítségével kell hatékonyabbá tenni a társadalmi mobilitási csatornákat, ezzel segítve a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok iskolázottságának, foglalkoztatásának, lakhatásának és mentális egészségének javítását.

A felnőttképzésben való reális részvételre a 19–45 évesek generációnak van esélye. Ebben a szélesebb életkori csoportban a hiányzó általános iskolai végzettség mellett a szakmai és középfokú végzettség megszerzése tűnik reálisnak. A hiányzó általános iskolai végzettséget mindenképpen praktikusnak tűnik valamilyen szakmai tanfolyamhoz kötve megszerezni.

Ezeknek a képzéseknek a kognitív tartalmak átadása és a gyakorlati szakmai képzés mellett fontos elemét kell, hogy képezze a megfelelő attitűdök kialakítása, a motiváltság erősítése. Akik sem saját életükben nem tapasztalták meg, sem környezetükben nem látták azt a mintát, mely szerint az életben való boldoguláshoz, a jobb életkörülményekhez vezető hatékony út a tanulás, a képzés, azoknak szükségük van a tanuláshoz való pozitív viszonyulás megerősítésére.

A nehézségek vállalása, a jelentős teljesítmény elvárása, a mindennapitól eltérő tevékenységi struktúra és rend elfogadása csak úgy történhet meg, ha pozitív attitűddel, motiváltan akarnak részesei lenni az oktatásnak.

Külön gondot kell fordítani az előítéletek leküzdésére, az előítéletes megnyilvánulások kizárására. Számos jó módszer áll rendelkezésre, melyek közkinccsé tétele, elterjesztése és hasznosítása a sikeres képzések záloga.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt fontosságú feladatának tartja a foglalkoztatási, képzettségi szint emelkedését. Ennek érdekében aktív tagja a Foglalkoztatási Paktumnak. Ugyancsak folyamatosan tartja a kapcsolatot a Nagykanizsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával. Rendszeresen kapcsolatot tart a Nagykanizsai Szakképzési Centrummal is, hogy a gazdasági szereplők szükségleteinek megfelelő szakképesítések megjelenjenek a képzési kínálatban.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata és intézményei, gazdasági társaságai folyamatosan bevonják a közfoglalkoztatásba a hátrányosabb társadalmi csoportokba tartozó munkakeresőket. Sem a jelenlegi, sem a leendő dolgozók származásáról, jövedelmi és vagyoni helyzetéről adatgyűjtés, nyilvántartás nem készül, így releváns adatokkal erre vonatkozóan nem rendelkeznek a munkaadók.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A városban működő munkaadók tekintetében a hátrányos megkülönböztetés vonatkozásában munkavállalói panaszról az Önkormányzatnak nincs tudomása.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális írástudás, a digitális információs műveltség a XXI. század egyik olyan összetett kompetenciaterülete, amely az IKT eszközök állandó fejlődése miatt a század emberét folyamatosan kihívás elé állítja. A három alapképesség mellett (olvasás, írás, számolás) ennek a területnek a birtoklása felértékelődött, az egész életen át tartó tanulás egyik alappillére lett.

Ezért ennek a képzésnek egyik célja pozitív attitűd kialakítása a digitális eszközök iránt, felkelteni az érintettek figyelmét az internet világa felé és beláttatni velük, hogy ennek használata ma már szükséges. Megtanítani a legalapvetőbb eszközhasználatot, hogyan kell megkeresni a szükséges információkat, hogyan lehet közöttük válogatni, értelmezni, etikusan felhasználni, hogyan lehet a kapcsolatokat a világhálón működtetni. Kaput kívánunk nyitni egy olyan tudás felé, amelynek eléréséhez a kezdeti lépéseknél kapaszkodót adunk, hogy a későbbiekben az egyén képes legyen tovább haladni, fejlődni. Remélhetőleg ezzel lehetővé tesszük, hogy a képzésben részt vevő olyan alapszintű felhasználója lesz a digitális világnak, amelynek révén a saját életét, a hétköznapi tevékenységét a munka, a tanulás, az ügyintézés, a szórakozás, az életvitel, a kapcsolattartás terén könnyebbé teszi. Ez a fejlődés hozzájárul az egyén társadalmi felértékelődéséhez, integrálódásához. A képzés digitális esélyt jelent az egyes

egyének számára, de a társasági kapcsolatok révén (családtag, rokon, barát) a megszerzett tudás tovább gyűrűzhet/gyűrűzik, ezzel hozzájárulhatunk a társadalom különböző rétegei között meglévő digitális szakadék csökkentéséhez.

A Halis István Városi Könyvtár folyamatosan hozzáférési lehetőséget nyújt mindenki számára, valamint szervezett formában a digitális ismeretek elsajátítására is.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019	1360	4,62%	488	35,88%
2020	1650	5,77%	473	28,67%
2021	1285	4,64%	472	36,73%
2022	1275	4,70%	580	45,49%
2023	1112	4,18%	514	46,22%
2024	1047	4,00%	501	47,85%

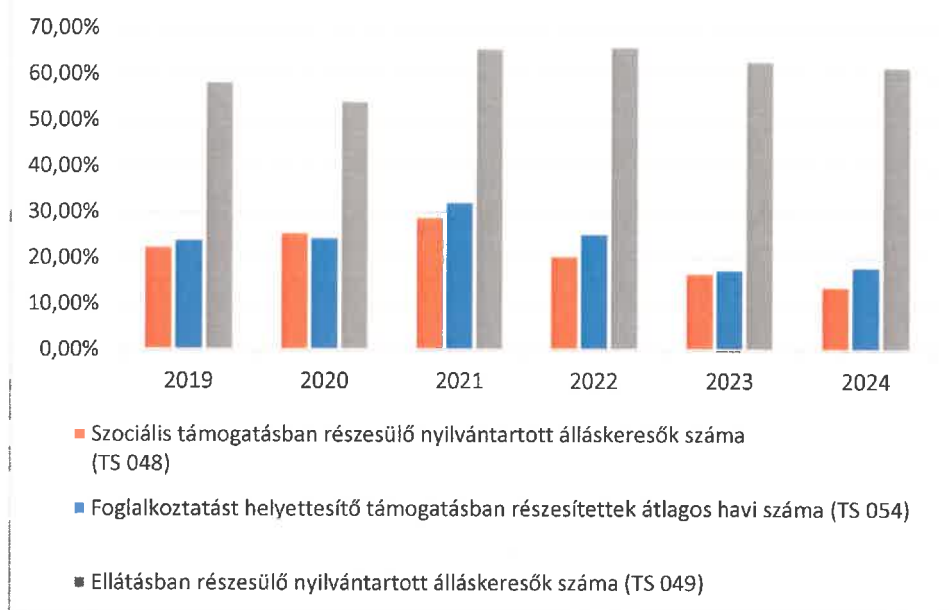
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázatból megállapítható, hogy a vizsgált időszakban az aktív korú népességen belül az álláskeresők száma csökkent, ugyanakkor az álláskeresői ellátásban részesülők aránya emelkedett.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019	309	22,72%	330	24,28%	797	58,60%
2020	426	25,82%	409	24,78%	899	54,48%
2021	375	29,18%	417	32,45%	847	65,91%
2022	265	20,78%	326	25,56%	845	66,27%
2023	189	17,00%	198	17,78%	703	63,22%
2024	148	14,14%	192	18,37%	649	61,99%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

A 3.3.2 számú táblázat adataiból látható, hogy a munkanélküliek számának csökkenése együtt jár a különböző támogatások jogosultsági alapon történő igénybevételének számbeli csökkenésével.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2019	127
2020	124
2021	109
2022	102
2023	93
2024	107

Forrás: TeIR, KSH

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben, Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 16.) önkormányzati rendeletében szabályozott pénzbeli és természetbeni ellátások célja, hogy segítséget nyújtsanak a Nagykanizsán élő rászorulóknak.

Az önkormányzat évről évre figyelemmel kíséri a nyugdíjak, bérjövödelmek alakulását, a gyógyszerek, közüzemi költségek, az élelmiszerek és használati cikkek árának alakulását és anyagi lehetőségeihez mérten folyamatosan aktualizálja a helyi szociális ellátó rendszer alapját képező támogatások jogosultsági feltételrendszerét, hogy a helyi szociális háló legfontosabb elemei a rászoruló családoknak folyamatosan elérhetőek legyenek és hatékony segítséget nyújthassanak a szociális problémák enyhítéséhez.

3.3.4. számú táblázat – önkormányzat által nyújtott települési támogatásnál alkalmazott rászorultsági küszöb			
segélynem	2023. júniusától alkalmazott jövedelemhatár Ft/fő	jövedelem-határ emelés %-os aránya	2025. márciusától alkalmazott jövedelemhatár Ft/fő
ápolási díj	75 000,- Ft	20	90 000,- Ft
rendszeres gyógyszer	113 000,- Ft (családos)	20	136 000,- Ft (családos)
	133 000,- Ft (egyedülálló)	20	160 000,- Ft (egyedülálló)
	131 000,- Ft (65 év feletti családos)	20	158 000,- Ft (65 év feletti családos)
hátralék-kezelési hozzájárulás	103 000,- Ft (egy- és kétszemélyes háztartás)	20	124 000,- Ft (egy- és kétszemélyes háztartás)
	74 000,- Ft (három- vagy többszemélyes háztartás)	20	89 000,- Ft (három- vagy többszemélyes háztartás)
rendkívüli települési támogatás	123 000,- Ft (egyszemélyes háztartás)	20	148 000,- Ft (egyszemélyes háztartás)
	115 000,- Ft (kétszemélyes háztartás)	20	138 000,- Ft (kétszemélyes háztartás)
	91 000,- Ft (három-vagy többszemélyes háztartás)	20	110 000,- Ft (három-vagy többszemélyes háztartás)
lakás-fenntartási hozzájárulás	122 000,- Ft (egyszemélyes háztartás)	20	147 000,- Ft (egyszemélyes háztartás)
	123 000,- Ft (kétszemélyes háztartás)	22	150 000,- Ft (kétszemélyes háztartás)
	87 000,- Ft (három- vagy többszemélyes háztartás)	20	105 000,- Ft (három- vagy többszemélyes háztartás)
térítési díj hozzájárulás	99 000,- Ft (térítési díj 50 %-ának megállapításához)	20	119 000,- Ft (térítési díj 50 %-ának megállapításához)
	107 000,- Ft (térítési díj 30 %-ának megállapításához)	20	128 000,- Ft (térítési díj 30 %-ának megállapításához)
	106 000,- Ft (térítési díj 50 %-ának megállapításához)	22	129 000,- Ft (térítési díj 50 %-ának megállapításához)
	115 000,- Ft (térítési díj 30 %-ának megállapításához)	20	138 000,- Ft (térítési díj 30 %-ának megállapításához)

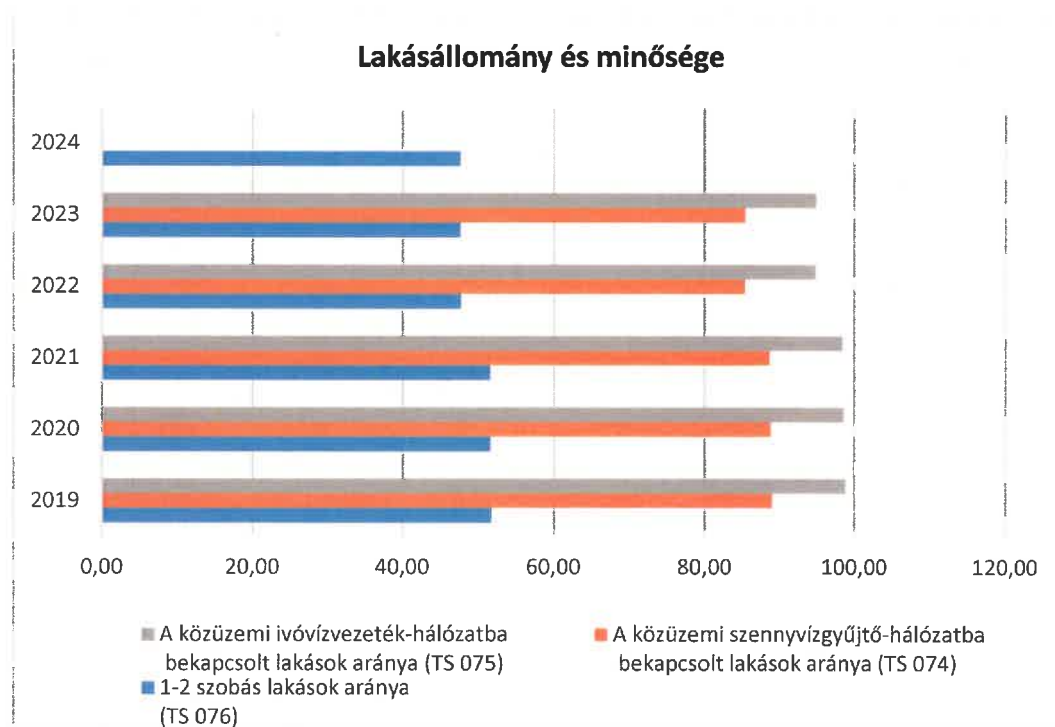
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2019	22537	51	2,26	51,80	89,05	98,90
2020	22588	51	2,26	51,70	88,85	98,67
2021	22622	34	1,50	51,66	88,71	98,52
2022	23497	10	0,43	47,76	85,42	94,94
2023	23490	9	0,38	47,71	85,46	95,02
2024	23492	6	0,26	47,70	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

A lakhatás az esélyegyenlőség egyik alapvető feltétele. Meghatározza az egyén és a család életminőségét, befolyásolja a munkaerőpiaci esélyeket, az oktatáshoz, egészségügyi ellátáshoz és közszolgáltatásokhoz való hozzáférést is. A lakhatási biztonság hiánya társadalmi kirekesztéshez, eladósodáshoz és szegregációhoz vezethet, ezért az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít e területre a helyi esélyegyenlőségi célok megvalósítása során.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény 2013. január 1-jétől meghatározza az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét is.

Az önkormányzati lakások és helyiségek gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat Nagykanizsán a Nagykanizsa Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Zrt. látja el.

A helyi lakásrendelet alapján az önkormányzati bérlakások szociális alapon, költségelven és piaci alapon kerülnek bérbeadásra. A piaci alapú bérleti konstrukció bevezetésének célja a lakásállomány hatékonyabb hasznosítása, valamint az önkormányzati bevételek növelése, miközben a szociális alapon történő bérbeadás továbbra is biztosítja a rászoruló lakhatási lehetőségeit.

A bérleti szerződések csak közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat megtételével lesznek hatályosak. A közjegyzői díj megfizetése alapvetően a bérlőt terheli, azonban szociális alapon az önkormányzat átvállalja e költséget azok esetében, akik megfelelnek a rendeletben meghatározott rászorultsági feltételeknek. A közjegyzői eljárás révén a felek jogai és kötelezettségei egyértelműen rögzítésre kerülnek, ami csökkenti a vitás helyzetek kialakulásának lehetőségét. Ez az intézkedés a leginkább rászoruló lakhatási hozzáférést segíti, miközben a szerződéses biztonság minden bérlő számára garantált marad.

Az üres lakások bérbeadása nyílt pályázati rendszerben történik. A pályázati hirdetmények a város honlapján, a helyi sajtóban és a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján is elérhetők. A bérlők kijelöléséről a Szociális, Egészségügyi és Környezetvédelmi Bizottság dönt. A pályázatok elbírálása pontrendszer alapján történik, amely előre rögzített, objektív szempontrendszeren alapul. A pontrendszer célja a döntéshozatal átláthatóságának és igazságosságának erősítése, mely figyelembe veszi többek között a pályázó szociális helyzetét, jövedelmét, családi körülményeit, lakhatási szükségleteit és a helyzetének sürgősségét. Ez a módszer biztosítja, hogy a bérlakások elsősorban azokhoz kerüljenek, akik a leginkább rászorulnak, egyúttal csökkenti a szubjektív döntések lehetőségét. 2017-től a lakáspályázatoknál fizetőképességi vizsgálat is történik annak érdekében, hogy a bérlők ténylegesen képesek legyenek lakbérfizetési kötelezettségeik teljesítésére. A fizetőképesség-vizsgálat a pályázó érdekeit is szolgálja, hiszen megelőzi, hogy a pályázó olyan lakásba kerüljön, amelynek fenntartása meghaladja anyagi lehetőségeit. Ezzel az önkormányzat hozzájárul a háztartások eladósodásának megelőzéséhez, és védi a rászorulókat az adósságcsapdába kerüléstől.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2017	22 478	n.a.	1401	238	246	2	n.a.
2018	22 486	n.a.	1391	304	213	2	n.a.
2019	22 537	n.a.	1343	232	214	2	n.a.
2020	22 588	n.a.	1336	274	187	2	n.a.
2021	22 622	n.a.	1334	274	116	2	n.a.
2022	23 497	n.a.	1332	290	204	2	n.a.
2023	23 490	n.a.	1322	272	n.a.	4	n.a.
2024	23 492	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	4	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

Szociális rászorultság alapján az a személy vagy háztartás vehet részt pályázaton, aki megfelel a rendeletben meghatározott szociális rászorultság feltételeinek.

A helyi lakásrendelet lehetőséget biztosít arra, hogy rendkívüli szociális krízishelyzetben pályáztatás nélkül, soron kívül kerüljön önkormányzati bérlakás kiutalásra. Rendkívüli szociális krízishelyzet különösen, ha a kérelmező lakása – önkormányzati bérlakásokat kivéve – elemi csapás, vagy más ok miatt lakhatásra alkalmatlanná vált és a kérelmező – önhibáján kívül – lakáshelyzetét más módon megoldani nem tudja.

Lehetőséget nyújt továbbá a rendelet arra is, hogy az önkormányzat lakóingatlan kényszerértékesítése során az önkormányzatot megillető elővásárlási jog gyakorlásával ingatlant vásároljon. A lakástörvény alapján a megvásárolt ingatlan a volt tulajdonos részére határozatlan időre kerül bérbeadásra. Az elmúlt öt év során Nagykanizsán nem került sor lakóingatlan kényszerértékesítés során történő megvásárlására.

Nagykanizsán 2008 júliusában került bevezetésre a költség alapú lakbér megállapítása az önkormányzati bérlakások tekintetében. A költség alapú lakberek bevezetésével párhuzamosan szükségessé vált egy olyan átfogó lakbér-támogatási rendszer kialakítására is, mely lehetővé tette a szociálisan rászorulóknak számára azt, hogy a magasabb mértékű költség alapú lakbérüket a szociális helyzetük alapján adható lakbértámogatással csökkentsük. 2024-ben megszűnt ez a korábbi lakbértámogatási forma, és ezzel párhuzamosan átalakult az önkormányzati bérlakások bérbeadásának rendszere. Az új szabályozás szerint a lakások bérbeadása szociális és költségelvű alapon történik, a háztartás jövedelmi viszonyaihoz igazodva.

A szociális alapon bérbeadott lakások esetében a bérleti díj mértékét a háztartás összjövedelme alapján határozzuk meg, ezzel biztosítva, hogy a lakhatási kiadások arányosak maradjanak a jövedelemmel. E bérleti szerződéseket az önkormányzat évente felülvizsgálja, és a rászorultsági feltételek fennállásának újbóli vizsgálata alapján dönt a bérbeadás további jellegéről.

A költségelvű bérleti díj a lakás fenntartásának, karbantartásának és üzemeltetésének tényleges költségein alapul, a piaci árnál alacsonyabb, de a szociális lakbereknél magasabb díjszinten.

A komfortfokozaton kívül egyéb szempontok (lakás fekvése, lakás állapota, egyéb szempontok) alapján kerül differenciálásra a bérlő által fizetendő lakbér.

Önkormányzati bérlakás bérleti jogát költség alapon az nyerheti el, aki nem felel meg a rendeletben meghatározott szociális rászorultság feltételeinek, és vállalja a bentlakás időtartama alatt a költség alapú lakbér megfizetését, valamint az adott lakás lakbérére kétszeresének megfelelő összegű óvadékot megfizeti.

Jelenleg a bérlők alacsony hányada jogosult szociális alapú lakásbérbevitelre. Ennek ellenére a bérlők jelentős része lakbérfizetési kötelezettségének nem, vagy nem rendszeresen tesz eleget, ezért jelentős számban kerülnek felmondásra a lakásbérleti szerződések, illetve ezt követően megindításra kerülnek a lakáskiürítési eljárások.

2017. februárjától bevezetésre került a fizetőképesség vizsgálata a lakásra pályázók körében. A pályázó személy csak akkor jelölhető ki bérlőnek, ha az igényelt lakás nagysága az igénylő fizetőképességének mértékét nem haladja meg. A fizetőképesség mértéke a megpályázott lakásnak a pályázó által várhatóan fizetendő lakbérére és a lakásra vonatkozó külön szolgáltatások számított költségének a háztartás összes jövedelméhez viszonyított aránya.

Garzonház

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 44 lakásos garzonházat tart fenn azzal a céllal, hogy a fiatalok meghatározott csoportja (35. életévüket be nem töltött fiatal házaspárok és élettársak) részére lakásigényük végleges rendezéséig, de legfeljebb 60 hónap időtartamig – elhelyezésük átmeneti megoldásával és takarékosagra ösztönzéssel – segítséget nyújtson.

A lakásrendelet módosítása során a lakástakarék-pénztári megtakarítás havi előírt összege 25.000,-Ft-ról 50 000 Ft-ra emelkedett, amelyet a lakásárak emelkedése indokolt. A konstrukció célja, hogy a bérlők a megtakarítás révén a bérleti időszak végére stabilabb lakhatási helyzetet érjenek el, és önálló ingatlanszerzésre legyenek képesek.

Az utóbbi években ugyanakkor csökkent a Garzonházi bérlakásra pályázók száma, ami azt mutatja, hogy a fiatal korosztály körében mérséklődött az érdeklődés e lakhatási forma iránt.

Ennek következtében az önkormányzat – a helyi lakásrendeletben foglaltaknak megfelelően- néhány esetben költségelven is bérbe adta a garzonlakásokat, hogy a lakások hasznosítása folyamatos maradjon. A tendencia arra utal, hogy a fiatalok lakhatási igényei és anyagi lehetőségei átalakulóban vannak, ami a jövőben a program feltételeinek felülvizsgálatát is indokolhatja.

Nyugdíjsház

A Nagykanizsa, Kodály Z. u. 10. szám alatt található Nyugdíjsház 2 épületből áll, melyben 15 db 1 szobás és 20 db másfél szobás lakás található. A lakóház földszintjén 40 férőhelyes, nappali ellátást nyújtó idősök klubja létesült a Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény működtetésében.

A nyugdíjasok bérlakása a nagykanizsai állandó lakhelyű nyugdíjasok elhelyezésére szolgáló lakóépület, melyben a bérlők bérleti joga határozott időre, életük végéig szól.

Bérlőül azok a személy(ek), vagy házaspár jelölhető ki, akik:

- nagykanizsai állandó lakosok,
- öregségi nyugdíjasok vagy az öregségi nyugdíjkorhatárt elérték,
- önmaga vagy legalább egyikük önmaga ellátására képes,
- a lakással kapcsolatos fizetési kötelezettségeket vállalja és annak eleget tud tenni.

A lakások bérleti jogát pályázat útján lehet elnyerni. A pályázók közül a felajánlások mérlegelése alapján bérlőül azt a személyt kell kijelölni:

- a) aki a licit során a legmagasabb összegű adományt ajánlja fel
 - b) aki legalább komfortos önkormányzati tulajdonú lakásbérleti jogával rendelkezik, és
- ba) amennyiben lakásbérleti joga határozatlan időre szól, a lakást tisztán, kiürített állapotban, térítésmentesen,
- bb) amennyiben lakásbérleti joga határozott időre szól, a lakást a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 7. § (2) bekezdésében meghatározott rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban a bérbeadó rendelkezésére bocsátja.

- b) aki városrendezési célból kiürítendő, illetve életveszély miatt lebontásra kerülő önkormányzati lakás bérlője, és a felajánlott cserelakást elfogadja.

Az utóbbi években benyújtott pályázatok és a licit során felajánlott adományok összegének növekedése azt mutatja, hogy a nyugdíjsházi férőhelyek iránti igény folyamatosan emelkedik. Ez jelzi a város idős lakossága részéről jelentkező, egyre erősebb igényt a biztonságos és megfizethető, közösségi jellegű lakhatási formák iránt. A tendencia hosszabb távon indokoltá teheti a férőhelyek számának bővítését vagy új nyugdíjsházi lakások kialakítását.

Önkormányzati bérlakások értékesítése:

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló, 1994. január 1. napján hatályba lépő 1993. évi LXXVIII. törvény vételi, később elővételi jogot biztosított a bérlők részére. Ezen jogszabály alapján 2000. év végéig mintegy 3400 önkormányzati bérlakás került értékesítésre a bérlők részére. Ezt követően az önkormányzatunk megszüntette a bérlakás értékesítést, melynek legfőbb oka az volt, hogy 2000. évben lehetőség nyílt bérlakás-fejlesztési pályázatokon részt venni (Széchenyi terv). A pályázaton való részvétel feltétele volt, hogy az önkormányzat lakáskonceptiója a bérlakás állomány (menyiségi és minőségi) fejlesztését tartalmazza, vagyis a bérlakások eladását le kellett állítani. Ezen pályázatok keretében 87 db lakás vásárlására, 44 lakásos Garzonház, és a Ligetvárosban 72 db lakás építésére kerülhetett sor.

2009. éven az önkormányzat ismételten lehetőséget teremtett az önkormányzati bérlakások megvásárlására, azonban a korábbiakhoz képest jóval kisebb vételárkedvezmény biztosításával, valamint a megvásárolható bérlakások körének leszűkítésével.

Ennek következménye, hogy 2018 és 2024 között Nagykanizsán önkormányzati bérlakás értékesítésére nem került sor. A tapasztalatok alapján - feltehetően a bérlők anyagi lehetőségeinek hiánya, illetve a banki hitelek feltételének szigorodása is közrejátszik ebben.

Városunkban is komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknál. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A települési önkormányzat a feltételek fennállása esetén hátralékkezelési hozzájárulással támogatja a rászorultakat.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata elkötelezett a lakhatási esélyegyenlőség biztosítása iránt.

A lakbértámogatás átalakítása és a jövedelemarányos bérleti díjrendszer bevezetése, valamint a szociális lakások éves felülvizsgálata a célzottabb, igazságosabb támogatási rendszer irányába tett lépések. A piaci alapú bérleti konstrukciók, a pontozásos elbírálás, és a szociális biztonságot erősítő intézkedések együttesen biztosítják, hogy a város lakáspolitikája fenntartható, átlátható és méltányos legyen.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokat Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata nem tart nyilván.

d) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2019	577	217
2020	534	218
2021	436	117
2022	376	102
2023	295	86
2024	n.a.	145

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

e) eladósodottság

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II.16) önkormányzati rendelete alapján önkormányzatunk az alábbi települési támogatások keretében lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó, lakhatást segítő pénzbeli ellátást, hátralékkezelési hozzájárulást nyújt a szociálisan rászorult személyek részére, amely vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül. A támogatás akkor nyújtható, ha a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó közüzemi hátralék (a továbbiakban hátralék) meghaladja az ötvenezer forintot, ha a

hátralékok valamelyikéből fennálló tartozása legalább hat havi, és a hátralék együttes mértéke nem haladja meg a 400.000,- Ft-ot, illetve ha a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást már kikapcsolták. A hátraléknak minősül a közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz-, áram-, víz- és csatornahasználati díj, személyszállítás díja), közösköltség-hátralék, a lakbér, és lakáshasználati díj hátralék. Jövedelemhatárhoz, vagyon- és lakásnagysághoz kötött támogatási forma.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A külterületi mezőgazdasági jellegű területekre a 2000-es évek elején indult meg nagyobb arányú kitelepülés. A külterületeken élők létszáma nehezen megbecsülhető adat, ugyanis sokan nem bejelentett lakóhelyként, tartózkodási helyként használják ezeket az ingatlanokat. A mezőri információkra támaszkodva az önkormányzat a legsűrűbben lakott külterületi részek útjainak karbantartását évről évre elvégezteti, azonban - mivel nem szilárd burkolatú utakról van szó - még így is vannak olyan külterületi részek, melyek nehezebben járhatóak. Valamennyi külterületi településrész (Cserfő-hegy, Föhrénc-hegy, Szentgyörgyvári-hegy, Kisbagolai-hegy, Nagybagolai-hegy, Látóhegy, Móríchely) rendelkezik villamoshálózattal, azonban vezetékes ivóvíz már nem mindenhol van, csatornahálózat pedig sehol sem került kialakításra. Ezeken a külterületi részekén közszolgáltatások egyáltalán nem elérhetők, a közösségi közlekedés eléréséhez gyakran 1-3 km-es gyaloglás szükséges.

Bár a külterületeken élők jellemzően a hátrányosabb társadalmi rétegekből kerültek ki, ez a trend is megváltozott, hiszen nagyon sok kiemelkedően jó anyagi, iskolázottsági és társadalmi szinttel rendelkező család választotta a nyugalmasabb külterületi lakóhelyet.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A 2022-es népszámlálás adatai alapján Nagykanizsán egy szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület van.

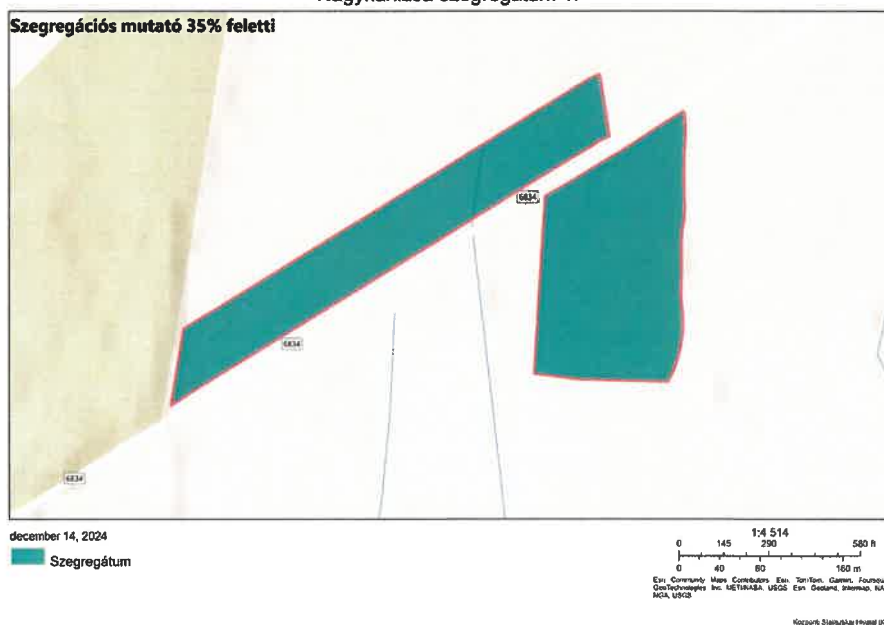
Mindkét terület a kiskanizsai városrészében található. Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 35 %.

Szegregációval veszélyeztetett az a terület, ahol a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30% vagy afeletti, és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

Mutató megnevezése	Nagykanizsa összesen	1. szegregátum (Szepetneki út páros oldal 64. házszámtól, páratlan oldal 65/A házszámtól)
Lakónépesség száma	43228	83
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	11,7	27,7
Lakónépességen belül 15-64 évesek aránya	62,8	60,2
Lakónépességen belül 65 évesek vagy annál idősebbek aránya	25,5	12,0

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	10,9	54,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	20,7	0,0
Lakásállomány (db)	23494	22
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	0,9	0,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	28,1	66,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	5,3	46,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	71,9	34,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	34,6	45,5
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	43139	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	8,6	17,6
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	50,3	79,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	3,8	0,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	1,4	0,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	1,1	...
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,1	0,0

Nagykanizsa szegregátum 1.

Mutató megnevezése	Nagykanizsa összesen	1. veszélyeztetett terület (Szepetneki út páros oldal 22. házszámtól, páratlan oldal 65/A házszámtól)
Lakónépesség száma	43228	123
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	11,7	26,0
Lakónépességen belül 15-64 évesek aránya	62,8	56,9
Lakónépességen belül 65 évesek vagy annál idősebbek aránya	25,5	17,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	10,9	38,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	20,7	7,6
Lakásállomány (db)	23494	40
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	0,9	0,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	28,1	54,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	5,3	32,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	71,9	45,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	34,6	43,6
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	43139	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	8,6	12,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	50,3	73,2
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	3,8	0,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	1,4	0,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások aránya a lakott lakásokon belül	1,1	...
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,1	...

A kijelölt területen belül a Rozmaring utcához közeli szakaszon a családi házak állapota átlagos, jó minőségű, a lakókörnyezet rendezett, de a többi, területen lévő családi ház állapota is kielégítőnek mondható pár kivétellel (kb. 5 db erősen leromlott fizikai állapotban). A lakóingatlanok mind magántulajdont képeznek.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

A KSH adatszolgáltatása is jelzi – a kis elemszám miatt adatvédelmi okokból nem előállítható indikátorok esetében – hogy a kijelölt akcióterület lakosság száma nagyon alacsony, a problémás területek azonban a kijelölt területen belül is mindössze 15-20 lakóháza szűkülnek. Az érintett településrész – periférikus elhelyezkedésre ellenére infrastruktúrával ellátott, és egy jó minőségű, átlagos családi házas lakóterülethez kapcsolódik. Ezek figyelembevételével az önkormányzat kifejezetten területi alapú akcióterület kijelölését továbbra sem tartja szükségesnek a területen. Az érintett lakosság támogatását a város egészére tervezett szociális, felzárkóztató és integrációt segítő kezdeményezéseivel kívánja biztosítani. Fontos, hogy a terület monitorozása folyamatos legyen, ezzel megakadályozva a szegregáció elmélyülését, térbeli kiterjedését.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A városrész fő közlekedési tengelye a Csengery út, mely észak-dél irányban kettéosztja a településrészt. Vegyes funkciójú, ipari és lakóterületeket egyaránt magába foglaló egysége a városnak. A területről kialakult kép rendkívül vegyes, egyrésztől itt található az úgynevezett MAORT telep, Katonaréti, mely

a város egyik frekvenciáltabb kertvárosi része másrészt pedig itt helyezkedik el Ligetváros, mely viszont a legelmaradottabb részek egyike. A lakóterületek közé jelentős gazdasági tevékenységet végző iparterületek tagolódtak, melyek hatására a városrész vegyes képet mutat. A vasút, a Vasútállomás környékén található ipari tevékenységet végző vállalkozások negatív hatást fejtenek ki a környék arculatára, ugyanakkor fennmaradásuk elengedhetetlen a város gazdasága szempontjából.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A társadalmi kirekesztettség következtében a leginkább rászoruló, alulképzett és képzetlen, tartós munkanélküli személyek, köztük felülreprezentáltak a romák, sok esetben nem jutnak hozzá a szociális, egészségügyi és gyermekjóléti az alap- és szakellátásokhoz, illetve nem rendelkeznek kellő információval azok elérhetőségéről. Az említett területeken az esélyegyenlőség biztosítása, a szolgáltatási hatékonyság növelése egyaránt megkívánja a területi és szakmai aránytalanságok fokozatos, a helyi szükségletekhez igazodó átalakítását, megújítását.

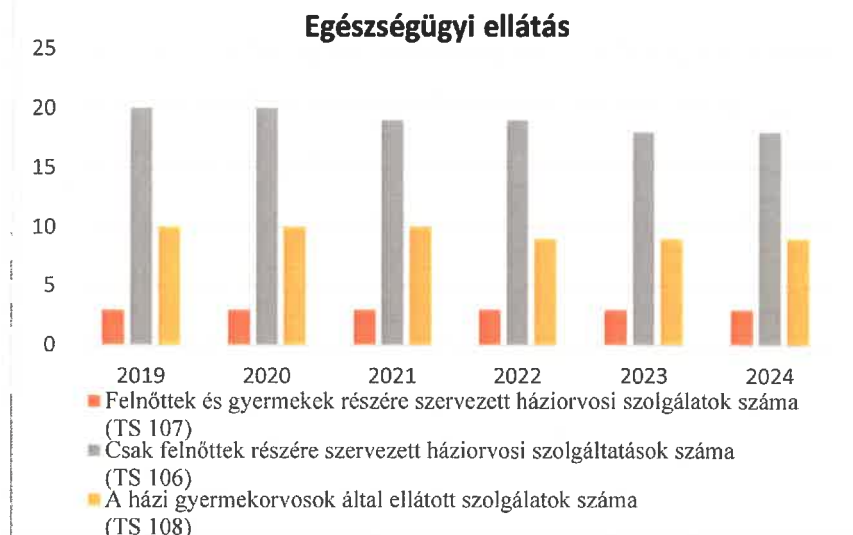
Az új koronavírus-járvány rávilágított arra is, hogy a „kirekesztett és marginalizálódott roma közösségek rendkívüli mértékben ki vannak téve negatív egészségügyi és társadalmi-gazdasági hatásoknak.

A cél az érintett társadalmi csoportok mentális egészségének megőrzése, valamint egészségügyi állapotának javítása, amelyet ingyenes, szervezett egészségügyi szűrésekkel és nyomon követéssel, gyógyászati eszköz biztosításával valósítható meg.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2019	3	20	10	14	1 093	160,16
2020	3	20	10	14	1 011	159,59
2021	3	19	10	14	963	152,87
2022	3	19	9	14	990	135,25
2023	3	18	9	14	995	101,71
2024	3	18	9	14	927	109,89

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 3.6.1. számú táblázat adatai alapján a háziorvosi, házi gyermekorvosi szolgáltatók száma jelentősen nem változott. A felnőtt korú lakosok ellátását biztosító háziorvosi szolgáltatók száma 20-ról 18-ra csökkent, a házi gyermekorvosi szolgáltatók száma 10-ről 9-re csökkent.

Kiemelkedő jelentőségű feladatnak tekinti az önkormányzat a megelőzést. A prevenció és szűrőprogramokhoz valamennyi társadalmi csoport tagjai hozzáférnek, függetlenül az életkortól, iskolai végzettségtől, jövedelmi helyzetétől. Ugyanez vonatkozik a fejlesztő és rehabilitációs ellátásra is. A települési önkormányzat fokozott figyelmet fordít a sérülékenyebb társadalmi csoportok ez irányú elérésére, információkkal történő ellátására, figyelemfelkeltő kampányokra.

b) prevenció és szűrőprogramok

A **felnőtt- és házi gyermekorvosok** nyújtanak személyes és folyamatos ellátást az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, korai felismerése, gyógyítás és egészségfejlesztés céljából.

A gyermekorvosi körzetekhez tartozó óvodákban és általános iskolákban a házi gyermekorvosok biztosítják rész munkaidőben a 3-14 éves korosztály megelőző jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett, iskolaorvosi ellátását. Az ifjúság-orvosok az intézményekben folyó étkeztetést rendszeresen ellenőrzik, az iskolabüfé esetében nemcsak a közegészségügyi hiányosságokra figyelnek, hanem a kínálat egészséges táplálkozásnak megfelelő átalakítására is javaslatokat tesznek.

A tanév során egészségnevelési előadásokat tartanak, melyek szerves részét képezik az egészségnevelő tevékenységünknek. A diákokkal való találkozások során a négy szemközti beszélgetések lehetőséget kínálnak az egyénre szabott egészségnevelésre, a felmerülő konkrét kérdések megválaszolására, tájékoztatásra, felvilágosításra.

A **fogorvosok** (felnőtt+gyermek) biztosítják a város lakosságának fogászati alapellátását a jogszabályokban meghatározottak szerint. A szolgálat kiemelt funkciója a hagyományos kuratív, fogpótlási és konzerváló fogászati tevékenységen túl, a preventív és szűrőjellegű tevékenység. A 9 vegyes praxis iskola fogászati alapellátást is biztosít a körzethez tartozó iskolákban, óvodákban, melynek keretében évente két alkalommal a rendelőben elvégzik a tanulók csoportos vizsgálatát és kezelését, elvégzik az óvodások szűrővizsgálatát az óvodában évente legalább egyszer, egészségügyi felvilágosító és nevelő tevékenységet folytatnak, részt vesznek a köznevelési intézményben folyó egészséges életmódra nevelésben, a terápiás ellátást a szükségleteknek megfelelően végzik. Kapcsolatot tartanak a szülőkkel, nevelési-oktatási intézmények vezetőivel, pedagógusaival, óvónőivel, védőnőkkel. Amennyiben a gyermek kezelése fogászati alapellátás szintjén nem valósítható meg, időben megfelelő szakellátásra irányítják.

A **védőnői szolgálat** célja a családok egészségének megőrzésére irányuló preventív tevékenység, egészségnevelés, szűrővizsgálatok, gondozás.

A területi védőnő gondozási tevékenységet szervez azon családok körében, ahol várandós és gyermekágyas anya, 0-7 éves korú gyermek, illetve 7-18 éves korú, iskolában nem járó gyermek él. Ennek megfelelően munkaköréhez tartozó feladatok:

- a) nővédelem,
- b) várandós anyák gondozása
- c) újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermek gondozása, (családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében célzott gondozás végzése, szoptatás és az anyatejes táplálás fokozott figyelemmel kísérése, 0-4 napos életkorban elvégzendő szűrővizsgálatok meglétének ellenőrzése, tájékoztatás életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése, az óvodában a védőnői feladatok végzése, oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása, az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel.

Az **iskola-ifjúsági védőnő** az alap-és középfokú oktatási intézmények diákjai számára biztosítja a gondozást. Feladata a 7-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők egészségének megőrzése, fejlesztése, az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése. A tanulók fejlődésének, szűkebb és tágabb környezetének folyamatos nyomon követése, nyilvántartása, értékelése, az életmódjuk kedvező irányú befolyásolása érdekében. Részletes feladatai:

- kétfévente a tanulók védőnői vizsgálata, a tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése, elsősegélynyújtás, az orvosi vizsgálatok előkészítése, védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok, a krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése, pályaválasztás segítése, szülőkkel való kapcsolattartás, egészségnevelés különösen az alábbi témákban: egészséges életmód, személyi higiéné, elsősegélynyújtás, családtervezés, fogamzásgátlás, szülői szerep, csecsemőgondozás, önvizsgálattal kapcsolatos ismeretek, szervenélybetegségek megelőzése.

Fentiekén kívül a város Egészségügyi Alapellátási Intézményének koordinálásával változatos módszereket alkalmazva valósulnak meg az egészségügyi prevenció felnőtt lakosságot érintő programjai:

- szervezett szűrővizsgálatok (nőgyógyászati, ill. prosztataszűrések, röntgenvizsgálatok)
- a városi nagy rendezvényekhez kapcsolódóan vérnyomás, koleszterin-, vércukorszint, csontsűrűség és testzsír mérések.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az orvosi rehabilitáció gyógyító tevékenységhez kapcsolódik, és egészségügyi intézményekben zajlik. A foglalkozási rehabilitáció célja az orvosi rehabilitációt követően a megváltozott munkaképességű álláskereső egészségi állapotának és szakképzettségének megfelelő munkalehetőség biztosítása. A szociális rehabilitáció minden olyan, a megváltozott munkaképességű és fogyatékos személyt és környezetét érintő intézkedést jelent, amelyek lehetővé teszik a közösségi, társadalmi életbe történő mind teljesebb visszailleszkedést és azt, hogy az egyén független életet éljen.

A rehabilitációban szerepet vállaló, városunkban működő intézmény a Kanizsa REHAB Nonprofit Kft.

A Nagykanizsa városában és vonzáskörzetében élő, megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása érdekében működő nonprofit társaság működésének célja, hogy ezen személyek egészségi állapotuknak és fogyatékoságuknak megfelelő munkahelyi környezetben, képességeikkel elérhető legmagasabb szintű foglalkoztatásban részesüljenek. A rehabilitációs foglalkoztatás segíti elő a munkapiacra hátrányos rétegek képzését és foglalkoztatásának a nyíltpiaci foglalkoztatásba való visszatérését, valamint életkörülményük javítását.

A szociális rehabilitáció támogató intézkedései

- az anyagi függetlenség biztosítása (anyagi támogatás és szociális gondozás),
- rehabilitációs segédeszközök biztosítása,
- az akadálymentes otthon kialakításának lehetősége,
- építkezési, közlekedési akadályok elhárítása,

- közlekedési lehetőségek biztosítása,
- a szociális gondozás különböző szintjei (alapszolgáltatások; házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, nappali ellátás),
- szakosított ellátások: bentlakásos intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon,
- a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítása (pl. kulturális, sport- és üdülési lehetőségek biztosítása),
- érdekvédelmi szervezetek működtetése.

A Zala Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykanizsai Tagintézménye az alábbi szolgáltatások nyújtásával biztosítja a gyermekes családok részére a fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz való hozzáférést:

- megyei szakértői bizottsági tevékenység - a gyermek, a tanuló komplex pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, orvosi vizsgálata,
- tankerületi szakértői bizottsági tevékenység,
- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,
- nevelési tanácsadás,
- logopédiai ellátás,
- gyógytestnevelés,
- konduktív pedagógiai ellátás,
- a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása,
- továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,
- szülői kérésre induló prevenciós csoportok.

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Az ellátásokat a szolgáltató az önkormányzattal 2007-ben kötött, és 2017. évben módosított ellátási szerződés alapján biztosítja.

Nyújtott szolgáltatások:

- szenvedélybetegek közösségi ellátása (44 feladategység feladatmutatóval),
- szenvedélybetegek nappali ellátása (20 fő férőhellyel).

Völgy Alapítvány

A szolgáltató a pszichiátriai betegek nappali ellátását az önkormányzattal 2007. és 2017. évben, a pszichiátriai betegek közösségi ellátását pedig 2005. évben kötött ellátási szerződés alapján biztosítja.

Nyújtott szolgáltatások:

- pszichiátriai betegek nappali ellátása (50 fő férőhelyszámmal),
- fejlesztő foglalkoztatás (20 fő foglalkoztatható személlyel),
- pszichiátriai betegek közösségi ellátása (44 feladategység feladatmutatóval).

A Zala Vármegyei Kormányhivatal Nagykanizsa Járási Hivatala igényelhető szociális rehabilitáció kapcsán nyújtható anyagi támogatások:

- rehabilitációs járadék,
- rokkantsági nyugdíj,
- rokkantsági járadék,
- fogyatékosági támogatás,
- rendszeres szociális segély,
- magasabb összegű családi pótlék,
- súlyos mozgáskorlátozottak közlekedését segítő kedvezmények stb.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az egészséges életmód és étkezés fontosságát a közétkeztetésben is kiemelten kezeli a települési önkormányzat. A közétkeztetést biztosító Pannon Menza Szolgáltató és Vendéglátó Kft. ellenőrzött

módon a törvényi előírásoknak megfelelően (az adható ételféleségek összetétele, mennyisége, gyakorisága) biztosítja az étkező gyermekek, felnőttek és idősök számára az intézményi étkeztetést.

d) sportprogramokhoz való hozzáférés

A helyi önkormányzat működési területén figyelemmel kíséri a magyar sport célkitűzéseit, fejlesztési elveit és irányait, az egyesülési jogról szóló törvényre, az érvényben lévő sporttörvény rendelkezéseivel összhangban határozza meg sportfejlesztési feladatait. A település közigazgatási területén működő önszerveződő egyesületeket lehetőségeihez képest jelentős mértékben támogatja. Kiemelten kezeli a diáksport támogatását, a fiatal korosztály egészséges életmódjának ilyen formában történő támogatását. Ingyenes sportpálya használatát segíti a különböző háttérű személyek aktív sport iránti igényét is. Az egyesületek és sportágak között diszkriminációt nem tesz.

e) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Nagykanizsa-Surd-Zalakomár Szociális Társulása által fenntartott Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény biztosítja városunk területén a kötelezően ellátandó alábbi szociális alapszolgáltatásokat, illetve a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátási formákat. Ezen kívül Surd és Zalakomár közigazgatási területén biztosítja az étkeztetés, házi segítségnyújtás és a nappali ellátás szociális alapszolgáltatásokat.

Szociális alapszolgáltatások:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- nappali ellátás.

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás:

- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: időskorúak gondozóháza,
- ápolást, gondozást nyújtó intézmény: idősök otthona.

A fentiekben felsorolt szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés részletes bemutatását a helyzetelemzés 6.3. a) pontja mutatja be részletesen.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott Nagykanizsai Család- és Gyermejjóléti Központ Család- és Gyermejjóléti Szolgálat pedig Nagykanizsán a kötelezően ellátandó szociális alapszolgáltatások közül a családsegítés szolgáltatást nyújtja. Az intézmény ezen szolgáltatással kapcsolatos feladatai:

- Családsegítés keretében a megelőző tevékenységek körében:
- Veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő és jelző rendszert működtet.
- Figyelemmel kíséri a lakosság életkörülményeit, szociális helyzetét, szociális ellátások és szolgáltatások iránti szükségletét, eltérő a lakosság körében tömegesen előforduló, az egyén és család életében jelentkező probléma okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy szolgáltatást nyújtó szerv felé.

Családsegítő tevékenység keretében:

- Közreműködik az egyén/család problémáinak kezelésében. Szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt, segít megoldani az egyén/család szociális, illetve lelki problémáit.
- Anyagi nehézségekkel küzdők számára tájékoztatást ad a pénzbeli, természetbeni ellátások, valamint a szociális szolgáltatások formáiról, az ezekhez való hozzájutás megszervezését biztosítja.
- Szociális segítőmunkával biztosítja a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését.
- Közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést biztosít.
- A tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a

pszichiátriai betegek, a kábítószer problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és tagjaik részére tanácsadást nyújt.

- Kríziskezelést, valamint nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat biztosít.
- Felkérésre környezettanulmányokat készít.

A városban működő szociális ellátórendszer ismeretében megállapítható, hogy az alapszolgáltatásoktól a speciális szolgáltatásokat biztosító szakellátásokig terjedő „ellátási piramis” teljeskörűen kiépült, szilárd alapokkal rendelkezik.

Az elmúlt időszakban a szolgáltatásfejlesztések expanzív szakasza lezárult, a továbbiakban hangsúlyt a szolgáltatások minőségének fejlesztésére, a járási körzetközponti szerepből adódó feladatok ellátására kell helyezni.

A pénzügyi és természetbeni szociális ellátások rendszerének átalakulásával az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekszik a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lett, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzat rendeletben határozta meg.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A szolgáltatást a Család és Gyermekjóléti Központ, valamint az Egészségügyi Alapellátási Intézmény együttműködésben valósítja meg. Előadások, vetélkedők, felvilágosító foglalkozások egyaránt szerepelnek a kínálatban. A Nagykanizsai Rendőrkapitányság munkatársai is rendszeresen tartanak foglalkozásokat a köznevelési és szakképző intézményekben. A prevenciós tevékenység megvalósítását a települési önkormányzat kiemelt jelentőségű feladatnak tekinti.

Programok, rendezvények, szolgáltatások:

- „A szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” elnevezésű program
- Iskola rendőre
- DADA
- ELLEN-szer
- Rendőrségi fogadóóra szerdánként 14.30-tól 15.30-ig a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ külső ügyfélfogadása keretében
- Az iskolák mindegyikébe osztályfőnöki órák, szülői-és pedagógus értekezletek keretében, a védőnők és a rendőrség munkatársai kábítószer-prevenciós és a büntető jogszabályokról szóló előadásokat tartanak, a védőnők prevenciós napokat, kiállításokat, vetélkedőket szerveznek drog, alkohol, dohányzás, AIDS, rákmegelőzés, fertőző betegségek és megelőzésük, egészséges táplálkozás témakörben.
- ifjúságvédelmi őrjáratot, akciókat.
- Kortárssegítő képző tábor a Rendőrség és az Egészségügyi Alapellátási Intézmény szervezésében
- Veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése – a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által működtetett jelzőrendszer
- „Útvesztők-útkeresők”, egy hét a gyermekeink biztonságáért bűnmegelőzési akadályversenyt kétfévente a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ szervezi meg, a Nagykanizsai Járási Hivatal Gyámügyi Osztálya, az Egészségügyi Alapellátási Intézmény orvosai és védőnői, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési Osztályának és Közlekedésbiztonsági Osztályának szakemberei, a Magyar Vöröskereszt és a Zala Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat munkatársaival közösen. A programsorozat célja a 15 – 16 éves, középiskolás korosztály komplex felvilágosítása játékos akadályverseny formájában, továbbá a közösségi kohézió erősítése, a gyors és hatékony információátadás, a bűnmegelőzésben és a segítő szférában dolgozó hatóságok és szervezetek megismertetése és elfogadtatása.
- Szenvedélybetegek Alacsonyküszöbű Ellátása, melynek célja a szenvedélybetegek és közvetlen környezetük minél szélesebb körének elérése, fogadása és ellátása, a szerhasználatnak, valamint járulékos ártalmainak csökkentése, életvitelbeli változás ösztönzése, elindítása, és folyamatos

nyomon követése. A Szolgálat az alacsonyküszöbű ellátások szakmai előírásokban szereplő tevékenységei közül az alábbi szolgáltatási formákat biztosítja:

- megkereső munka,
- információs, felvilágosító munka,
- pszicho-szociális intervenció,
- ártalomcsökkentő tevékenység (tű- és fecskendőcsere szolgáltatás).

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomása az önkormányzatnak. Nem érkezett panasz ezzel kapcsolatban sem.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

- térítési díj támogatás,
- a Bursa Hungarica ösztöndíj,
- a települési támogatás (lakásfenntartáshoz, fűtéshez, ápoláshoz, gyógyszerkiadások viseléséhez, temetési költségek finanszírozásához nyújtott települési támogatás),
- hátrálék kezeléshez, valamint
- rendkívüli települési támogatás.

A települési önkormányzat és a Baptista Szeretetszolgálat, valamint a Demokratikus Roma Vezetők Egyesülete között megkötött megállapodás alapján a településen az alábbi táblázatban foglaltak szerint működött a népkonyhai ellátás. Ez a támogatási forma 2022. szeptember 30-i dátummal szűnt meg.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	57 300
2018	49 880
2019	25 907
2020	3 870
2021	0
2022	4160
2023	0
2024	0

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A társadalmi felzárkóztatás, integráció megvalósítása közös érdekünk a fenntartható társadalmi fejlődés szempontjából. Lényeges a társadalmi tagság szélesítése, hogy a hátrányos helyzetű, leszakadó csoportok is érezzék, a társadalomnak szüksége van rájuk, számít az aktív részvételükre. A szemléletformálás nemcsak gyermekekre vonatkoztatva hatásos, bár ebben az életszakaszban a leghatékonyabb, de a felnőttkorú lakosság tekintetében is szükséges.

A helyi közösségek születésének, kialakulásának egyik alapfeltétele a közösségi és szolgáltató terek kialakítása és működtetése.

Ennek a munkának része egyrészről egy önkormányzati támogatás, szervezeti fejlesztés, másrészt olyan családi, közösségi szociális munka végzése, amelyek segítségével alkalmassá válnak a számos – lakhatási, szociális és egyéb – hátránnyal rendelkező családok tagjait, hogy be tudjanak kapcsolódni a település és a közösség életébe integrált területen.

Nagykanizsa kulturális intézményrendszere kellően strukturált és sokszínű ahhoz, hogy teljeskörűen biztosítsa az önkormányzatról szóló törvénynek megfelelően az állam által kötelezővé tett és a helyi igényeket önként felvállaló kulturális szolgáltatásokat, különösen a nyilvános könyvtári ellátást, az előadó-művészeti szervezetek támogatását, a kulturális örökség helyi védelmét és a lokális közművelődési tevékenység támogatását.

Nagykanizsa kulturális szolgáltatórendszere hozzájárul ahhoz, hogy a társadalmi felzárkóztatás, a közösségi összetartozás tudata és a társadalmi esélyegyenlőség erősödjön. A kulturális tevékenységek fenntartása, biztosítása több pillérre épül: az állam, az önkormányzat, valamint a magánszféra szereplői működtetnek kulturális intézményeket a városban. Az eltérő fenntartói háttérrel rendelkező intézmények együttműködnek és kiegészítik egymás tevékenységét. A mindenki számára egyenlő eséllyel hozzáférhető kulturális alapellátás biztosításának legfőbb letéteményese mégis elsősorban a helyi önkormányzat.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2022)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	95 202	25

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

A településen élő a bármely okból hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozó helyi szereplők – önkormányzat, intézmények, civil szervezetek, egyházak, önkéntes segítők kapacitásfeltáró, támogató és közösségi aktivitást generáló tevékenységét befogadó attitűd és párbeszéd jellemzi. Az inkluzív szemlélet a mindennapok gondolkodásában jelen van.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A városban működő intézmények és civil szervezetek – különösen az ünnepkörök kapcsán – gyűjtéseket végeznek a saját látókörökbe kerülő rászorulókat részére. A város egész lakosságát megmozdítja a "Karácsonyi cipősdoboz akció", amely keretében több száz doboz kerül megtöltésre és a komoly társadalmi összefogással jutott el a rászorulókat részére.

d) a helyben élő nemzetiségek sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A városban működő Horvát Nemzetiségi Önkormányzat, Német Nemzetiségi Önkormányzat és Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenységét változatos kulturális, oktatási, sport, gasztronómiai és egyéb szabadidős programok jellemzik. A programok szervezésével céljuk, hogy a többségi társadalomnak megmutassák közösségi értékeiket, a magukat nemzetiségieknek vallók körében pedig erősítsék az identitástudatot.

e) helyi lakossági önszerveződések

A civil szervezetek a város társadalmi, kulturális életének fontos szereplői. A civilek részvétele a város életének alakításában, a döntések előkészítésében meghatározó, és a feladatok megvalósításában is nagyon fontos szerepet játszanak. Az önkormányzat civil stratégiájának alapját a partnerség, a kompetenciahatárok tiszteletben tartása, az átláthatóság, a kölcsönös bizalom jelenti.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata 1994-es megalakulása óta folyamatosan oktatási, foglalkoztatási, képzési, közéleti, valamint kulturális programok szervezésével és megvalósításával nyújt segítséget a helyi cigányság és a többségi társadalom számára. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat kiemelt feladata, hogy oktatási programjain keresztül segítse a romák felemelkedését, a többségi társadalomba való integrálódását, kulturális rendezvényeken keresztül művelje és ápolja a cigányság kultúráját. Roma Nemzetiségi Önkormányzatunk a Bogdán János Cigány Kisebbségi Közösségi Ház működéséhez, a programokhoz, rendezvényekhez szükséges feltételeket a települési önkormányzattól kapott működési támogatásból, valamint az állami feladatalapú támogatásból és pályázati, illetve egyéb más forrásból finanszírozza.

- oktatási programok;
- kulturális programok (Nemzetiségi Nap, Roma Holocaust megemlékezés és egyéb kulturális rendezvények szervezése)
- közösségi programok, konferenciák és szakmai workshopok szervezése;
- folyamatos partnerségi együttműködés Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatával, egyeztetés a romákat érintő intézkedésekről, programokról.

A szervezett munka további feltételeinek biztosítása érdekében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit a települési önkormányzat 2025. december 31-éig megteremtette, illetve 2058. február 28-áig a Bogdán János Cigány Kisebbségi Közösségi Házat a Roma Nemzetiségi Önkormányzat használatába adta.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliek aránya magas	Inaktív személyek bevonására irányuló tevékenységek bővítése, foglalkoztatási projekteken való önkormányzati részvétel.
A lakossági adósságállomány újratermelődése folyamatosan fennáll	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Mentorálási programok működtetése, aktív szemléletformálás. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
Romákkal szembeni előítélet megléte	Helyi médiában „jó példák” megjelenítésének kezdeményezése. Az intézményekben és a közösségekben közös akciók a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal és civil szervezetekkel.
Alacsony iskolai végzettség, képzettségi hátrányok, nem versenyképes szakképzettség	Felnőttképzések és szolgáltatások segítségével kell hatékonyabbá tenni a társadalmi mobilitási csatornákat, ezzel segítve a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok iskolázottságának, foglalkoztatásának, lakhatásának és mentális egészségének javítását.

Hajléktalan ellátás nem megfelelő elhelyezkedése a városon belül	Hajléktalan ellátás új helyen történő kialakítása
Hajléktalan idős emberek ápolása, gondozása nem megoldott	Ápolást, gondozást nyújtó szakemberek foglalkoztatása
Szegregációval veszélyeztetett területen élő emberek helyzete hátrányos	Az itt élő emberek életének figyelemmel kísérése Közösségi tér kialakítása, fenntartása, Szolgáltatások, programok biztosítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a prioritások között tartja számon és foglalkozik a városban élő fiatalok élethelyzetével, az őket érintő kérdésekkel, problémákkal. Ennek érdekében több alkalommal is megalkotta a város Ifjúságpolitikai Koncepcióját. A jelenlegi koncepció 2023-ban készült el, ami a Nagykanizsán élő fiatalok önállóvá válásának segítségét és társadalmi integrációjának megvalósítását tűzte ki céljául.

A gyermekek esélyegyenlőségének megteremtését, a gyermekek helyzetének alakítását több nemzetközi és hazai jogforrás segíti:

- Gyermekek jogairól szóló New York-i Egyezmény,
- Magyarország Alaptörvénye,
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény,
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény,
- a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény,
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény,
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2013. évi CXXV. törvény
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

2022 - ben Nagykanizsa 44 329 fős állandó népességén belül a gyermek - és fiatalok aránya 14,3 % volt. Létszámukat tekintve a 0-14 évesek száma 5078 fő, a 15-17 éveseké pedig 1279 fő volt.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	20 818	23 511	44329	46,96%	53,04%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			785	1,77%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	2 596	2 482	5078	5,86%	5,60%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	650	629	1279	1,47%	1,42%

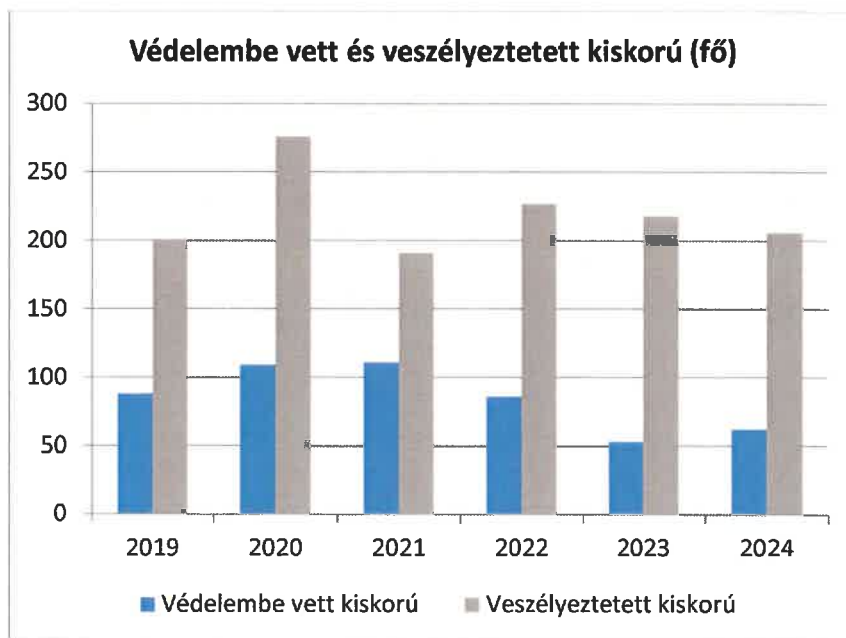
Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A gyermekek helyzetének javítását, a fennálló problémák, nehézségek kezelését a településen több tevékenység biztosítja. A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermekek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával pedig védelmet biztosít számukra. Nagy hangsúlyt helyezünk a prevenciós, megelőző tevékenységekre, amely a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2019	88	201
2020	109	276
2021	111	191
2022	86	227
2023	53	218
2024	62	206

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A prevenciós tevékenységek egyik fő célja, hogy a településen élő gyermekek védelembe vételét, veszélyeztetettségét megelőzze. A fenti diagramból kitűnik, hogy a védelembe vett kiskorú gyermekek száma 2019 és 2022 között átlagosan 90-110 fő körül mozgott. 2023-ban és 2024-ben viszont jelentős javuló tendencia figyelhető meg. Egy év alatt 33 fővel csökkent a védelembe vett gyermekek száma. A következő évben (2024) valamelyest növekedett ez a számadat, de ez a növekedés kismértékű volt. A védelembe vett gyermekek száma jóval kevesebb a veszélyeztetett gyermekek számánál, ennek oka, hogy a védelembe vétel már egy hatósági intézkedés, amelyet szigorúbb feltételek esetében lehet elrendelni, valamint ez már egy szigorúbb gyermekvédelmi nyomon követést igényel.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult: az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkezésre, természetbeni támogatásra (augusztus, november hónapban), egyéb feltétel teljesülése esetén a szünidei gyermekétkezésre, illetve egyéb kedvezményre.

A Gyvt. alapján rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény állapítható meg a gyermek részére, ha az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 225%-át (2025. évben 64.125,- Ft), valamint a család vagyonnal nem rendelkezik.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény állapítható meg továbbá, ha az alábbi esetekben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 245%-át (2025. évben 69.825,- Ft):

- a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
- a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- a kérelmező nagykorú és a család tagjainak vagyona nincs.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2019	461
2020	430
2021	456
2022	379
2023	297
2024	283

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számában folyamatos csökkenés tapasztalható, melynek magyarázata egyrészt a gyermek létszámban is tapasztalható folyamatos csökkenés. Az okok között érdemes megemlíteni azt a lényeges tényezőt, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt szabályozó Gyvt. által szabályozott jövedelem határa olyan alacsony, hogy a növekvő minimálbér mellett már egyre többen esnek ki a kedvezményezett körből. Mindez nem jelenti azt, hogy a gyermekeket érintő jövedelmi szegénység is ilyen ütemben és mértékben csökkent volna.

2024-ben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó helyi adatokat az alábbi két táblázat tartalmazza:

Gyermekek számának megoszlása életkor szerint					
	- 6 (év)	7-14 (év)	15-18 (év)	19 - (év)	Összesen
Gyermekek száma	6	160	38	5	269

Forrás: önkormányzati adatok

Gyermekek számának megoszlása egy vagy több gyermeket nevelő családok száma szerint						
	1 gyermekes	2 gyermekes	3 gyermekes	4 vagy 5 gyermekes	6 vagy annál több gyermekes	Összesen
Családok száma	63	44	32	11	1	151
Ebből egyedülálló szülő	47	31	20	6	0	104

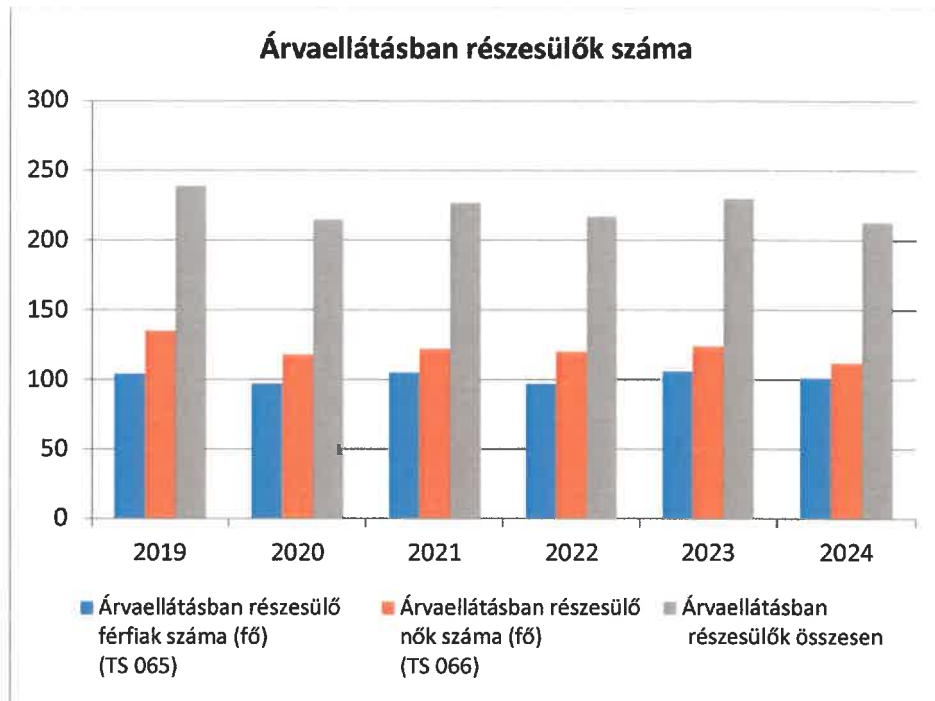
Forrás: önkormányzati adatok

2024. évben 8 fő kérelme került elutasításra. A kérelmek elutasításának fő indoka (100%-ban) a jogszabályban meghatározott jövedelemhatár túllépése volt.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2019	104	135	239
2020	97	118	215
2021	105	122	227
2022	97	120	217
2023	106	124	230
2024	101	112	213

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermek jogán járó juttatások vonatkozásában a települési önkormányzat a fenntartásában működő Család- és Gyermekjóléti Központon keresztül fokozott figyelemmel kíséri a családokat. Amennyiben szükséges, valamennyi lehetőségét felhasználja annak érdekében, hogy az érintett családok helyzetén segítsen.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2015. szeptember 1-től hatályos módosítása alapján jelentősen bővült azoknak a gyermekeknek a köre, akik számára ingyenes az óvodai étkezés. A gyermekétkeztetés ingyenes az óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy
- olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át.

Gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézmény térítési díj 100 %-át, 9. évfolyamtól az intézményi térítési díj 50 %-át, a fogyatékossgal élő gyermekek esetében az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként biztosítjuk.

Az intézményi gyermekétkeztetés mellett a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 13/A. § - a, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C. §- alapján az iskolások részére az iskolai szünetek (őszi, téli és tavaszi szünet) időtartamára, valamint a nyári szünetre, óvodás és kisebb korosztály számára a nyári szünet időtartama alatt biztosítjuk a napi egyszeri meleg étkezés lehetőségét.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2019	n.a.	569	1210	0	0	17
2020	1413	335	1168	0	0	46
2021	1597	276	1059	0	0	37
2022	1039	304	875	0	0	50
2023	700	234	680	0	0	37
2024	650	239	700	0	0	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenése egyre kevesebb gyermek számára teszi lehetővé az ingyenes iskolai étkezést. A táblázat adataiból kitűnik, hogy az iskolai ingyenes étkezésben részt vevők, valamint az 50 százalékos kedvezményben részesülő gyermekek száma is évről évre csökken.

A fenti okok miatt a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 16.) önkormányzati rendeletbe 2017. szeptemberétől bevezetésre került egy új támogatási forma. A térítési díj kedvezmény egy természetbeni juttatás, az alacsony jövedelemből élő, egy- és kétgyermekes családok számára. Azon családok esetében, ahol az egy főre eső jövedelem meghaladja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelemhatárát, de nem haladja meg a 119.000,- Ft-ot, a térítési díj hozzájárulás mértéke a fizetett térítési díj 50 %-a. Ahol az egy főre eső jövedelem a 119.000,-Ft-ot meghaladja, de nem haladja meg a 128.000,- Ft-ot, a térítési hozzájárulás mértéke a fizetett térítési díj 30 %-a. Gyermekét egyedül nevelő szülők esetében 50 %-os térítési díj kedvezményre jogosult az, akinél a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 129.000,- Ft-ot, 30%-os térítési díj hozzájárulásra pedig az, akinél a családban az egy főre jutó jövedelem a 129.000,- Ft-ot meghaladja, de nem éri el a 138.000,- Ft-ot.

2024. évben – a hozzájárulás bevezetése óta a legalacsonyabb számban - 9 gyermek részesült térítési díj hozzájárulásban.

A nyári szünidei étkeztetésben részt vevő gyermekek száma 2017 után két évben is csökkent, majd 2020-tól növekedni kezdett. A nyári szünidei étkezést a városban több helyszínen is biztosítja az önkormányzat, figyelve arra, hogy a város minden részéről könnyen megközelíthető legyen, minél több gyermeknek lehetőséget teremtve ezáltal az egyszeri meleg étel elfogyasztására.

A térítésmentes tankönyvellátást fokozatosan, a 2013/2014. tanévtől az alsóbb évfolyamon tanulók számára, majd a 2017/2018. tanévtől az 5-9. évfolyamokra is biztosította a kormány. Az ingyenes tankönyvellátásnak az alap- és középfokú, nappali rendszerű oktatásban részt vevő valamennyi tanuló számára történő kiterjesztése az esélyegyenlőség megteremtése, valamint a családok további támogatásának eszközeként jelent meg. Az újabb intézkedés eredményeként 2020-tól valamennyi nappali rendszerű nevelésben-oktatásban résztvevő tanuló ingyenes tankönyvellátásban részesül. A tankönyvtámogatás a jogosultak számára alanyi jogon jár, azt külön igényelniük nem szükséges.

Az óvodáztatási támogatás a kötelező óvodáztatás bevezetésével, 2015. szeptember 1-től szűnt meg.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A nem magyar állampolgárságú gyermekek ellátása a törvényben előírt szabályok szerint valósul meg. A települési önkormányzat mindenkorai lehetőségeinek függvényében pozitív irányban eltér a támogatások mértékét tekintve.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A települési önkormányzatnak nincs információja ilyen családról.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nagykanizsán egy, a KSH által kijelölt szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület van a Kiskanizsa városrészben, a Szepetneki utca végén. Ez a tömb egy 15-20 családi házból álló lakóövezet, mely a 90-es évek közepén került kiépítésre önkormányzati segítséggel.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hatályos jogszabályok alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottságú,
- a gyermeknek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei vannak, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előző három feltétel közül legalább kettő fennáll, valamint a nevelésbe vett gyermek, és az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. Nagykanizsán az elmúlt három évben 300-450 fő között mozgott a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma, közülük 100 fő körül volt a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos gyermekek száma.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők és hátrányos helyzetűek száma (december 31-i állapot)			
	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	Hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	HH/HHH gyermekek aránya a RGYVK-ben részesülők körén belül
2020	382	99	25,9 %
2021	482	119	24,6 %
2022	291	114	39,2 %
2023	287	104	36,24 %
2024	269	113	42 %

Forrás: önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai alapján megfigyelhető, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenése mellett nőtt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűek aránya. Mindez egyértelműen mutatja, hogy az évek óta változatlan, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

alacsonyan tartott jövedelmi értékhatára miatt az alacsony iskolázottságú, illetve a tartósan munkanélküli személyek jelentős részét képezik a jogosulti körnek.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

2023. július 1-jét megelőzően az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eüatv.) 5. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodott – többek között - a védőnői ellátásról.

2023. július 1-jétől az Eüatv kiegészült a 6/B. §-al, amely szerint az állam az egészségügyi alapellátás körében – a települési önkormányzattal együttműködésben – gondoskodik a védőnői ellátásról. Ezzel egyidőben hatályon kívül helyezték az Eüatv. 5. § (1) bekezdésének d) pontját, azaz 2023. július 1-jétől az önkormányzatok alapellátási feladatai közül kikerült a védőnői ellátás, és az állam feladatába került át.

Jelenleg Nagykanizsán a területi védőnői munkát 20 körzetben 19 védőnő látja el. A védőnői hálózat jól kiépített, mindenki számára elérhető. A szolgálat célja a családok egészségének megőrzésére irányuló preventív tevékenység, egészségnevelés, szűrővizsgálatok, gondozás.

A területi védőnő gondozási tevékenységet szervez azon családok körében, ahol várandós és gyermekágyas anya, 0-7 éves korú gyermek, illetve 7-16 éves korú, iskolában nem járó gyermek él. Ennek megfelelően munkaköréhez tartozó feladatok:

- nővédelem
- várandós anyák gondozása
- gyermekágyas anyák gondozása
- újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermek gondozása
- az óvodában a védőnői feladatok végzése
- oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása
- családgondozás
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel.

A védőnők fokozott figyelmet fordítanak a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a fogyatékossgal élő gyermekek gondozására.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	28	1434	160
2018	28	1404	151
2019	28	1357	158
2020	28	1273	150
2021	28	1188	142
2022	28	1081	135

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az iskola-ifjúsági védőnő az alap-és középfokú oktatási intézmények diákjai számára biztosítja a gondozást, a miniszteri rendeletben foglalt szakmai követelményeknek megfelelően. Feladata a 7-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők egészségének megőrzése, fejlesztése, az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése. A tanulók fejlődésének, szűkebb és tágabb környezetének folyamatos nyomon követése, nyilvántartása, értékelése, az életmódjuk kedvező irányú befolyásolása érdekében.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődékben, óvodákban, általános és középiskoláinkban zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

Nagykanizsán a 9 állami fenntartású és kettő egyházi iskola mindegyikére kiterjed az iskolavédőnői ellátás. Az iskolavédőnői munkát a város általános iskolában 5 főállású védőnő látja el. Sajnos az egy iskola – egy védőnő elv nem valósulhat meg, így van olyan védőnő, aki három iskolában látja el védőnői feladatait.

Az öt nagykanizsai középiskolában az iskola egészségügyi tevékenységben részesült középiskolások száma a 2023/2024-es tanévben 2845 fő volt, a velük kapcsolatos ifjúsági védőnői munkát 4 főállású védőnő látta el.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen az önkormányzat nagy gondot fordít a gyermekek megfelelő egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek teljes körű biztosítására. A házi gyermekorvosi ellátást területi ellátási kötelezettség vállalásával, az egészségbiztosítóval és a fenntartó önkormányzattal kötött szerződés alapján 9 házi gyermekorvosi vállalkozás végzi. A 9 körzet 8 telephelyen működik, melyek az Önkormányzat tulajdonában, a vállalkozó gyermekorvosok ingyenes használatában állnak. Önkormányzat biztosítja az egészségügyi szolgáltatás nyújtásához szükséges, külön jogszabályban meghatározott szakmai minimumfeltételeket. A vállalkozó háziorvos közvetlenül köt finanszírozási szerződést a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel. Feladatuk az önkormányzat által meghatározott, a felügyeleti szervekkel egyeztetett területi ellátási kötelezettség, valamint a betegkártyával bejelentkezett 0-14 éves korú, illetve 14 éves koron túl felkérésre (szülő, gyermek) 18 éves korig a biztosítottak ellátása.

A rendelők többsége felújított. A közeljövőben „Az egészségügyi alapellátás fejlesztése Nagykanizsán” című TOP-6.1.1-5 pályázat keretében megújult a 11. számú házi gyermekorvosi rendelő és védőnői tanácsadó is. Az alapvizsgán túl (csecsemő és gyermekgyógyász szakorvos) egy gyermekorvos rendelkezik iskola-egészségügyi–ifjúságorvos szakvizsgával is.

A városban működő óvodákban és általános iskolákban (11 általános iskola, 14 óvoda) a házi gyermekorvosok részmunkaidőben biztosítják a 3-14 éves korosztály megelőző jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett, iskolaorvosi ellátását, melyért negyedévente a finanszírozás függvényében az Intézmény által kiszámolt díjazásra jogosultak. Az egyházi fenntartású Piarista Iskola iskola-orvosi ellátása külön szerződés alapján történik, a NEAK finanszírozást az iskola kapja.

A városban működő 5 középiskola tanulóinak ellátását 2 fő ifjúságorvos szerződéses jogviszonyban, vállalkozóként, főállásban látja el, 2 fő közalkalmazott asszisztens és az ifjúsági védőnők együttműködésével.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2019	3	20	10	846	84
2020	3	20	10	837	90
2021	3	19	10	826	138
2022	3	19	9	812	174
2023	3	18	9		n.a.
2024	3	18	9		n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2016. február 29-i soros közgyűlésén döntött arról, hogy önként vállalt feladatként támogatja a Nagykanizsán bejelentett lakóhellyel, ennek hiányában bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen a városban lakó, a tárgyévben 6-32 hetes korú kisgyermekek részére a Rotateq nevű, rotavírus elleni ötkomponensű, három részletből álló, szájon át adandó védőoltást.

A rotavírus világszerte a hasmenéssel, hányással járó gyermekkori megbetegedések vezető kórokozója, amelyben 5 éves életkoráig szinte kivétel nélkül minden csecsemő megbetegszik. Az önkormányzat térítésmentesen biztosítja a 3 db részletből álló oltási sorozat 2. és 3. oltását. Az önkormányzat ezzel a szolgáltatással az egyenlő hozzáférést kívánja biztosítani, valamint a megelőzés hatékonyságát biztosítja.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A prevenció, a korai felismerés a fejlesztések legfontosabb alappillére. Minél korábban felismerünk egy a megszokottól eltérő fejlődést, annál nagyobb esély van a rehabilitáció sikerességére. Nagykanizsán a 0-7 éves korúak részére lehetőség van korai fejlesztésre, integrált bölcsődei ellátás keretében való nevelésre, speciális gyógypedagógiai intézményben működő óvodai ellátás és integrált óvodai ellátás igénybevételére is. Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szervezte meg az önkormányzat és a Nagykanizsai és a Zalaegerszegi Tankerületi Központ.

Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás, gondozás:

A Zala Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykanizsai Tagintézményében korai fejlesztés keretében olyan 0-6 éves korú kisgyermekek számára nyújtanak segítséget, akiknek fejlődése eltér a velük azonos korú gyermekekétől. A korai fejlesztés egyénre szabott, tervszerűen felépített fejlesztő és terápiás segítséget jelent, amely minden esetben a szülők bevonásával történik. A szülők tanácsot kaphatnak gyermekük nevelésével kapcsolatban felmerülő pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi, életvezetési kérdésekben és megismerhetik azokat a fejlesztő módszereket, amelyekkel gyermekük számára a legoptimálisabb fejlődésmenet biztosítható.

Bölcsődei ellátás:

A sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek bölcsődei ellátás keretében való nevelése, gondozása a Nagykanizsai Egyesített Bölcsőde tagintézményeiben teljes integrációban valósul meg. A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermekek egészséges közösségbe való integrálása önmagában is fejlesztő hatással bír. A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermek ellátása történhet egyrészt úgy, hogy a napközbeni ellátást biztosítják számára, ugyanakkor a fejlesztést egy másik intézményben kapja, másrészt úgy, hogy a fejlesztést a Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusa, logopédusa, konduktora a napirendbe illesztve a bölcsődében végzi (szakértői szakvélemény alapján).

Az intézmény igény szerint fogadja a 0-6 éves korú SNI-s (eltérő értelmi fejlődésű, mozgássérült, látás- és hallásproblémákkal küzdő, beszédfejlődésben elmaradást mutató, viselkedési zavarral élő és autizmus spektrum zavarral küzdő) kisgyermekeket. A következő táblázat a 2024-es évben SNI, illetve korai fejlesztésre szorult gyermekek létszám adatait tartalmazza:

Sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeke száma a Nagykanizsai Egyesített Bölcsőde tagintézményeiben					
Belvárosi Bóbita Bölcsőde	Manóvár Bölcsőde	Meseház Bölcsőde	Napraforgó Bölcsőde	Rózsa Bölcsőde	összesen
7 fő	1 fő	3 fő	1 fő	2 fő	14 fő

Óvodai ellátás:

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek óvodai nevelése a Nagykanizsa Központi Óvoda valamennyi tagóvodájában biztosított. SNI szegregáció nincs a tagóvodák között, a gyermekek eloszlása egyenletes.

Az integráltan nem nevelhető óvodás korú gyermekek ellátását a Szivárvány Óvoda, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény biztosítja. A Szivárvány Óvodában az óvodai élet tudatos szervezésével, a mindennapos szakszerű csoportos és egyéni képességfejlesztő munkával, az érzelmi biztonság megteremtésével, a gyermekek tevékenység szükségletének kielégítésével, a sokoldalú tapasztalatszerzést, a szociális tanulás feltételeit biztosítva fejlesztik 3 éves kortól az iskolába lépésig a gyermekeket. Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését olyan feltételrendszer biztosításával segítik elő, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítását, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését, az iskolában történő beválás érdekében. A Szivárvány óvoda külön épületben, két csoporttal működik jelenleg. Az óvodában 15 enyhe és középsúlyos, illetve halmozottan fogyatékos gyermek óvodai nevelését végzi három gyógypedagógus és négy gyógypedagógiai asszisztens.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A Gyvt. 15. § (2) bekezdése alapján a gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás
- a gyermekek napközbeni ellátása
- a gyermekek átmeneti gondozása
- és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai

Nagykanizsán a gyermekjóléti alapellátások biztosítás az alábbi táblázatban foglaltak szerint történik.

	Törvényi besorolás	Feladatot ellátó intézmény	Feladatellátás módja	Feladatellátás jellege
1.	Gyermekjóléti szolgáltatás (Gyermekjóléti Központ)	Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	Fenntartóként	Kötelező (Gyvt. 94.§ (4))
2.	Gyermekek napközbeni ellátása - bölcsőde	Egyesített Bölcsőde	Fenntartóként	Kötelező (Gyvt. 94.§ (3) bekezdés a)
	- családi bölcsőde	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	Ellátási szerződés útján	Önként vállalt
3.	Gyermekek átmeneti gondozása - helyettes szülő	Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	Fenntartóként	Kötelező (Gyvt. 94.§ (3) bekezdés c)
	- családok átmeneti otthona	Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete	Ellátási szerződés útján	
	- gyermekek átmeneti otthona			
4.	Gyermekek esélynövelő szolgáltatásai	-	-	-

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A bölcsőde, mint gyermekintézmény, a gyermekjóléti alapellátás része, mely a családban nevelkedő 6-36 hónapos korú gyermekek számára biztosítja a napközbeni ellátást, szakszerű nevelést, gondozást. A Gyvt. értelmében, bölcsődei ellátás keretében - ha e törvény kivételt nem tesz - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	324	315
2018	324	278
2019	324	288
2020	324	276
2021	324	259
2022	324 (2022. 09. 01. – től 348)	268
2023	348	278
2024	348	231

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2019	0	0	14	18	0	0	324	290
2020	0	0	14	17	0	0	324	276
2021	0	0	14	19	0	0	324	259
2022	0	0	14	21	0	0	324 (348)	268
2023	0	0	14	n.a.	0	0	348	278
2024	0	0	14	n.a.	0	0	348	231

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A bölcsődei férőhelyek száma 2010-ig nem biztosította az igényeket. Ennek kezelésére döntött az önkormányzat a férőhelyszámok megemeléséről. 2011-2017 között 114 fővel bővült a bölcsődei férőhelyek száma. Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott Nagykanizsai Egyesített Bölcsőde jelenleg öt telephelyen biztosítja a kisgyermekek napközbeni ellátását.

- A **Napraforgó és a Rózsa Bölcsőde** a Területfejlesztési Operatív Programban a „Bölcsődefejlesztés Nagykanizsán” TOP-6.2.1-15-NA-2016-00001 azonosítószámú projekt keretében 2018. év végéig került felújításra. A projekt kiemelt célja volt a városban a bölcsődei ellátórendszer által nyújtott szolgáltatások minőségének javítása, a meglévő bölcsődei férőhelyeket felmutató és magába foglaló intézmények építményének korszerűsítése, rehabilitációja mind műszaki, mind üzemeltetés, mind közszolgáltatási tevékenység minőségének szempontjából, valamint a minőségi feladatellátást támogató tárgyi eszközök fejlesztése. A Napraforgó Bölcsőde férőhely száma: 84 fő, a Rózsa Bölcsőde férőhelyszáma: 104 fő.
- **Manóvár Bölcsőde:** 2022-ben a TOP-6.2.1-19-NAI-2019-00001 - „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése Nagykanizsán” projekt keretében a Corvin utcában található, korábban idők klubjaként funkcionáló épület felújításával új bölcsődei szolgáltatásként 24 új bölcsődei férőhely kialakítására került sor. A 21. századi igényeket teljes mértékben kielégítő, a modern kor vívmányait magáénak tudó bölcsőde 2022. szeptemberében kezdte meg a működését. A bölcsőde egésze energetikai korszerűsítésen esett át, így a külső szigetelés, a modern nyílászárók, a klimatizált helyiségek biztosítják az épületben a megfelelő hőmérsékletet. Az épületre napelemek kerültek felhelyezésre, az egész épület megújuló energiákkal ellátott. Ezzel a fejlesztéssel egy olyan városrész kapott bölcsődét, ahonnan eddig a szülők csak jóval távolabbi intézménybe tudták volna vinni a kisgyermeküket, vagyis nehezebb hozzáférésük volt az ellátáshoz. Férőhely szám: 24 fő
- **Belvárosi Bóbita Bölcsőde,** férőhely szám: 90 fő
- **Meseház bölcsőde,** férőhely szám: 46 fő

A Nagykanizsai Egyesített Bölcsőde az alapellátáson túl, külön szolgáltatásként indította be a játszócsoportot 2021. szeptemberétől három tagbölcsődében, melyet térítési díj ellenében vehetnek igénybe a kisgyermekes családok. A játszóházban a játékok csodálatos birodalma és szakképzett kisgyermeknevelő várja a kicsiket és szüleiket, miközben betekintést nyerhetnek a bölcsőde életébe. A közös együttjátás mellett az érdeklődők gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekben is segítséget kaphatnak a játszóház háziasszonyától. E szolgáltatás alternatív lehetőséget nyújt az alapellátást igénybe venni nem tudó, vagy nem akaró családok részére.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által fenntartott Bóbita Családi Bölcsőde és Mazsola Családi Bölcsőde Nagykanizsa, Munkácsy u. 7. szám alatt, a település Kiskanizsa városrészben, csendes lakóövezetben helyezkedik el. Az épület a város környéki település lakói számára is könnyen megközelíthető, a helyi autóbuszjáratok megállói mintegy 150 méterre találhatók. Az épület előtt parkolási lehetőség biztosított. Az MMSZ Bóbita és Mazsola Családi Bölcsődékben az egyidejűleg ellátható kisgyermekek száma 7 fő napközbeni ellátásuk folyamatosan biztosított volt 2024. év során. A Családi Bölcsődék kihasználtsága megfelelő volt az elmúlt évben, elutasítani nem kellett az év folyamán egy jelentkezőt sem.

f) gyermekvédelem;

Nagykanizsán a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ látja el. A család- és gyermekvédelmi szolgáltatások vonatkozásában Nagykanizsa Megyei Jogú Város által fenntartott Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ ellátási területe 2016. január 01. napjától a Nagykanizsai Járás, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat vonatkozásában pedig Nagykanizsa Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

Az intézményen belül a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ önálló szakmai egységeként működik.

A **Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ** célja a gyermekek törvényben foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez és megszüntetéséhez nyújtott széleskörű, szükség esetén alternatív eszközöket is alkalmazó szociális munka végzése. Támogatást nyújtanak a gyermekek ellátására, gondozására, testi, szellemi fejlődésére, szocializációjára vonatkozó szülői, gondozói, támogatói tevékenység ellátásához.

Feladatuk továbbá, hogy együttműködjenek a szociális és gyermekjóléti ellátó tevékenységhez kapcsolódó más szervezetekkel és intézményekkel és figyelemmel kísérik a szociális és gyermekjóléti ellátások kapcsolódó jogszabályi változásokat.

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó feladatkörben:

- Kezdeményezik a gyermekvédelemben vételt vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételt.
- Javaslatot készítenek a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelemben vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására. Továbbá a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére.
- A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinálnak és végeznek - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához.
- Utógondozást végeznek - a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.

Hatósági intézkedéshez (javasolt és jogerős) kapcsolódó tevékenységek és az ellátott kiskorúak száma

Tevékenység	Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek száma (esetszám)		Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek keretein belül ellátott kiskorúak száma (fő) (Nem halmozott adat)	
	2023	2024	2023	2024
Szociális segítő tevékenység	1088	963	400	744
Esetkonferencia szervezése, azon való részvétel	100	103	114	151
Esetkonzultáció	1222	1383	393	882
Esetmegbeszélés	344	559	183	304
Első védelemben vételi tárgyaláson való részvétel	64	40	96	69
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel-nevelésbe vétel	15	13	26	21
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel-védelemben vétel	45	43	79	88
Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	4	7	6	6
Családlátogatás	1126	905	418	690
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	99	93	142	134
Környezettanulmány készítése önállóan	88	73	115	93

A Család- és Gyermekjóléti Központ a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosítja:

- **Az utcai szociális munkát,** melynek célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermekek segítése. Ennek keretében ifjúságvédelmi őrzőjáratot szerveznek hetente 1-2 alkalommal a szolgálat és a Nagykanizsai Rendőrkapitányság munkatársaival. A hétköznapi, délelőtti órákra szervezett őrzőjáratokon az iskolaidőben a városban csellengő fiatalok felkutatása, iskolába terelése, az iskolába járási helyes magatartásminták átadása a cél, ugyanakkor fontos szempont a bűnmegelőzés, illetve az alkohol, a kábítószer fogyasztásának megakadályozása is. Továbbá segítséget nyújtanak a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerüléséhez, átmeneti gondozás (helyettes szülői ellátás) igénybevételéhez vagy egyéb gyermekvédelmi intézkedést kezdeményezéséhez. 2024-es évben 52 alkalommal került sor őrzőjáratra és 1428 fővel kerültek kapcsolatba.
- **Kapcsolattartási ügyelet** keretében találkozássra, együttlétre alkalmas semleges helyszínt biztosítanak a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára. A kapcsolattartás szombati napokon 8.00-15.00 óra között vehető igénybe. A kapcsolattartást a Nagykanizsai Járásbíróság vagy a Zala Megyei Kormányhivatal Nagykanizsai Járási Hivatal Gyámügyi Osztálya rendelheti el. 2024-es évben 42 alkalommal 29 fő vette igénybe a szolgáltatást.
- **Kórházi szociális munka ellátása** a Kanizsai Dorottya Kórházzal kötött együttműködési megállapodás alapján történik. Feladatuk a válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése, a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén az intézkedések megtétele. Az elmúlt évek tapasztalata alapján elmondható, hogy a problémák nagy részét közvetlenül a kórházban dolgozó szociális munkások jelezték, akik havi rendszerességgel szakmai konzultációt tartanak a központtal. 2024-es évben az ellátottak száma: 1 fő volt.
- **Gyermekevédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat** célja a Család- és Gyermekevédelmi Központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálat egy állandóan hívható telefonszám (06-30/640-4281) biztosításával van megszervezve oly módon, hogy a készenléti szolgálatban lévő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani. A 2024-es évben 18 fő vette igénybe a szolgáltatást.
- **Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás** célja a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatás nyújtása a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak, az intézményben megjelenő egyéb szakembernek. Az óvodai és iskolai szociális segítőik egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végeznek.

Iskolai szociális munkások eseteinek száma					
	2020	2021	2022	2023	2024
Összes tevékenység száma (halmozott adat):	5574	8883	9451	7007	7931
Ellátott személyek száma - nem halmozott adat (fő):	3076	3298	5498	6885	6591

Az óvodai, iskolai szociális munkások által elért személyek száma az elmúlt évek alatt a kétszeresére emelkedett, amely azt mutatja, hogy tevékenységük egyre több diákot, szülőt, pedagógust ér el és növekszik az igény a segítő tevékenységükre.

Az óvodai és iskolai szociális segítők tartottak csoportfoglalkozásokat, ugyanakkor más szakemberek által tartott csoportfoglalkozások is megszervezésre kerültek az iskolákban: pl.: csapatépítő, kommunikációs, pályaorientáció, kortárs bántalmazás, csúfolódás, biztonságos internethasználat, az internet veszélyei, tolerancia, másság, elfogadás, tulajdonhoz való jog, Társasjáték klub, kreatív kézműves foglalkozások.

Együttműködő partnerek, más szakemberek által tartott csoportfoglalkozások, előadások voltak:

- Nagykanizsai Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Bűnmegelőzési Csoportjának előadása
- DADA program
- „Szabadítsátok ki Gordont!”
- online tér veszélyei
- közlekedésbiztonság
- iskolaőrök
- védőnők: E-cigik, digitális kompetenciafejlesztés
- fejlesztő- és gyógypedagógusok
- iskolapszichológusok
- Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara – pályaorientációs napok

Az iskolai szociális munkások közösség szociális munka keretén belül részt vettek:

- szülői értekezleten, szülői munkaközösségi értekezleten,
- osztályfőnöki értekezleten,
- iskolai, óvodai rendezvényeken: Farsang, alapítványi bál, napközis tábor, diáknapi.

Az óvodai és iskolai szociális segítők a nyár eleji gyermekfelügyeletben, a lemaradó tanulók felzárkózásában, kézműves foglalkozások, társasjáték klub, valamint a nyár folyamán közösségi programok szervezésében működtek közre. 2024 nyarán is megrendezésre került a nyári napközis tábor, valamint a vidéki településeken egynapos tematikus napot tartottak a településen élő gyermekeknek, ahol prevenció, szabadidős és kézműves programokat szerveztek.

- **Jogi tanácsadás** keretében a Nagykanizsai Család-és Gyermekjóléti Központ jogásza tájékoztatást nyújt, gyermekvédelmi, családjogi, emberi, személyiségi, munkaügyi, tb-, nyugdíj, polgárjogi ügyek kapcsán. A jogász előzetes bejelentkezés alapján, meghatározott időpontokban hétfőn és szerdán fogadja a klienseket. 2024-ben 78 alkalommal 54 fő vette igénybe a jogi tanácsadást.
- **Pszichológiai tanácsadást** a Nagykanizsai Család-és Gyermekjóléti Központ kliensei körében előforduló veszélyeztetett és/vagy hátrányos helyzetben lévő magatartási problémával, családi krízissel, tanulmányi nehézségekkel küzdő, veszteség élményt (válás, gyászreakció) átélő gyermekek és szüleik, hozzátartozóik vehetnek igénybe. 2024-es évben a tanácsadást igénybe vettek száma: 76 fő
- **Családkonzultáció, családterápia és családi döntéshozó konferencia** Jelzések alapján, előre egyeztetett időpontban valósult meg.
- **Szociális diagnózis:** A szociális diagnózis felvételi esetmenedzser a tevékenységét a Nagykanizsai Járás közigazgatási területén látja el. A diagnózisok felvételére elsősorban a járás területén található család-és gyermekjóléti szolgálatok nyitva álló helyiségeiben kerül sor. A szociális diagnózis szociálisan rászorulóknak egyénre szabott segítségnyújtása. A diagnózis készítése az ügymenetben az a folyamat, amely megalapozza az egyéni fejlesztési és szolgáltatási terv elkészítését, amelynek során képet kaphatunk az egyén aktuális helyzetéről és állapotáról.

A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése céljából a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ észlelő – jelző rendszert működtet. 2024 - ben a Nagykanizsai járás területén 746 jelzés érkezett a jelzőrendszeri tagoktól. Az előző évi 640 jelzéshez képest növekedés tapasztalható. A jelzőrendszeri tagoktól érkezett jelzések a küldők szerinti eloszlását mutatja a következő táblázat.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Összes jelzés száma	651	752	628	584	640	746
Védőnő	41	48	45	45	39	56
Háziorvos, gyermekorvos	8	5	4	2	7	8
Óvoda	15	12	7	9	11	21
Kórház	24	28	18	17	21	30
Személyes gond. ny. sz..	72	69	57	31	41	46
Bölcsőde	9	5	4	0	2	1
Átmeneti gondozást ny. sz.	39	42	27	21	29	25
Ált Iskola	141	154	152	180	167	202
Középiskola	59	19	39	30	38	56
Rendőrség	71	123	141	100	128	166
Ügyészség, bíróság	1	3	0	2	1	3
Pártfogó felügyelet	11	3	0	0	4	0
Társ. szerv, egyház	6	5	2	0	7	7
Áldozatsegítés	4	1	0	0	5	1
Állampolgári	56	57	41	56	68	71
Szülő	29	37	43	24	26	2
Önkéntes	9	55	9	37	10	0
Önkormányzat, gyámhivatal	42	84	65	42	31	51
Pedagógiai szakszolgálat	1	2	0	0	5	0

A jelzések számának növekedése mellett látható, hogy az általános iskolák és középiskolák jelzésszáma növekedett, valamint a Rendőrségi jelzések száma is emelkedett.

Az állampolgári jelzések a más személyről adott jelzések száma, melyben kismértékű emelkedés volt tapasztalható. Az önkéntes jelzések a jelzést tevők saját magukkal kapcsolatos problémáját tartalmazzák, itt nagy számú csökkenés volt tapasztalható.

A **Család- és Gyermejjóléti Szolgálat** feladatait a Sztv. és a Gyvt. valamint a fentiek végrehajtási rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló, többszörösen módosított 1/2000. (1. 7.) SZCSM rendelet és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet határozza meg.

Családsegítés keretében a megelőző tevékenységek körében:

- Veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő és jelző rendszert működtet.
- Figyelemmel kíséri a lakosság életkörülményeit, szociális helyzetét, szociális ellátások és szolgáltatások iránti szükségletét, eltárja a lakosság körében tömegesen előforduló, az egyén és család életében jelentkező probléma okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy szolgáltatást nyújtó szerv felé.

Családsegítő tevékenység keretében:

- Közreműködik az egyén/család problémáinak kezelésében. Szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt, segít megoldani az egyén/család szociális, illetve lelki problémáit.
- Anyagi nehézségekkel küzdők számára tájékoztatást ad a pénzügyi, természetbeni ellátások, valamint a szociális szolgáltatások formáiról, az ezekhez való hozzájutás megszervezését biztosítja.
- Szociális segítőmunkával biztosítja a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését.

- Közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést biztosít.
- A tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és tagjaik részére tanácsadást nyújt.
- Kríziskezelést, valamint nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat biztosít.
- Felkérésre környezettanulmányokat készít.

A gyermekjóléti szolgáltatás keretében a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

- Tájékoztatja a szülőt, valamint az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket az őket megillető jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, ellátásokról, segíti az ezekhez való hozzájutást.
- Koordinálja a szünidei gyermekétkeztetést.
- A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadást biztosít, ezekhez való hozzájutást megszervezi.
- A válsághelyzetben lévő várandós anyát támogatja, segíti, tanácsokkal látja el.
- A gyermekek számára olyan szabadidős programokat szervez, amelyek a családban jelentkező nevelési problémák, hiányosságok káros hatásainak enyhítését célozzák.
- A hivatalos ügyek intézését segíti.

A gyermekjóléti szolgáltatás keretében a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:

- Veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszert működtet.
- A veszélyeztetettséget előidéző okokat feltárja és ezek megoldására javaslatot készít.

A gyermekjóléti szolgáltatás keretében a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:

- A gyermekkel és családjával végzett szociális segítőmunkával elősegíti a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását.
- Elősegíti a családi konfliktusok megoldását, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében.
- Kezdeményezi egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét, szociális alapszolgáltatások, egészségügyi ellátások, pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.
- Esetmegbeszélést, esetkonferenciát szervez.
- Segíti a gyermeket, illetve családját az átmeneti gondozáshoz való hozzájutásban.

A gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések alatt álló gyermekek védelme érdekében a családsegítő a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsere által bevont feladatokban segítő munkát végez.

Szervezési, szolgáltatási, gondozási feladatok körében végzett egyéb tevékenységek:

- Figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.
- Meghallgatja a gyermek panaszát és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést.
- Szervezi a helyettes szülői hálózatot, illetve működteti azt. Nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.
- Segíti a nevelési-oktatási intézmények gyermekvédelmi feladatának ellátását.
- Felkérésre környezettanulmányt készít.
- Kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését.
- Biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket.
- Részt vesz a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat speciális feladatai:

- Szünidei gyermekétkeztetés szervezése és koordinálása
- Rendőrségi fogadóóra biztosítása
- Ifjúságvédelmi őrzáratok, terelgető őrzáratok, bűnmegelőzési őrzáratok.
- Játshóházak
- Rajzpályázat
- Bölcsődék gyermeknapj programjaihoz csatlakozás
- Szív világnapja
- Útvesztők-útkeresők bűnmegelőzési akadályverseny
- Karácsonyi ajtódíszító verseny
- Jótekonysági rendezvények, programok, adományközvetítés
- „Nyúlcipő” jótekonysági futás és húsvéti tartós élelmiszer csomag osztás
- Szereteffa adománygyűjtő akció
- Gyermekek karácsonya
- Idősek karácsonya
- Karácsonyi jótekonysági vásár
- Karácsonyi tartós élelmiszer gyűjtés és ajándécsomag osztás
- „Merj nagyot álmodni!” jótekonysági rendezvény
- Karácsonyi ételosztás
- A tartós élelmiszerek, ruházati termékek, babakelengye, játékok, tanszerek, bútorok, fabrikett közvetítése Facebook oldalukon
- A „Segíts, hogy segíthessünk” Alapítvány
- Közreműködés társintézmények, karitatív szervezetek jótekonysági programjaiban

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által 2024-ben végzett szakmai tevékenységek típus szerinti megoszlása (forgalmi adat)	
Tevékenység típusa	Fő
Információnyújtás	149
Segítő beszélgetés	247
Tanácsadás	98
Ügyintézéshez segítségnyújtás	14
Közvetítés pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz való hozzáféréshez	458
Szociális segítő tevékenység saját ügykörben	3223
Szociális segítő tevékenység hatósági intézkedés mellett	794
Szociális segítő tevékenység - szociális válsághelyzetben lévő kiskorú anya gondozása	33
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés	183
Családlátogatás	720
Adományközvetítés	1059
Prevenációs és szabadidős tevékenységek	2592
Szünidei gyermekétkeztetésben részvétel	1271
Összesen	11041

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A Család- és Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben egy állandóan hívható telefonszám (06/30/640-4281) biztosításával azonnali segítséget, tanácsadást, tájékoztatást nyújt.

Alternatív napközbeni ellátás: a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel. Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a Család- és Gyermekjóléti Központ keretében Csellengők Közösségi Házát működtetett. Tekintettel arra, hogy az önkormányzat a működés tárgyi feltételeit maradéktalanul biztosítani nem tudta, a közösségi ház 2023. január 1-vel bezárt. A gyermekek alternatív napközbeni ellátása, mint önként vállalt feladat átszervezésre került. A Csellengők Közösségi Háza által biztosított szolgáltatást a továbbiakban a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységébe integráltan látja el az intézmény. Az alternatív napközbeni ellátás alapvető célja a gyermek- és fiatalkorúak vonatkozásában az aktuális igényekre reagáló a gyermekek szocializációját támogató szabadidős és prevenciós szolgáltatások biztosítása. Ezek a feladatok összhangban állnak a szolgálat eddig is végzett preventív feladatellátásával. A tervezett változtatás a korábbinál költséghatékonyabb, viszont a társadalmi környezet változásaihoz jobban igazodva továbbra is biztosítja a városban élő fiatalok számára a közösségi programokhoz való hozzáférés lehetőségét.

A Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete 2018 óta az engedélyezett férőhelyeken belül 3 lakosztóval és 8 férőhellyel biztosítja a krízisközpontba felvett bántalmazott családok elhelyezését a Családok Átmeneti Otthonában. A krízisközpont szolgáltatásainak célcsoportja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerint bántalmazottnak minősülő személy és az a vele egy háztartásban élő személy, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (összefoglalóan: bántalmazott család). A jelenlegi Krízisközpont kialakítása az EFOP-1.2.5-16-2016-00010 számú projekt keretében történt.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 44/B. § (1) bekezdés e) pontja értelmében napközbeni gyermekfelügyelet keretében – az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerint kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, nem nevelési-oktatási céllal – az életkornak megfelelő napközbeni ellátást kell biztosítani.

A fenti törvényi előírásnak eleget téve Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata napközis tábor szervezésével biztosítja az általános iskolás korú gyermekek napközbeni ellátását a nyári szünidő alatt. A nyári napközis tábor helyszíne a Csónakázó tónál lévő, Nagykanizsa, külterület 099. helyrajzi szám alatt található épület. A nemrégiben felújított ún. „Zöldtáborba” minden reggel különjárat szállítja ki a gyerekeket, illetve hozza vissza őket délután a gyülekezőhelyre. A táborban átlagosan 100 gyermek vesz részt.

A táborban felügyelő pedagógusok minden nap színes programokat terveznek a gyerekeknek. Hetente egy alkalommal a városi strandra szerveznek programot. Több alkalommal kézműves foglalkozás keretében különböző anyagokkal ismerkedhetnek meg a táborozók, ahol bábokat, ékszereket készíthetnek. A tábor mindennapjaiból nem maradhatnak ki a sport tevékenységek sem. Lehetőséget biztosítunk sportegyesületek bevonásával az íjászat, labdarúgás, softball kipróbálására, illetve játékos sportfeladatokkal és sportversenyekkel is színesítjük a gyermekek mindennapjait.

A szervezett foglalkozásokon kívül csó-csó asztal, társasjátékok, gólyalábazás, illetve focizási lehetőség, valamint a Csónakázó-tónál nemrégiben épült játszótér teszi színesebbé a tábori életet.

A nyári napközis tábor lehetőséget biztosít arra, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek változatos, színes nyári programban vegyenek részt a szünet időtartama alatt.

A Balatonmárfafürdői Gyermek- és Ifjúsági Táborban a nyári időszakban egy hetes táborozási lehetőséget biztosítunk a nagykanizsai általános iskolások számára. A Balatonmárfafürdői táborozás díja

– a költségvetési intézményeknél folyó étkeztetés élelmezési nyersanyagnormáiról és a térítési díjak megállapításának módjáról szóló 17/2022. (VII. 05.) önkormányzati rendelet alapján került meghatározásra. Az önkormányzat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára térítésmentesen biztosította a tábor igénybevételét.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A Gyvt. 21. §. (1) bekezdése kimondja, hogy természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében,
- b) az óvodában,
- c) a nyári napközis otthonban,
- d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
- e) az általános iskolai és - ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik - a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,
- f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében

A gyermekétkeztetést a települési önkormányzat - közbeszerzési eljárás keretében - Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Pannon Menza Szolgáltató és Vendéglátó Kft. között 2021. december 13-án létrejött vállalkozási szerződésben foglaltak alapján - biztosítja az általa fenntartott bölcsődében, óvodában, a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum részeként működő nevelési-oktatási intézményekben, illetve szakképző intézményekben.

A Gyvt. 21/B §-a részletesen szabályozza azokat a rászorultsági feltételeket, melynek fennállása esetén a gyermek ingyenesen, vagy 50 %-os kedvezménnyel veheti igénybe az intézményi gyermekétkeztést. Ugyanezen törvény 19. § -a határozza meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultságának feltételeit. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézmény térítési díj 100 %-a, 9. évfolyamtól az intézményi térítési díj 50 %-a, a fogyatékossgal élő gyermekek esetében az intézményi térítési díj 50%-a térítésmentes.

A Nagykanizsai Egyesített Bölcsődében – a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve – helyben készített ételt biztosítanak. A gyermekek étkeztetése korszerű élelmezéstechnikai alapelvek figyelembevételével történik. Az intézmény valamennyi konyháján megoldott az ételallergiás gyermekek ellátása is.

Az intézményi gyermekétkeztetés mellett a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 13/A. § - a, valamint a Gyvt. 21/C. §- alapján az iskolások részére az iskolai szünetek (őszi, téli és tavaszi szünet) időtartamára, valamint a nyári szünetre, óvodás és kisebb korosztály számára a nyári szünet időtartama alatt biztosítjuk a napi egyszeri meleg étkezés lehetőségét.

Annak érdekében, hogy önkormányzatunk a szünidei gyermekétkeztetést minél több rászoruló gyermek részére biztosítani tudja, az étkeztetést két helyszínen szervezte meg. Az óvodás és általános iskolás korú gyermekek a Nagykanizsa Központi Óvodában és tagintézményeiben étkeztek. A szünidei gyermekétkeztetés - a kijelölt intézményekben - a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársainak irányításával és felügyeletével zajlott.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A településen megrendezésre kerülő önkormányzati gyermekprogramok megkülönböztetés nélkül, minden csoport számára rendelkezésre állnak.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomása az önkormányzatnak. Nem érkezett panasz ezzel kapcsolatban.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata helyi rendeletei, illetve Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázatának Szabályzata útján külön támogatásokat nyújt a gyermekeket érintő hátrányok leküzdéséhez különböző támogatásokat nyújt anyagi juttatások formájában. Ilyen juttatás:

- a térítési díj hozzájárulás 50 %-os, illetve 30 %-os támogatása,
- a Bursa Hungarica ösztöndíj,
- „Nagykanizsa fejlődéséért” felsőoktatási ösztöndíj,
- rendkívüli települési támogatás.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2019	1 410	19	1,35
2020	1 279	7	0,55
2021	1 246	14	1,12
2022	1 057	9	0,85
2023	967	14	1,45
2024	889	21	2,36

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az óvodás gyermekek között alacsony a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, amiben valószínűleg nagy szerepet játszik az, hogy az óvodás gyermekek részére ingyenes az étkezés, ha a szülő jövedelme a Gyvt-ben meghatározott jövedelemhatár alatt van. Ezek a szülők nem jelennek meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt és hátrányos helyzet megállapítását igénylők között.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2019	3662	133	3,63%
2020	3667	120	3,27%
2021	3569	133	3,73%
2022	3442	117	3,40%
2023	2987	92	3,08 %
2024	2673	71	2,66 %

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A hátrányos helyzetű tanulónak az általános iskolában tanulókhoz összlétszámához viszonyított aránya 3-4% között mozgott az elmúlt években. A fenti táblázatból kitűnik, hogy az általános iskolában tanuló gyermekek számának csökkenése nem jár együtt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának csökkenésével, vagyis megállapítható, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek aránya nő az összes tanuló számához viszonyítva.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2019	1	0	63	12	25	3
2020	0	0	3	10	0	0
2021	0	0	6	16	0	0
2022	0	0	2	6	0	0
2023	0	0	2	4	0	0
2024	0	0	6	2	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A középiskolák HH/HHH tanulóit vizsgálva megállapítható, hogy a HH/HHH-s gyermekek jelentős arányban a szakképző iskolákban jelennek meg. Minimális az arányuk az érettségit adó középiskolákban. Ebben főként az iskolarendszer szegregáló hatása látható, azonban ismert esetek bizonyítják az önbevallás (iskolai végzettség) elmaradását, eltitkolását. A felsőfokú továbbtanulást megelőző időszakban jelenik meg újabb igény a halmozottan hátrányos helyzet megállapítására.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2019	66	18
2020	56	37
2021	93	37
2022	68	33
2023	75	22
2024	71	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A köznevelési intézmények jelentős többletmunkával igyekeznek a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai, iskolai sikerességét előmozdítani. Az integrációs pedagógiai rendszerhez történő csatlakozás az állami források segítségével lehetőséget nyújt a szociális hátrányok leküzdéséhez, az egyéni képességek kibontakoztatásához.

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a **Nagykanizsa Központi Óvoda** intézményeiben biztosítja az óvodás korú gyermekek óvodai nevelését. A jelenleg működő óvodai intézményhálózat több fenntartói intézkedés, döntés, valamint törvényi változás következményeként jött létre.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015. szeptember 1. napjával a Nagykanizsa Központi Óvoda fenntartására önkormányzati társulást hozott létre Nagykanizsa és Térsége Óvodafenntartó Társulása néven. A Nagykanizsa Központi Óvoda 2025. szeptember 1. napjától 9 tagóvodában, 12 telephelyen végzi az óvodás korú gyermekek óvodai nevelését.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	12	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	13	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	1 130	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	40	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	06.00	17.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	0	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	87	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	87	0
Gyógypedagógusok létszáma	2	0
Dajka/gondozónő	40	0
Kisegítő személyzet	33	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	62	1 653	18	1 421	1	10	23
2018	n.a.	59	1 551	17	1 361	1	12	23
2019	n.a.	58	1 641	17	1 410	1	9	24
2020	n.a.	54	1 551	17	1 279	1	11	24
2021	n.a.	56	1 581	17	1 246	2	11	22
2022	n.a.	46	1 375	17	1 057	2	n.a.	22
2023	n.a.	43	1 245	14	967	2	n.a.	23
2024	n.a.	40	1 245	14	889	2	n.a.	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodák nevelő tevékenységüket az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint elkészített helyi nevelési program alapján végzik. A gyermekekkel szakképzett, diplomás óvodapedagógusok foglalkoznak. Munkájukat nem csak az óvodai alkalmazottként feltüntetett gyógypedagógus segíti, hanem utazó gyógypedagógusok, - speciális problémák esetén további megbízással foglalkoztatott szakemberek - biztosítják a gyermekek helyben történő speciális ellátását.

A helyi nevelési program – a gyermekek összetételétől, szociális helyzetétől, a szülők és a város helyi, környező társadalmának igényeitől, a helyi lehetőségektől függően – sajátos nevelési célokat és programokat is tartalmaz; a sajátos nevelési igényű, illetve a hátrányos helyzetű gyermekekkel való foglalkozás speciális programját, a vallásos nevelés feladatait, és az óvodai hagyományokat is.

Az óvodai férőhelyszámok lehetővé teszik, hogy évek óta egy óvodáskorú gyermek sem került elutasításra, az óvodai ellátás iránti igény teljes egészében kielégítésre került. A megfelelő intézményi környezet kialakítása és a felszereltség biztosítása folyamatosan történik a település óvodáiban. Az óvodai épületek jelentősebb része akadálymentesített, jó állagú. Minden tagóvoda jól felszerelt, a csoportszobai és az udvari tárgyi feltételek adottak a gyermekek neveléséhez, ellátásához, a változatos játéktevékenységük megszervezéséhez, mozgásigényük kielégítéséhez.

A Kossuth téri és a Palini Tagóvodában a TOP-6.2.1-15-NA1-2016-00002 számú pályázat keretében a fejlesztések elkészültek. A Kossuth téri óvodában sor került a nyílászárók cseréjére, fűtés korszerűsítésre, tető szigetelésre, valamint a csoportszobák bútorzata is megújult. A Palini Tagóvodában a nyílászáró csere és homlokzat felújítás mellett napelemeket is felszereltek, valamint akadálymentesítésre is sor került. Szintén pályázati forrásból (TOP-6.5.1-19-NA1-2020-0001) valósult meg az Attila Tagóvoda és a Hétszínvirág Tagóvoda energetikai korszerűsítése, melynek keretében nyílászárók cseréjére, homlokzati szigetelésre került sor.

Az óvodai ellátás az önkormányzati intézmény mellett két egyházi (Magyar Piarista Rend Tartománya által és a Református Egyház által fenntartott) és egy speciális állami intézményben is biztosított.

A Szivárvány Óvoda, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben (továbbiakban Szivárvány EGYMI) két csoportban 15 gyermek óvodai nevelését végzik.

Az általános iskolai korosztály intézményi ellátását hét állami és két egyházi fenntartású intézmény (Magyar Piarista Rend Tartománya által és a Református Egyház által fenntartott), valamint a speciális igényeket kielégítő Szivárvány Óvoda, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény biztosítja.

A tanulók száma mérsékelt ingadozást mutat a tanévek viszonylatában. Valamennyi gyermek – köztük a hét városkörnyéki település tanköteleseinek- ellátása megoldott a körzetes iskolákban.

Az intézmények a gyermekek számára napközis, valamint tanulószobai ellátást nyújt a délutáni időszakra. A napközis ellátást első sorban az alsó tagozatos diákok veszik igénybe nagyobb mértékben, valamint a peremterületeken elhelyezkedő iskolák bejáró diákjai.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2019	9	162	11	22,60	15,40
2020	9	163	11	22,50	17,07
2021	9	161	11	22,17	18,88
2022	10	161	11	21,38	18,80
2023	10	160	12	20,98	19,87
2024	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2019	479
2020	513
2021	540
2022	538
2023	495
2024	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nagykanizsa és vonzáskörzetében a fiatal lakosság **középiskolai oktatása** gimnáziumokban, valamint a Nagykanizsai Szakképzési Centrum három technikumban valósul meg.

Gimnáziumi nevelés – oktatás a Nagykanizsai Tankerületi Központ által fenntartott két intézményben, a Batthyány Lajos Gimnáziumban és a Dr. Mező Ferenc Gimnáziumban, valamint az egyházi fenntartású Piarista Általános iskola, Gimnázium, Diákotthon és Boldog Donáti Celesztina Óvoda intézményben folyik.

A 2015. július 1-jén megalakult Nagykanizsai Szakképzési Centrumhoz három tagintézmény tartozik:

- Nagykanizsai SZC Cserhádi Sándor Technikum és Kollégium
- Nagykanizsai SZC Zsigmondy Vilmos Technikum
- Nagykanizsai SZC Thúry György Technikum

A Nagykanizsai Szakképzési Centrum iskolarendszeren kívüli felnőttképzéseket is szervez. Ezzel a lehetőséggel segíteni szeretné a vállalkozásokat, hogy azok minél rövidebb idő alatt juthassanak szakképzett munkaerőhöz.

Felsőoktatás

2000-ben a Veszprémi Egyetem rektora, a város vezetése és a Kanizsa Felsőoktatásáért Alapítvány munkatársai közös munkájának eredményeként létrejött Nagykanizsán a Veszprémi Egyetem Kihelyezett Képzési Helye. Ezzel egy időben el is indult az államilag finanszírozott, nappali tagozatos oktatás idegenforgalmi és szálloda szakon. 2002-ben az oktatás kibővült a műszaki informatikai államilag finanszírozott, nappali tagozatos főiskolai szakkal, 2007-ben a banki szakügyintéző szak, 2009-ben pedig a gépipari mérnökasszisztens szak csatlakozott a felsőfokú szakképzések sorához. 2006. március 1-jén a Veszprémi Egyetem neve Pannon Egyetemre változott, így a képzési hely neve Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampuszra módosult. A 2016/17 tanév őszi félévétől a Nagykanizsai Kampusz is csatlakozott a duális képzési formában képzést hirdető szervezeti egységekhez.

2021-ben ismét változott a képzési hely neve, ma már a Pannon Egyetem Nagykanizsa - Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ nevet viseli. Jelenleg egy felsőoktatási szakképzésen (programtervező informatikus), hat alapképzésen (fenntartható és körforgásos turizmus, kereskedelem és marketing, vízügyi üzemeltetési mérnök, gépészmérnök, mérnökinformatikus, üzemmérnök informatikus) és két mesterképzésen (körforgásos gazdaság tervező-fejlesztő mérnök, körforgásos gazdaság menedzsment) biztosítanak továbbtanulási lehetőségeket a fiatal felnőttek számára.

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A hátrányos megkülönböztetés és a jogellenes elkülönítés tekintetében nem érkezett panasz az önkormányzathoz. Az érintett intézmények (fenntartótól függetlenül) szigorúan a törvényi előírások szerint végzik nevelő-oktató munkájukat.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Nagykanizsa valamennyi tagiskolájának, köznevelési intézményének sajátos arculata van, amely emelt szintű képzésekben vagy fejlesztő, felzárkóztató tevékenységekben teljesedik ki. Az intézménybe folyó munkát az iskolák által felkínált speciális képzések és az odajáró tanulók szociokulturális háttere együttesen határozza meg

Legszemléletesebb mutatót a témakörben a kompetenciamérés eredményei és a továbbtanulási mutatók adnak, melynek eredményei a www.kir.hu oldalon találhatóak.

- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2019	0	n.a.	4218	34
2020	0	n.a.	847	56
2021	0	n.a.	871	48
2022	0	n.a.	2339	92
2023	0	n.a.	2929	66
2024	0	n.a.	1909	52

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekek óvodai, iskolai teljesítménye elmarad az átlaghoz képest. Felzárkóztatásuk, a tanulási kudarcok enyhítése, megszüntetése szüksége.	A szülők széleskörű tájékoztatása és célzott programok, prevenciós foglalkozások szervezése a gyermekeknek és a szülőknek egyaránt.
Az elmúlt években egyre nagyobb igény formálódott a helyettes szülő igénybevételére, azonban a hálózatban lévő helyettes szülők nem tudták adott élethelyzetükre tekintettel a felmerülő igényeket kielégíteni.	Helyettes szülői hálózat fejlesztése, új helyettes szülők képzése, bevonása a hálózatba.
Veszélyeztetettséget megelőző észlelő - jelzőrendszer egyes tagjainak alacsony fokú aktivitása	Szakmaközi megbeszélés, esetkonferencia és esetmegbeszélés keretében a tagok aktivizálása, új tagok felkeresése.
Korai életszakaszban felmerülő szociális hátrányokból adódó készségek és képességek elmaradott szintje (pl. beszéd-, mozgás-, kognitív)	Pályázati források feltérképezése az ingyenes szolgáltatások biztosításához. (pl. Biztos Kezdet Gyerekház)

A pályaorientációs problémák hátrányos helyzetű gyermekek körében nagyobb számban fordulnak elő.	Tanoda által nyújtott szolgáltatásokba minél több hátrányos helyzetű gyermek bevonása, BURSA ösztöndíj népszerűsítése
Unatkozó, csellengő gyerekek.	Hasznos szabadidő eltöltését szolgáló közösségi terek, szabadidős programok folyamatosságának biztosítása, szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése.
A családi életvitelben jelentkező problémák száma megnőtt (elhanyagolás, betegség, nevelési problémák, családtagok közötti konfliktusok, káros szenvedélyek).	Óvodai, iskolai pszichológusok foglalkoztatása, óvodai és iskolai szociális segítők támogató tevékenysége.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A női esélyegyenlőség és egyenjogúság sokféle aspektusból vizsgálható és írható elő, a jelenlegi jogi szabályozási háttér is rendkívül szerteágazó. Nemzetközi egyezmények és egyéb nemzetközi jogi aktusok védik a nőket egyebek között a rabszolgaságtól, a szexuális kizsákmányolástól, a fegyveres konfliktusok alatti bántalmazástól, a munkaerőpiaci diszkriminációtól, biztosítják politikai jogaikat, egyenlő bérezésüket, jogérvényesítési lehetőségeiket. E rendelkezéseket Magyarország is – mint ENSZ-EU- és Európa Tanács-tag – átültette különféle jogszabályok útján.

A nőket és a férfiakat megillető esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. A nemek közötti egyenlőség az Európai Unióban alapjog, normái szerepelnek az EU elsődleges joganyagában, az esélyegyenlőségi politikát irányelvek határozzák meg, melyek azt kívánják meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein – oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság, kultúra stb.

Foglalkoztatás terén erre a célcsoportra különösen az alábbi elvek érvényesítését tartjuk fontosnak:

- egyenlő értékűnek elismert munkáért egyenlő bérezést,
- jog az egyenlő előmenetelhez, munkához való hozzájutáshoz, képzéshez és munkafeltételekhez,
- sérülékeny munkavállalók csoportjában tartozó terhes, gyermekágyas vagy szoptató anyák jogai, védelme az egészségkárosító kockázatoktól
- jog a biztonságos és egészséges munkahelyi környezethez,
- a terhesség előtti vizsgálatokhoz való jog,
- részmunkaidős foglalkoztatás.

Egyenlő bánásmód a szociális biztonság terén:

Az egyenlő esélyek kérdése nem szűkíthető le a foglalkoztatásra, hiszen az élet valamennyi területét érinti. Az egyenlő bánásmód elve azt kívánja meg, hogy ne legyen semmiféle megkülönböztetés a nemek alapján, különösen a házassági és családi állapotra utalással, a következő vonatkozásokban:

- szociális biztonsági rendszerekhez jutás feltételeiben, a nemek szempontjából diszkriminatív jogszabályok eltörlésének és jogi ellenőrző mechanizmusok bevezetésének ösztönzésével,
- a járulékfizetési kötelezettségeiben,
- a juttatások kiszámítását illetően.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő a jogszabály.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak:

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt, valamint
- a felsoroltakon túl a roma származású nők, a származásuk miatt.

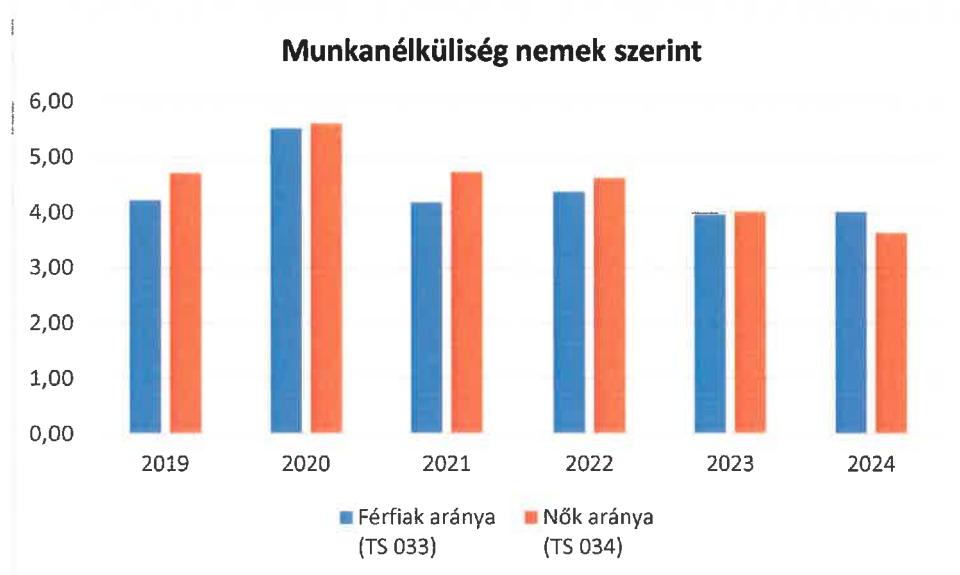
A romák gyakran esnek áldozatul a faji és társadalmi diszkriminációnak, és nem rendelkeznek egyenlő hozzáféréssel az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz, a lakhatási lehetőségekhez és egészségügyi szolgáltatásokhoz. A romák társadalmi kirekesztésének csökkentése érdekében megfogalmazott országos vagy helyi kezdeményezéseknek, e négy terület romák általi igénybevételének hatékonyságát kell szolgálnia, életkörülményeik és ezáltal társadalmi inklúziójuk növelése céljából.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az egyenlő munkabért kötelező a munkavállalók részére biztosítani

egyenlő, illetve egyenlő értékűnek elismert munka esetében. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is. A zaklatás olyan (szexuális vagy egyéb természetű) magatartás, amely összefügg az érintett személy valamely törvényben meghatározott tulajdonságával, és amely azt célozza vagy váltja ki, hogy a személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megszálló vagy támadó környezet alakuljon ki. A törvény tiltja a megtorlást, azaz az egyenlő bánásmód ellen kifogást emelő, eljárást indító elleni jogsérelem okozását vagy az azzal való fenyegetést, ugyanakkor lehetővé teszi az előnyben részesítést, azaz pl. a nemek közötti esélyegyenlőtlenségek felszámolására irányuló rendelkezéseket.

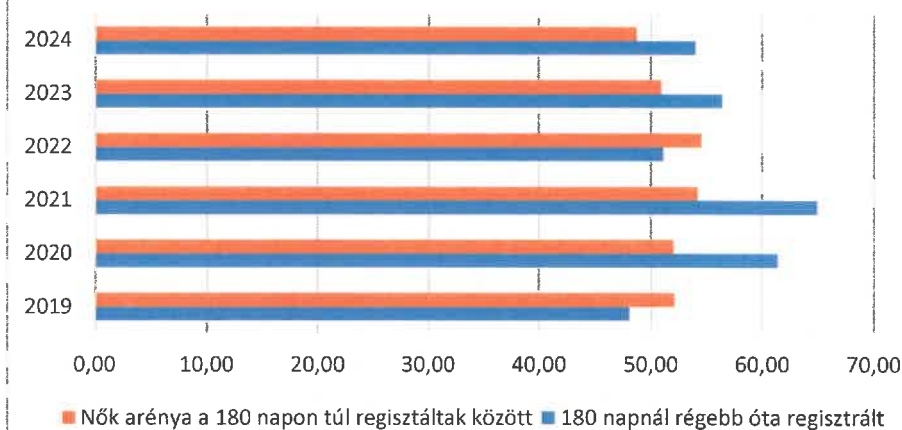
5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2019	4,23	4,72	4,48%
2020	5,53	5,62	5,58%
2021	4,19	4,74	4,47%
2022	4,38	4,63	4,51%
2023	3,97	4,02	4,00%
2024	4,02	3,64	3,83%

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

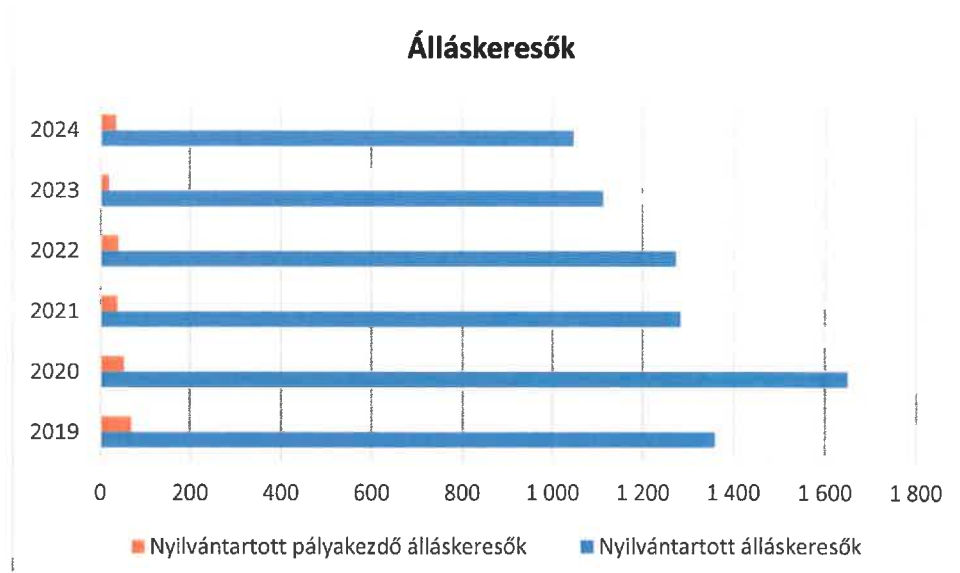
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2019	48,09	52,14
2020	61,45	52,07
2021	64,98	54,25
2022	51,14	54,6
2023	56,47	50,96
2024	54,06	48,76

180 napnál hosszabb ideje álláskereső

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2019	1360	69
2020	1650	53
2021	1285	38
2022	1275	40
2023	1112	19
2024	1047	35

A munkavállalási korú nők számát figyelembe véve megállapítható, hogy a munkanélküliek száma 2019-2024 között 48-56 % között mozgott, de ezen belül a férfiak és a nők munkanélküliségi adatai között számottevő különbség nincs. A foglalkoztatási adatok javuló tendenciát mutatnak, azonban, ha figyelembe vesszük a népességi adatokat, a számok nem adnak okot az optimizmusra. A lakosságszám alakulásában tendenciaszerű csökkenés figyelhető meg, amely részben a halálozások számának emelkedésével és a születésszám csökkenésével, másrészt az elvándorlással magyarázható, mely a munkavállalási korúak eleve kisebb számát eredményezik.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvétele ezekben a programokban nagy mértékben függ az iskolai végzettségtől. Az átképzés, illetve az új ismereteket nyújtó képzésekre nyitottabban reagálnak a 8. általános iskolai végzettségtől magasabb szinttel rendelkező nők. Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező nők képzésbe történő bevonását akadályozhatja, hogy többen még általános iskolai végzettséggel sem rendelkeznek, illetve szociális körülményeik, anyagi helyzetük miatt munkavégzési motivációjuk nem megfelelő. A roma származású nők esetében, ismerte a romák rossz iskolázottsági mutatóit és a roma tanulók iskolai hátrányait, valamint az azokból is eredő magas lemorzsolódását, jelenleg az iskoláról, mint kitörési lehetőségről nem nagyon beszélhetünk. Az adatok azt mutatják, hogy a romák alacsony iskolai végzettsége újra termelődik, alig mérhető a középfokú és főként a felsőfokú végzettségük száma és aránya. Ebben az értelemben az iskolarendszer nem jelent, nem jelenthet reális kitörési pontot. A jelenlegi tendenciák alapján legalább két generációnyira tehető az az időtáv, amin belül a romák iskolázottsága megközelíti a többségi társadalomét. Eközben nyilvánvalóan nem csökkenhetnek a romáknak az iskolai végzettséggel összefüggő társadalmi hátrányai, elsősorban a munkaerő-piaci és foglalkoztatottsági hátrányai. Ez azt jelenti, hogy egy passzív, nem beavatkozó oktatás- és felnőttoktatás-politika generációkat „írhat le”, akik kiszorulnak a társadalmi munkamegosztásból, és szinte egyedüli jövedelmüket a különböző szociális transzferek, valamint a feketemunka jelentheti, ami hozzájárulhat a többségi társadalom sztereotípiáinak és előítéleteinek a fennmaradásához és erősödéséhez.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Mind az ország más területein tapasztalható, Nagykanizsán is nagyon nehéz elhelyezkedni azoknak a nőknek, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, nem, vagy már nem rendelkeznek a munkahelyszerzéshez szükséges ismeretanyaggal. A probléma által érintett nők egyik csoportjába azok tartoznak, akik képzetlenek és főként családi elköteleződésük okán, gyermekvállalásuk miatt hosszasan kiestek a munkaerőpiacról, vagy be sem léptek oda. Másik csoportjukba az elavult ismeretekkel

rendelkező – főként 45 év feletti - nők tartoznak, akik munkapályájuk során nem kaptak lehetőséget ismereteik bővítésére, munkanélkülivé válásuk után pedig nem képesek a munkaerőpiac elvárásainak megfelelni. Alacsony végzettségűek, nyelv-és számítógépes ismerettel nem, vagy csekély szinten rendelkeznek. Foglalkoztatottságuk ellen hat az is, hogy a számukra elérhető munkahelyek jellemzően rosszul fizetettek, így a munkavégzéshez kapcsolódóan felmerülő járulékos költségek és kieső szociális jövedelmek miatt gyakran nem éri meg számukra munkát vállalni. A fenti problémák a roma származású nők esetében még származási alapú diszkriminációval is erősödnek. Az alacsony iskolai végzettség és az ebből fakadó hátrányos munkaerő-piaci pozíció az a problématerület, amelyre rendkívül jellemző a roma nők szinte kizárólagos jelenléte. Az állami foglalkoztatási szerv – aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel és programokkal – folyamatosan fokozott figyelmet fordít a hátrányos munkaerő-piaci helyzetben lévő rétegek – így az alacsony iskolai végzettségű, vagy elavult ismeretekkel rendelkező nők – elhelyezkedési lehetőségeinek javítására

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők személyes és szakmai kiteljesedését nehezíti az a hagyományos felfogás és gyakorlat, miszerint a háztartás vezetése és a gyermeknevelés elsődlegesen a nők feladata. A gyermek születése a nőket megbízhatatlan, míg a férfiakat megbízható munkaerőnek tünteti fel a munkaadók szemében. A nők feladatának tartják a gyermeknevelést, ezért csak „másodlagos” munkaerőnek tartja őket a munkaerő-piac. Ma Magyarországon a nők iskolai végzettsége általánosságban valamivel magasabb, mint a férfiaké. A nők nagyobb százalékanak van középfokú, illetve felsőfokú végzettsége, mint a hasonló korú férfiaknak. A lányok a gimnáziumokban jelentősen felül, a szakiskolákban alul képviseltek. Ez azt jelenti, hogy a lányok inkább általános középfokú képzést kapnak, és ritkábban tanulnak szakmát ezen a szinten. Az oktatás jelenleg Magyarországon nemek szerint szegregált, ami főleg a szakoktatásban és a felsőoktatásban érzékelhető. A nők tanulásba fektetett energiáinak hasznosítása mind az országnak, mind a nőknek és férfiaknak alapvető érdeke. A magasán képzett nők azzal a nehézséggel szembesülnek, hogy az oktatásban eltöltött évek és a karrierkezdés miatt jelentősen lecsökken a termékeny periódusuk, miközben a potenciális anyaszerepek betöltése miatt a pályakezdés során is diszkriminációval szembesülnek. A magasán képzett nők munkát is és családot is szeretnének – előbb munkát és egzisztenciát, utána családot. Az alacsony iskolai végzettségűek számára pedig az eleve nehéz elhelyezkedés és/vagy visszatérési lehetőség teszi kockázatosná a gyermekvállalási döntést.

A munkavállaló nőkkel szemben kétféle elvárás is megjelenik: egyrészt egy férfiakra szabott, rugalmatlan munkakörnyezetben kell dolgozniuk, ugyanakkor elvárás a hagyományos női szerepek betöltése is: anyaság, gondoskodás, család. A női munkavállalók, különösen a hivatásukat komolyan vevő nők nem jelennek meg példaként a médiában, hanem gyakorta elutasítóan, „karrieristának” bélyegezve. Továbbra is zajlik a kisgyermekes anyákkal szembeni diszkrimináció az állásinterjúk, az előléptetések, a visszatérések esetén. A kisvállalkozók nem szeretnek kisgyermekeseket alkalmazni, mivel „nehezen kitermelhetőnek” érzik a kisgyermekes anyák foglalkoztatásával járó többlet-költségeket.

A foglalkozási szegregáció mindkét formája változatlanul jelen van a munkaerőpiacon, és gátolja a nemek egyenlő esélyét. Az elérhető jövedelmek jelentősen különböznek, a nők által dominált szakmákban, szakterületeken sokkal kisebb a kereseti lehetőség. A nők kereseti lemaradását nagyban befolyásolja a gyermekvállalás, illetve a gyermekvállalás következtében a munkaerőpiactól távol töltött idő. A visszatérési nehézségek mellett a bérvésztesség is jelentős, a magasabb iskolai végzettségű és beosztású csoportoknál egyre nagyobbra nyílik a nemek közötti kereseti olló. A vertikális szegregáció sem csökken: a nők továbbra is alul reprezentáltak a vezető pozíciókban, és a vezetői szinteken is látványos a lemaradásuk a férfiakhoz viszonyítva. A tudományos, oktatási pálya szegregációja ugyanezt a képet mutatja, így az oktatásban résztvevő fiatal lányok kevés modellt láthatnak a munka és a családi élet/magánélet összehangolására.

A munkavállalás és a családi kötelezettségek összehangolása a többség számára nem csupán azért jelenthet gondot, mert nincs kire hagyni a gyereket, hanem azért is, mert másként nem oldható meg a rászoruló felnőtt (idős, beteg) hozzátartozó ápolása. A későbbre tolódott gyermekvállalás következtében gyakran szorulnak „szendvics” pozícióba a nők: a munkavállalás mellett egyszerre kell gondoskodniuk mind a kiskorú gyermekekről, mind az idős szülőkről, ami sokszor szinte megoldhatatlan feladatot jelent. Ez sok esetben odavezet, hogy az egyik félnek, jellemzően a nőnek fel kell adnia a munkahelyét

a gondozási feladatok ellátása érdekében. Ez a kényszerű megoldás jelentős jövedelemcsökkenéssel, a munkaerőpiacra való későbbi visszatérés újabb nehézségével, a későbbiekben pedig alacsonyabb nyugdíjjal jár.

A gyermekvállalással kapcsolatos bérveszteségek csökkentésére 2010 óta folyamatosan történnek intézkedések, mely 2011-ben a családi adórendszerrel kezdődött (családi adókedvezmény, adómentesség). Az adómentesség biztosítása a legalább 4 gyermeket nevelő édesanyák teljes személyi-jövedelemadó mentességének biztosításával kezdődött 2020-ban, majd 2022-ben folytatódott a 25 év alatti fiatalok adómentességének biztosításával. 2023. januárjától a gyermeket vállaló 25-30 éves korú fiatal nők kaptak jövedelemadó-kedvezményt, nekik 2026-tól a teljes jövedelmük szja-mentes lesz. 2025 októbertől a háromgyermekes anyák mentesülnek a munkával szerzett jövedelmük utáni jövedelemadó alól, mely intézkedés 2026-2029 között folytatódik a kétgyermekes anyák kedvezményének életkor szerinti fokozatos bevezetésével.

A gyermeket nevelő nők anyagi helyzetén javítani szándékozó kormányzati lépések nem szociális alapúak, a munkaerő-piacon dolgozó anyákat részesíti előnyben, ott is inkább csak a magasabb jövedelműeknek jelent pozitív egzisztenciális változást. A nők és férfiak közötti bérszakadék felszámolására nem születtek konkrét lépések, és még az anyákat sem támogatja hatékonyan, hiszen a munkaerő-piaci hátrányait nem segít felszámolni, a nők és férfiak fizetési különbségeiből fakadó nyugdíjszakadékot nem kezeli.

A megélhetés javítását célzó intézkedéseken túlmenően a továbbiakban a nők és férfiak közötti bérszakadék felszámolásával, megfelelő munkahelyi szabályozással és a gyermeknevelést segítő állami infrastruktúra fejlesztésével lehetne tenni az anyák helyzetének javításáért.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A magyar társadalom egységesen és kiemelkedő módon családbarát, azonban a fizetett munka és a családi élet összeegyeztetése még mindig főként női problémaként jelenik meg. A magyar nők jóval több időt fordítanak háztartási munkavégzésre, mint a férfiak, míg kevesebb a szabadidejük és kevesebb időt tölthetnek fizetett munkavégzéssel.

A gyermekszám növekedésével párhuzamosan csökken a fizetett munkát vállaló-vállalni tudó anyák száma. Ugyanakkor a gyermekek életkorának növekedésével jelentősen nő a – túlnyomó részt teljes munkaidőben – foglalkoztatott nők száma.

A nők munkaerő-piaci részvételének, a családi élet és a munka összehangolásának egyik lényeges feltétele a megfelelő számú és minőségű gyermekgondozási, illetve a gondozásra szoruló más családtagot ellátó szolgáltatások biztosítása. Az elmúlt években közpolitikai prioritást élvezett a gyermekgondozási szolgáltatások fejlesztése, mely 2019 évtől kezdődően széles körben nyújt lehetőséget a 0-3 éves korúak nappali ellátásának igénybevételére, nagy mértékben segítve ezzel a kisgyermekes anyák munkaerőpiacra történő visszatérésének lehetőségét. A magyar nők ilyen mértékű kettős leterheltsége enyhítéséhez a gyermekelhelyezés gondján túlmenően nagyfokú társadalmi és családon belüli szemléletváltásra is szükség van.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, mini bölcsődében, munkahelyi bölcsődében, családi bölcsődében, napközbeni gyermekfelügyelet és alternatív napközbeni ellátás formájában, valamint óvodában, iskolában.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	28	1434	160
2018	28	1404	151
2019	28	1357	158
2020	28	1273	150
2021	28	1188	142
2022	28	1081	135

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3.a.) számú táblázatból

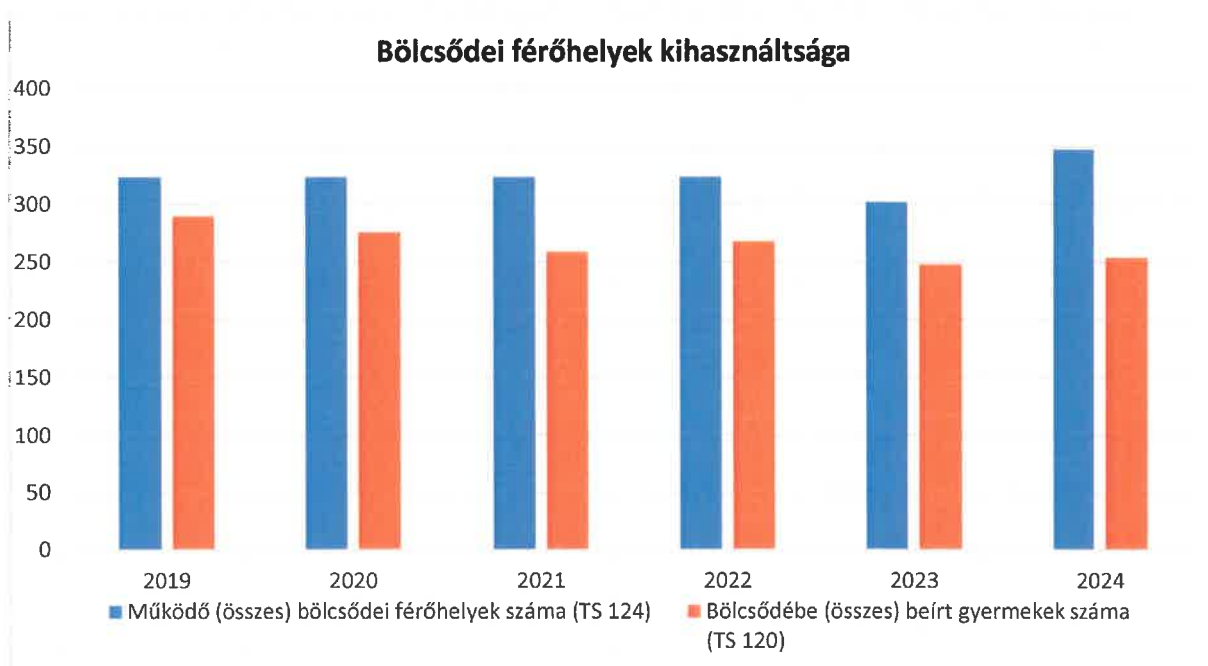
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	324	315
2018	324	278
2019	324	288
2020	324	276
2021	324	259
2022	324 (2022. 09. 01. – től 348)	268
2023	348	247
2024	348	254

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2019	0	0	14	18	0	0	324	290
2020	0	0	14	17	0	0	324	276
2021	0	0	14	19	0	0	324	259
2022	0	0	14	21	0	0	324	268
2023	0	0	14	19	0	0	348	248
2024	0	0	14	14	0	0	348	254

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. A bölcsődei ellátás keretében a város kisgyermekei, valamint szüleik részére az intézményben időszakos gyermekfelügyelet és játszócsoport működik.

A Területfejlesztési Operatív Programban a „Bölcsődefejlesztés Nagykanizsán” TOP-6.2.1-15-NA-2016-00001 azonosítószámú projekt keretében 2018. év végéig megvalósult két bölcsődei tagintézmény építményének korszerűsítése, a minőségi feladatellátást biztosító támogató tárgyi eszközök fejlesztése.

A Terület és Településfejlesztési Operatív Program keretében Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése Nagykanizsán” című és „TOP-6.2.1-19-NA1-2019-00001” számú projekt keretében 2022-ben újabb bölcsődei fejlesztés történt, mely tovább bővítette a bölcsődei férőhelyeket, egy új bölcsőde, a Manóvár Bölcsőde létrehozásával. Az új bölcsődének köszönhetően 2022. szeptember 1-től az intézmény összes férőhelyeinek száma 324 főről, 348 főre emelkedett. Ezzel a fejlesztéssel egy olyan városrész kapott bölcsődét, ahonnan eddig a szülők csak jóval távolabbi intézménybe tudták volna vinni a kisgyermeküket, vagyis nehezebb hozzáférésük volt az ellátáshoz.

Családi bölcsőde

A gyermekek napközbeni ellátásának olyan formája, mely a munkát vállaló szülők gyermekeinek biztonságosan felügyelt elhelyezését biztosítja. Az alapellátás keretében a 20 hónapostól 3 éves korú gyermekek részére napi 10 órában biztosít nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkezést és foglalkoztatást. A családi bölcsőde kialakítására Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal. A szolgáltatás 2008 februárjától működik.

Részmunkaidős foglalkoztatás és a „home office”

Az álláspiac legnépszerűbb szegmensét a nyolc órában végezhető, teljes állások képezik, a munkavállalók zöme a teljes állást jelentő, legalább napi nyolcórás munkaidőt kínáló pozíciókat keresi. Ettől függetlenül sokan – kényszerből vagy saját döntésből – keresik a rugalmas megoldásokat, a 4 órás munka lehetőségét.

Ezzel a lehetőséggel kettős foglalkoztatáspolitikai cél érhető el: a nyugdíjba való fokozatos átmenet biztosítása mellett lehetőség nyílik a felszabaduló fél státusz fiatal (pályakezdő) általi betöltésére. Több szabadidő, ami tanulásra, családra, esetleg 8 órás munka keresésére fordítható. A részmunkaidő a munkáltató számára lehetővé teszi a rugalmasabb munkaszervezést.

Az otthoni munkavégzés koncepciója a munkavállalók körében mindig is nagy népszerűségnek örvendett. A technológia fejlődésével és „hála” a világjárványnak, a távmunka sok ember számára annyira természetessé vált, mint korábban az irodába járás. Ma már jóval több hazai nagyvállalat alkalmazza a távmunka lehetőségét - részben vagy egészben -, mint akár csak öt évvel ezelőtt. Ennek a trendnek természetesen megvannak a maga kihívásai, számos pozitív és negatív hatást tulajdoníthatunk az otthoni munkavégzésnek.

A női munkavállalók számára ez a rohamosan terjedő, mára teljesen elfogadott foglalkoztatási forma legnagyobb előnye a rugalmasság, amely lehetővé teszi a jobb időbeosztást is. Ez a fizikai és mentális egészség javulásához vezethet, mivel előtérbe helyezheti az öngondoskodást, és fenntarthatja a munka és a magánélet egészséges egyensúlyát. A home office negatív hatásai között említett elszigetelődés, motiváció hiánya, a munka és magánélet esetleges egyensúlyának elvesztése kevésbé fontos tényező annak fényében, hogy ezek a modern, flexibilis megoldások számos női (kisgyermekes, családós) munkavállalónak a munkaerőpiacon való maradásának rendkívül hatékony lehetőségét teremti meg.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya-és gyermekgondozás – 2023. június 30.-ig az önkormányzati fenntartású Egészségügyi Alapellátási Intézmény által ezt követően állami feladatellátással működtetett, - védőnői szolgálat biztosításával valósul meg. A szolgálat célja a családok egészségének megőrzésére irányuló preventív tevékenység, egészségnevelés, szűrővizsgálatok, gondozás.

A területi védőnő gondozási tevékenységet szervez azon családok körében, ahol várandós és gyermekágyas anya, 0-7 éves korú gyermek, illetve 7-18 éves korú, iskolában nem járó gyermek él. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik pl. tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. (Baba-mama klub, Babamasszázs tanfolyam működik). Segítséget nyújtanak a különböző társadalombiztosítási és szociális ellátások megismerésében, nyomtatványok kitöltésében.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény, a Büntető törvénykönyv és a hozzátartozók közötti erőszak kezelésével összefüggő rendőrségi feladatok végrehajtásáról szóló 2/2018. (I.25.) ORFK utasítás tartalmazza. A családon belüli 2013. július 01. óta önálló büntetőjogi tényállás. A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A szexuális zaklatást a magyar jog nem tekinti bűncselekménnynek, az Egyenlő bánásmódról szóló törvényben van csak nevesítve, és az azzal kapcsolatos eljárás az Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH) hatáskörébe tartozik.

A gyermekprostitúció (18 év alatti személy szexuális használata ellenszolgáltatás fejében) használója a Btk. alapján a alapján három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számának. Az erőszak jó része jellemzően a családban marad.

Nagykanizsán nem működik kifejezetten a bántalmazott nőkkel foglalkozó szervezet. Ugyanakkor a Család- és Gyermekjóléti Központhoz fordulva segítséget kapnak a problémák kezeléséhez, feldolgozásához (pszichológiai tanácsadás), illetve tájékoztatást arról, hogy mely szervezethez fordulhatnak további segítségért.

A Nagykanizsai Rendőrkapitányság a Zalaegerszegen működő Zala Megyei Kormányhivatal Áldozatsegítő Szolgálatával folyamatos kapcsolatban áll. Szoros az együttműködésük a Család- és Gyermekjóléti Központtal. Minden olyan esetben, ahol családon belüli erőszak történik, jelzést küldenek az intézmény felé. Rendszeres kapcsolatot tartanak a Járási Gyámhivatallal, a Polgármesteri Hivatal Humán Osztályával, a Családok Átmeneti Otthonával, a hajléktalan szálló munkatársaival, esetmegbeszélés történik az iskolák képviselőivel, ifjúságvédelmi referenseivel.

A kapitányság a hét egy napján ifjúságvédelmi fogadóórát, egy napján áldozatvédelmi fogadóórát tart.

A Zala Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Igazságügyi Osztálya a hét minden napján áldozatsegítést végez és jogi segítségnyújtást biztosít.

A rendőség által a Zala Megyei Kormányhivatal Áldozatsegítő szolgálatának plakátjai kihelyezésre kerülnek, áldozattá válás elkerülését célzó akciókat szerveznek, melynek keretében szórólapokat osztanak szét. A bűnmegelőzési szakemberek óvodákban, iskolákban tartanak megelőző, felvilágosító programokat.

A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszer alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 2000. évben kötött ellátási szerződést a Családok Átmeneti Otthona fenntartására. Az intézmény 40 fő

(ebből krízishely: 8 fő) részére bentlakásos elhelyezést biztosít az otthontalanná vált családok, illetve gyermeküket egyedül nevelők számára. Az intézményben való elhelyezés célja, hogy a szociális, anyagi és egyéb ok miatt kilátástalan helyzetbe került családok esetében biztosítsa a gyermek családi környezetben történő nevelkedését és megakadályozza, hogy a gyermekeket a szülőktől el kelljen választani.

Az intézményben 14 lakószoba áll rendelkezésre a családok befogadására, a bútortól, illetve szükség szerint a ruházattal való ellátást adományokból biztosítják a lakók számára. A krízishelyzetbe került nők, családok azonnali elhelyezését 3 krízis szoba biztosítja.

Az elhelyezés maximális ideje 18 hónap. Az otthon az elmúlt években az év nagy részében 100 %-os kihasználtsággal működött. A bekerülő családok túlnyomó többsége családi krízis, bántalmazás miatt kerül az intézménybe, kevesebben lakhatási gondok, szülőkkal, rokonokkal fennálló konfliktus okán.

A Nagykanizsai Családok Átmeneti Otthona két külső férőhellyel bővült, amelyet a Belügyminisztérium 38 413 000 Ft-os támogatásával valósítottak meg. Két társasházi lakás vásárlására és felújítására fordították a támogatási összeget, amelyhez még 29 000 000 Ft önerő kellett. Az intézmény azon lakói, akik alkalmasak az önálló életvitelre és saját erőből lakás fenntartására, az erre a célra vásárolt, két, felújított társasházi lakásba költözhetnek. Lakbért nem kell fizetniük, csak előtakarékoságot kell folytatniuk, hogy az elhelyezési idő végén tovább léphessenek.

A megyében Zalaegerszegen működik még a Magyar Vöröskereszt által fenntartott 40 férőhelyes családok átmeneti otthon, mely elsősorban Zalaegerszegről és környékéről fogad be igénybe vevőket. Amennyiben a nagykanizsai otthonban nincs férőhely, és a zalaegerszegi otthon rendelkezik üres férőhellyel, az otthonok együttműködnek, és az elhelyezést biztosítják. Mivel mindkét otthon kihasználtsága magas, általában csak ritkán kerül sor elhelyezésre ily módon.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Magyarországon nőket érintő kérdésekben továbbra is sokkal kevesebb döntéshozói pozícióban lévő nő nyilatkozik meg a kelletnél – nem utolsósorban azért, mert a női parlamenti képviselők aránya továbbra is nálunk a legalacsonyabb Európában. A nők alacsony részvétele miatt a speciális női érdekek nehezebben érvényesülnek a döntéshozatal folyamatában.

Miniszteri szinten jelenleg nincs női tagja a kormánynak, az államfői tisztet azonban nő tölti be. Az Országgyűlésben ugyanakkor a 199 parlamenti képviselőből jelenleg összesen 39 nő. Ez 19,7 %-os arány, amellyel Magyarország az utolsó az európai összesítésben. A női képviselők aránya egy-egy ország parlamentjében természetesen csak egy mérőszám a nemi egyenlőtlenséget jelző más indikátorok mellett, azonban a női közéleti érdekérvényesítő képesség nagyon fontos mérőszáma. Ez az ENSZ Nemi Egyenlőségi Indexének (Gender Inequality Index) egyik tartópillére a foglalkoztatásban való részvétel és a termékenység mutatói mellett.

A Nagykanizsai Járásbíróság elnöki és elnökhelyettesi tisztét is nő tölti be, valamint a Nagykanizsa Járási Ügyészség és a Zala Megyei Kormányhivatal Nagykanizsai Járási Hivatal vezetője is nő. Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésében nincs női képviselő. Az oktatási intézményeink vezetői bölcsődei, óvodai területen 100 %-ban, általános iskolában 73 %-ban, középiskolai szinten 60 %-ban a polgármesteri hivatalban (városvezetők, osztályvezetők) 56 %-ban nő.

Az önkormányzat hivatala, intézményei, a közoktatási intézmények többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Magyarországon egy kisgyermek vállalása, a családi és munkahelyi kötelezettségek összeegyeztetése kockázatként jelentkezik a szülők, különösen a nők számára. Országos és helyi szinten is egyre több a válás, amelynek következtében nagyon sok a csonka család. Elsősorban a nők nevelik tovább egyedül a gyermekeket, sokkal nehezebb körülmények között. A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, a pályakezdők, valamint a 45 év feletti nők továbbá az alacsony iskolai végzettségűek többszörösen hátrányos helyzetben vannak a

munkaerőpiacon. Ennek különböző okai vannak: a magyar társadalom hagyományos családmodellje, a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák jelenléte. A beavatkozások korlátjai alapvetően szemléletmódbeliek. A kulturális gyökerek talán sokkal kevésbé felelősek, mint a beidegződések, és a tájékoztatatlanság a „mégis, mit, hogyan lehet” kérdésekről. Természetesen más a lehetősége a beavatkozásokra az érintett egyénnek, a munkáltatónak, a segítő szervezeteknek, és a jogalkotónak. A szemléletváltáshoz szükséges biztosítani a felek kommunikációját a sokféle beavatkozás kiérleléséhez, a felelősségvállalás kidolgozásához, bevezetéséhez.

A nők munkanélküliségének problémakörében szükséges hangsúlyt helyezni a munkáltatók, a kisgyermekes munkavállalók és a szülők tájékoztatására. A jelenlegi ösztönző és támogató rendszerek sem tudnak hatékonyan működni, ha nem jutnak el a felhasználókhoz. Átfogó tájékoztatási stratégia kidolgozása szükséges a naprakész, gyakorlati hasznosságú információk eljuttatására. Nagy segítség az elhelyezkedésben a szaktudás naprakészen tartását, vagy a felzárkóztatást szolgáló képzések bővítése, képzési támogatások, tandíjkedvezmény biztosítása, és a kisgyermekes nők képzéseinek – jellemzően - esti órákban tartása, szintén a gyermekelhelyezés nehézségei okán. Fontosnak tartjuk a munkáltatók ösztönzését a munkaidő kedvezmény, a részmunkaidős foglalkoztatás, a távmunka lehetőségének mind szélesebb körben történő alkalmazására, a munkahelyi bölcsődei szolgáltatás bevezetésére.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező nők képzésbe történő bevonása akadályozott.	Felnőttképzések szervezése (hiányzó iskolai végzettség + szakmai tanfolyam) digitális írástudás, digitális információs műveltség fejlesztését célzó képzések, foglalkozások (digitális eszközök használata, információgyűjtés, digitális ügyintézés stb.)
A munkáltatók csak kis mértékben alkalmazzák az atipikus foglalkoztatási formákat, így a kisgyermekeket egyedül nevelő anyák nehezebben tudják összehangolni a munkát a gyermekneveléssel, magánélettel.	Családbarát munkahelyek kialakításának támogatása a munkáltatók érzékenyítése, tájékoztatása, jó gyakorlatok népszerűsítése révén. A munkavállaló nők stresszkezelési, konfliktuskezelési képességének fejlesztése célzott programok segítségével. A részmunkaidős foglalkoztatás minél szélesebb körben történő bevezetésének népszerűsítése.
A roma népességből kerülnek ki a jelentős iskolai, képzettségi hátrányokkal rendelkező nők. Hátrányos helyzetük kialakulása az iskolázottság hiányából fakadó foglalkoztatottság hiányára vezethető vissza.	Az oktatást nem célzó, de szorosan ahhoz kapcsolódó kulturális, civil és egyéb szervezetek együttműködése a roma nők társadalmi szerepvállalásának növelése érdekében. Képzések, műhelymunkák szervezése a hátrányos helyzetben lévők nők bevonásával.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

“Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.”
(Sütő András)

A népességben a fiatalok és az idősök arányát meghatározó főbb demográfiai folyamatokat a termékenység és a halandósági viszonyok változása, valamint a vándorlások alakulása határozza meg. Társadalmi értelemben az életkor az egyik olyan alapvető faktor, ami meghatározza a társadalom csoportszerveződéseit és az azokhoz rendeződő szerepeket. Megszabja, hogy milyen korú emberek milyen szerepet játszanak, hogyan érezzék magukat a társadalomban, és hogy a társadalom mit vár el tőlük. Az a mód, ahogyan a társadalom az idős tagjaira gondol, erősen függ azon értékektől, amit az adott kultúra az idősöknek tulajdonít a fiatalokkal szemben. **Függetlenség, részvétel, gondoskodás, önmegvalósítás, méltóság** azok az alapelvek, melyek az ENSZ Idős Emberekkel Foglalkozó Alapelvei között szerepelnek.

Az öregedés, pontosabban a népesség átlagéletkorának a növekedése világjelenség. A népesség öregedésével járó társadalmi problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Jelenleg is, és az eljövendő kor Európájának is demográfiai kihívásokkal kell szembenéznie. A statisztikai adatokból megállapítható, hogy a világ népessége nő, Európa népessége azonban egyre idősödik és fogy. 2012-től az európai munkaképes korú lakosság száma csökken, a 60 év feletti népesség száma pedig növekedő tendenciát mutat.

Az egyén és a társadalom számára is jelentős változást hozott a “hosszú élet forradalma”, amely az ENSZ megfogalmazásában a XX. században következett be. A korosodás általában nyomást gyakorol a társadalomra és az egyénre egyaránt. A társadalmi feszültségek egyik fő forrása a társadalmi intézményeknek az a régóta tartó hiányossága, hogy nem készültek fel a népesség egyre nagyobb számú koros tagjának fogadására.

Az Európai Unió átlagéletkora 2024-ben 44,7 év volt, a számítások szerint ez 2100-ra 50,2-re emelkedik majd!

2008-ban az EU 27-es tagállamokra vetítve a 65 éves és idősebb népesség aránya 17,1 % volt. A demográfiai prognózisok szerint 2050-re ezekben az országokban 28,8 % lesz az említett korosztályok aránya. Az idősebb korosztályok arányának növekedése nem egyenletes abban az értelemben, hogy az általános trendet bizonyos demográfiai események időnként felgyorsítják vagy lelassítják. A 65 éves kort meghaladó népességen belül a legidősebbek arányának növekedése a legerőteljesebb. Miközben a teljes korosztály aránya 1,7-szeresére növekszik 2008 és 2050 között, addig a 80 éves és idősebb népesség aránya 2,5-szeresére nő. 2050-ben minden tizedik lakos a 80 életévüket betöltötték köréből kerül majd ki. Ez a tendencia valamennyi EU országban számos problémát vet fel: a szociális rendszerek teljes átstrukturálására van szükség, a nyugdíjrendszer, az egészségügyi hálózat szintén strukturális váltás előtt áll. Fel kell készülni a XXI. század egyik legnagyobb társadalmi-gazdasági kihívására az időskorú állampolgárok mennyiségi és minőségi összetételének ugrásszerű növekedésére. Az Esélyegyenlőségi Program cél-feladatrendszere lehetőséget nyújt az időskorú lakossággal kapcsolatos szemlélet, gondolkodás, cselekvés paradigma váltására.

Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztése az EU közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok szem előtt tartásával kerültek megfogalmazásra.

Fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása, már önmagában nem képes a már kialakult társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Ezen társadalmi egyenlőtlenségek negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogok érvényesülésével párhuzamosan teret engedett, és az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan a középpontba kerültek.

Az idősök kor szerinti hátrányos megkülönböztetésével kapcsolatban használatos az „ageizmus” fogalma, amely a rasszizmus fogalmának analógiájára jött létre, és kifejezetten az életkor alapú diszkriminációt jelöli. Az ageizmus - akár csak más típusú megkülönböztetések - megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz.

Az ehhez kapcsolódó tudományos elméletek szerint, a korszerinti diszkriminációt elkövetők az idősödéstől alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Megfigyelhető jelenség, hogy a középkorúak nem szeretnek a saját korosztályukkal azonosulni, és igyekeznek az ilyenfajta azonosítást elkerülni. A 70 év felettiak gyakran – kényszerűen – elfogadják, vagy nem vesznek tudomást az őket körülvevő ageizmusról. Annak ellenére, hogy a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban.

Az élet számos területén éri hátrány az időskorúakat hazánkban. Előfordul a szociális ellátások, az egészségügyi szolgáltatások területén egyaránt. Magyarországon több törvény is tiltja - mint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.), valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) - az életkor alapú diszkriminációt, az idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kiszolgáltatott a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak.

A demográfiai változások vizsgálatakor jól követhető, hogy a hazai népesség folyamatos csökkenése a lakosság idősödésével párhuzamosan zajlik. Emelkedik az időskorúak, az egyedül élők és a nem házasok népességen belüli aránya. Néhány évvel ezelőtt nem sokan éltek meg századik életévüket: napjainkban kb. 600 fő a 100 éves vagy ennél idősebbek száma, és a 90 évesnél idősebbek száma is meghaladja a 50 ezer főt.

A demográfiai adatokat szűkebb környezetünkben vizsgálva Zala vármegyében a születéskor várható átlagos élettartam 2024-ben a férfiak esetében 74,29 év, nőknél 79,84 év volt. 2025. január 1-én az átlag életkor férfiaknál 44,3 év, nőknél 48,5 év. Ezek az adatok az országos átlagnál magasabbak, országosan a születéskor várható átlagos élettartam 2024-ben a férfiak esetében 73,60 év, nőknél 79,58 év volt. 2025. január 1-én az átlag életkor férfiaknál 41,3 év, nőknél 45,3 év.

Településünk lakosságát igen nagy számban képviselik az időskorúak. A fejlett világot jellemző öregedési folyamat Magyarországon, és azon belül Nagykanizsán is érzékelhető. Az idősebb korosztály arányának fokozatos növekedése a szociális és egészségügyi területre hat a legerőteljesebben.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít. A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

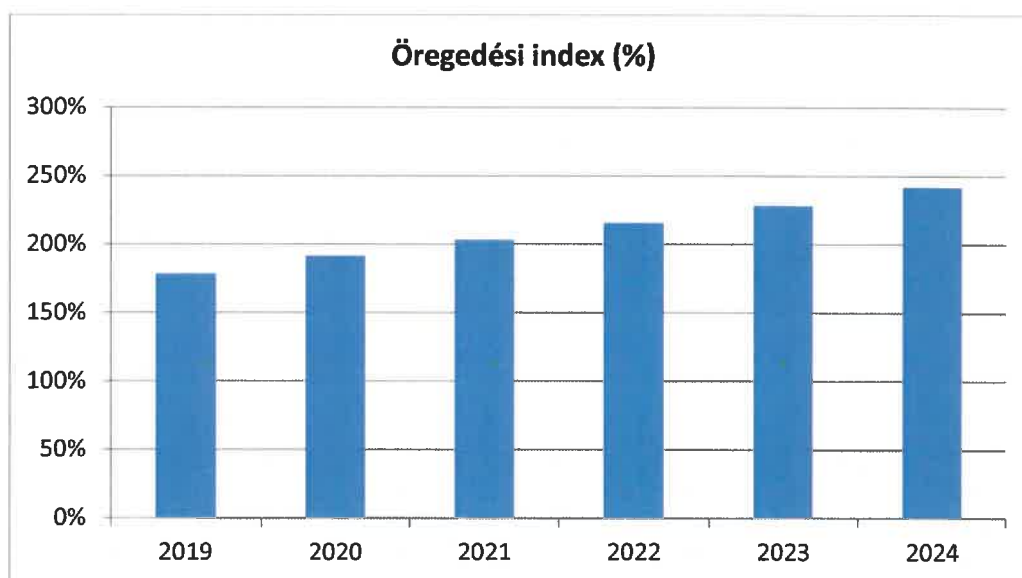
- az öregségi nyugdíj.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj,
- az árvaellátás,
- a szülői nyugdíj,
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások,
- özvegyi járadék.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2019	10 187	5 702	178,66%
2020	10 572	5 512	191,80%
2021	10 791	5 308	203,30%
2022	10 954	5 078	215,71%
2023	11 064	4 843	228,45%
2024	11 236	4 641	242,10%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

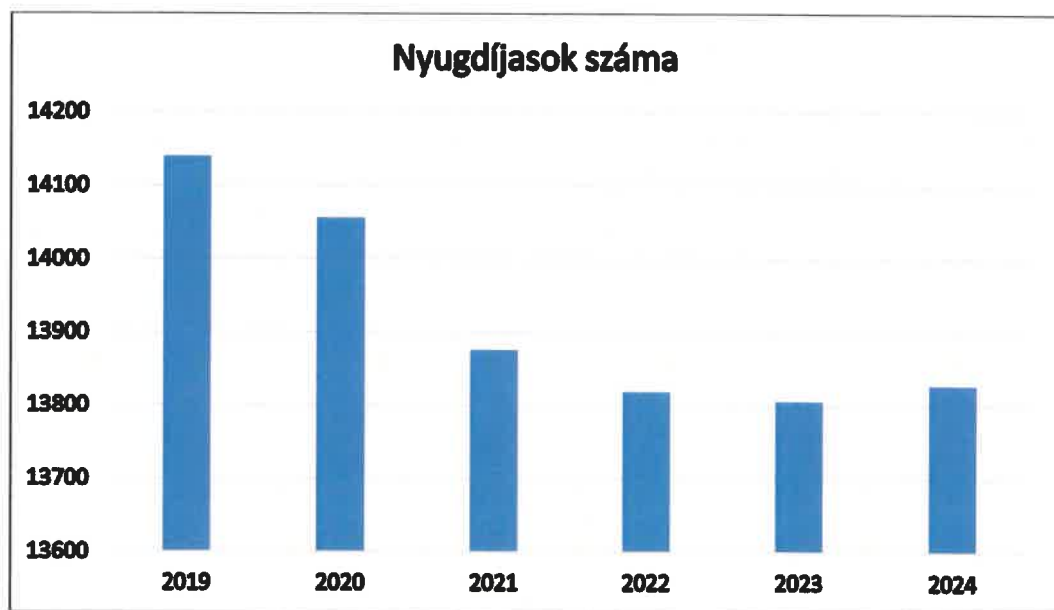
Öregedési index

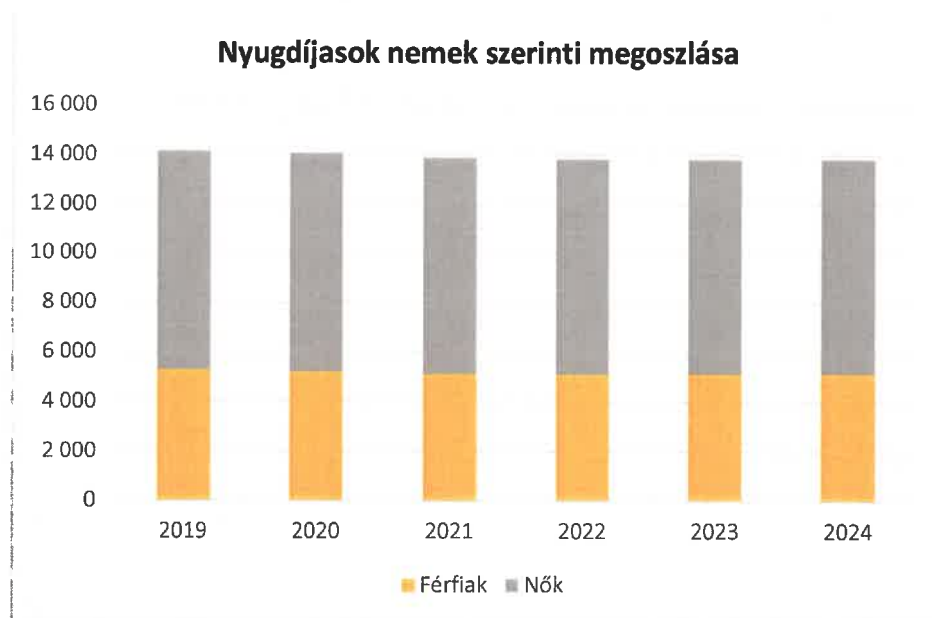
A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli jut. Az öregedési index 100 feletti értéke, előregedő, 100 alatti értéke fiatalos népességszerkezetet mutat. A fenti táblázat és diagram is jelzi, hogy az időskorú lakosság száma folyamatosan emelkedik, ezzel párhuzamosan az öregedési index is minden évben növekvő %-os arányt mutat (ez az arány 2023. évhez viszonyítva 2024-re 13,65 százalékos emelkedést jelent.)

Nagykanizsa állandó népessége e két csoportjának létszámát összehasonlítva megállapítható, hogy a 65 évnél idősebbek száma az elmúlt években növekedést mutat a 14 évnél fiatalabbak létszámának folyamatos csökkenése mellett, így a város lakossága fokozatosan öregszik.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2019	5 298	8 842	14140
2020	5 219	8 837	14056
2021	5 130	8 746	13876
2022	5 127	8 692	13819
2023	5 137	8 669	13806
2024	5 158	8 670	13828

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugellátásban részesülők nemek szerinti megoszlására jellemző, hogy a nők száma a vizsgált években meghaladja a férfiakét nagyjából azonos mértékben, de összességében a nyugdíjasok száma 2019. évtől kismértékben folyamatos csökkenést mutat.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2019	249	11	4 216	7 590	12	256	15
2020	250	11	4 159	7 639	12	238	16
2021	240	13	4 071	7 583	16	210	16
2022	215	9	4 113	7 556	12	187	15
2023	201	8	4 133	7 589	14	162	14
2024	185	7	4 181	7 626	12	149	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély jár. A nyugdíj előtti álláskeresői segély feltételeit a Ft. 30. §-a szabályozza. A nyilvántartott álláskeresők száma összességében 2019-ig emelkedett, 2020. évet követően pedig csökkenést mutat. Az egyes korcsoportok esetében ez a két tendencia kismértékű eltéréseket mutat.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	1 360	1650	1285	1275	1112	1047
41-45 év (TS 042)	Fő	152	193	142	135	94	92
	%	11,18%	11,70%	11,05%	10,59%	8,45%	8,79%
46-50 év (TS 043)	Fő	125	164	148	160	142	121
	%	9,19%	9,94%	11,52%	12,55%	12,77%	11,56%
51-55 év (TS 044)	Fő	141	172	130	145	132	109
	%	10,37%	10,42%	10,12%	11,37%	11,87%	10,41%
56-60 év (TS 045)	Fő	154	188	142	151	134	125
	%	11,32%	11,39%	11,05%	11,84%	12,05%	11,94%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	241	303	338	330	330	299
	%	17,72%	18,36%	26,30%	25,88%	29,68%	28,56%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az időskorúak körében óriási az igény a társadalomban való bennmaradásra, és nagy a félelem az abból való „kiesésre”. Az időskorúak szívesen vesznek részt közösségi tevékenységekben, különösen akkor, ha az nem feledezt szaktudásukat is igénybe veszi. Ez erősíti hasznosság tudatukat. Sokan keresnek feladatot maguknak. Ennek elősegítése cél, mind a jövedelemszerző, mind az önkéntes munkavállalás terén.

b) tevékeny időszak, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A szegregáció csökkentéséhez, az esélyegyenlőség növeléséhez hozzájárul, ha az idős ember lehetőséget kap a még meglévő erőforrásai fejlesztéséhez, új erőforrások elsajátításához, felhasználásához. Az idős emberek igénylik az új információs és kommunikációs technikák elsajátításának lehetőségét, megőrizve és szinten tartva ezzel szellemi frissességüket, tájékozottságukat, életminőségük javulását, szabadidejük hasznos eltöltését. A sikeres öregedés egyik lehetőségét jelenti a kapcsolatrendszer kiszélesítése, az információ cseréje, felhasználása. Ezáltal fokozható a hasznosság érzése, olyan kapacitások kerülhetnek felszínre, amelyek az idős ember közérzetét, életminőségét javítják, ebben hangsúlyos szerepe van a modern technika megismertetésének és megszerettetésének.

A demográfiai kihívások megváltoztatták a jelen és a jövő foglalkoztatáspolitikai trendjeit, így az idősebb korosztály fokozott jelenlétére lehet számítani a munka világában. A korai nyugdíjba vonulás érdekében tett intézkedések mellett szükséges a foglalkoztatás bővítése is, hiszen az aktív öregedés csak munkalehetőség mellett valósítható meg. Nagyon fontos a foglalkoztatást bővítő intézkedéseket összehangolni a nyugdíjszabályok változásával.

A társadalmat fel kell készíteni a demográfiai trendek jelentette kihívásokra. Alapvető paradigmaváltásra van ugyanis szükség a jelenleg is alkalmazott szemlélet tekintetében. Feltétlenül szükségessé vált a klasszikusnak mondható időspolitikával való szakítás, mely mindeközben elsősorban a szociális-, és egészségügyi ellátás területeire koncentrált. Fontos, hogy a társadalom befogadóan és elfogadóan reagáljon az idősök arányának folyamatos növekedésére, és ezzel összefüggésben ne alakuljanak ki társadalmi feszültségek. Fokozott figyelmet kell hát fordítani arra, hogy az egyenlő bánásmód követelményeiről szóló törvény érvényesüljön a gyakorlatban. E tevékenység során koncentrálni kell egyrészt arra, hogy a munkaerő-piaci szereplőkben tudatosuljon a hátrányos megkülönböztetés tilalmának részint életkor szerinti kiterjedése, továbbá annak kiemelkedő jelentősége egyaránt.

Helyi szinten a jó egészségi állapotban lévő, aktív idősök, nyugdíjasok szívesen végeznek jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre azonban a munkaerő-piaci helyzet nem minden esetben biztosít lehetőséget, kivéve, ha speciális tudással, vagy hiány szakmával rendelkeznek. Városunkban az előbb említettekre példa a nyugdíjas háziorvosok és ápolók, valamint, a nyugdíjas pedagógusok magas arányú foglalkoztatása.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piac területén, tehát nehezebben helyezkednek el és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. A nyilvántartott álláskeresőik közül elsősorban a 61. éves vagy afeletti regisztrált munkanélküliek száma és aránya emelkedett.

A hátrányos megkülönböztetés tilalmát megsértő esetről nincs tudomása a települési önkormányzatnak.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az életkor előrehaladtával fokozottabban jelentkeznek egyes betegségek, betegségi típusok. Ugyanakkor az átlag életkor emelkedésével együtt a betegségi tünetek jelentkezése is fokozatosan a magasabb életévekbe tolódik ki.

Az orvostudomány fejlődése mellett, melynek segítségével egyre több betegség megelőzhető, illetve tünetei jobban kezelhetőek, egyre fontosabb szerepet kap az egészségmegőrzés, a prevenció.

A születéskor várható egészséges élettartam szintén fontos mutatója népességünk egészségi állapotának. Talán a legfontosabb mérőszámot jelzi: azt, hogy utolsó éveinket egészségben éljük-e le. A születéskor várható élettartam indikátora kifejezi, hogy az újszülöttek az adott év halandósági viszonyai mellett átlagosan hány évig fognak élni. A születéskor egészségesen várható élettartam indikátora megmutatja, hogy egy ember a születésekor hány egészségesen eltöltött évre számíthat. A mutatót a férfiakra és nőkre külön számítják, a halálozási adatok, illetve az egészséges, valamint az egészségi ok miatt korlátozott népesség előfordulási aránya alapján. Az egészségesen várható élettartamok függetlenek a népességszámtól és a népesség korösszetételétől, ami lehetővé teszi az összehasonlítást a különböző társadalmi csoportok – például a nemek, társadalmi-foglalkozási kategóriák – között éppúgy, mint az európai országok között. A 65 éves korban várható élettartam megmutatja, hogy egy ember még hány életévre, a 65 éves korban egészségesen várható élettartam pedig azt, hogy még hány, egészségi állapotból eredő korlátozottságtól mentes életévre számíthat.

2023-ban a születéskor egészségben eltöltött életévek átlagos száma az EU-ban a nők esetében 62,6 év, a férfiak esetében pedig 64,7 év volt. Ez a szám is jól alakult az elmúlt időben: 2013 és 2023 között a nők esetében 3,4 évvel, a férfiaknál pedig 4,4 évvel nőtt az egészséges élettartam.

Magyarországon a születéskor egészségesen várható élettartam hosszú távon növekvő tendenciát mutat, a 2021. évi értékek a koronavírus-járvánnyal összefüggésben megtorpanást jeleztek, mely a nőknél 2022-ig, a férfiaknál 2023-ig tartott. 2023-ban a mutató értéke a férfiaknál 62,6, a nőknél 64,7 év volt, amely mindkét nem esetében meghaladta az eddig mért legmagasabb hazai értékeket.

A nők ugyan több egészségesen eltöltött életévre számíthatnak, mint a férfiak, azonban az egészségesen várható időszak teljes élethosszon belüli aránya a férfiaknál kedvezőbb: ők életük 85, míg a nők 81%-át élik le egészségesen. A nők életében tehát mind az egészségesen, mind a betegen eltöltött időszak hosszabb, mint a férfiakéban.

Hasonlóan a születéskorhoz, a 65 éves korban várható élettartam is emelkedett 2000 és 2023 között, a férfiaknál 1,9, a nőknél 2,0 évvel. Így 2023-ban a férfiak átlagosan 14,4, a nők 18,2 életévet remélhettek 65 éves korukban. A nemek közti különbség 2000 és 2023 között 3,7-ről 3,8 évre emelkedett. A 65 éves korban várható élettartam a férfiaknál elérte, a nőknél 0,1 évvel meghaladta a

2019 évi szintet. 2023-ban a 65 éves férfiak a még hátralévő élettartamuk 50 (7,1 évet), míg a nők 43%-át (7,8 évet) remélhették egészségesen eltölteni.

A jelenleg hatályos jogszabályok alapján az egészségügyi alapellátás biztosítása az önkormányzat kötelező feladata. Ennek keretében kell biztosítani, hogy a beteg lakóhelyén, illetve annak közelében, választása alapján igénybe vehető, hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, nemétől, korától és betegsége természetétől függetlenül érvényesülő, folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön.

E kötelezettségének eleget téve az önkormányzat 2000. február 1-én hozta létre az Egészségügyi Alapellátási Intézményt, melynek célja Nagykanizsa város és öt település (Liszó, Újudvar, Hosszúvölgy, Fűzvölgy, Homokkomárom) egészségügyi alapellátásának biztosítása:

- háziorvosi-, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogászati alapellátás, fogászati röntgen, fogászati ügyelet, fogszabályozás,
- iskola-, ifjúsági védőnői ellátás,
- ifjúság-orvosi ellátás,
- iskolaorvosi ellátás (teljes- és részállású),
- anya-, gyermek-, és csecsemővédelem, anyatejgyűjtő állomás
- központi irányítás – intézményirányításával kapcsolatos adminisztrációs feladatok.

Városunkban az egészségügyi ellátórendszer az igényeket megfelelő szintén képes kielégíteni. Az alapellátási rendszer jól kiépített, az állami tulajdonba került kórház pedig széles spektrumú fekvőbeteg és járó beteg ellátást biztosít a betegek részére.

Önként vállalt feladat, program megnevezése	Feladat-ellátási forma és az ellátást nyújtó megnevezése
Gyógyászati segédeszköz kölcsönzés	Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete
Szűrővizsgálatok, programok szervezése	Egészségügyi Alapellátási Intézmény Védőnői, Háziorvosi Szolgálatok Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete
Prevenziót szolgáló felvilágosító programok	Egészségügyi Alapellátási Intézmény Felkért külsős előadók Védőnői, Háziorvosi Szolgálatok

A városi Egészségügyi Alapellátási Intézmény koordinációjával változatos módszereket alkalmazva valósulnak meg az egészségügyi prevenció időseket érintő programjai.

- időskorúakra kiterjedően szervezett szűrővizsgálatok (nőgyógyászati, ill. prosztataszűrések, röntgenvizsgálatok)
- a városi nagy rendezvényekhez kapcsolódóan vérnyomás, koleszterin-, vércukorszint, csontsűrűség és testzsír mérések.
- a nyugdíjas klubokban tájékoztatók, felvilágosító előadások (életmód, életvitel, diétás étkezés)
Az önkormányzat által önként vállalt feladatok - szűrővizsgálatok, prevenciót szolgáló felvilágosító programok - az idős lakosság széles rétegéhez eljutnak.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 90. § (2) bekezdése értelmében a megyei jogú város a saját területén köteles az alapszolgáltatási feladatokat, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását, idősek otthonát, valamint – amennyiben a lakossági szükségletek indokolják – hajléktalanok otthonát és hajléktalan személyek rehabilitációs intézményét megszervezni és fenntartani.

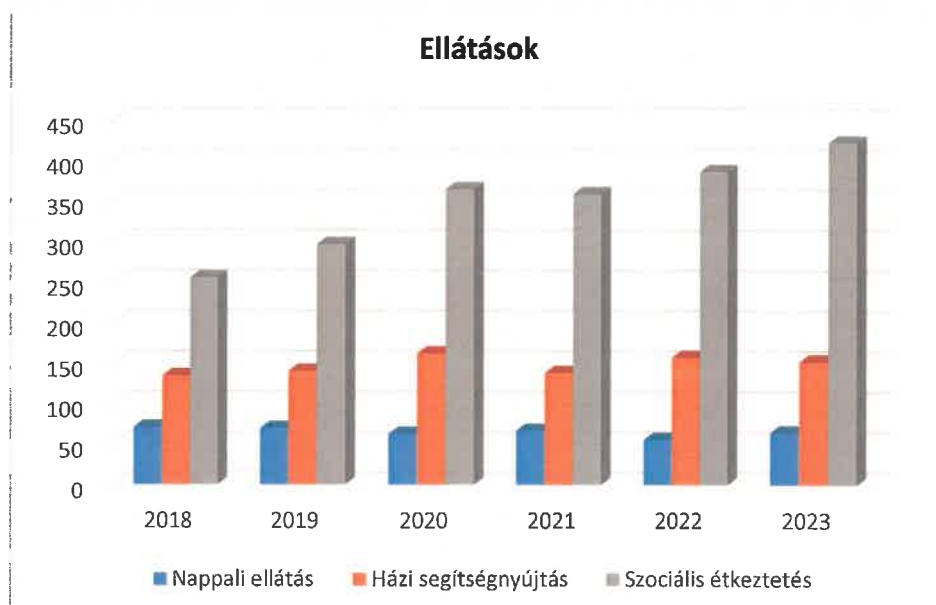
Az alapszolgáltatások rendszere a városban teljeskörűen kiépített, egyetlen ellátási forma esetében sem tartanak nyilván várakozót. A szakellátások vonatkozásában váró listát tartanak nyilván az intézmények (pl. idősek otthona).

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2019	10 187	70	141	298
2020	10 572	63	163	366
2021	10 791	67	139	360
2022	10 954	56	158	388
2023	11 064	65	153	424
2024	11 236	65	170	428

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

Nagykanizsa-Surd-Zalacomár Szociális Társulása által fenntartott Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény biztosítja városunk területén az idősek kötelező ellátási feladatait: a szociális alapszolgáltatásokat, illetve a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátási formákat. Ezen kívül Surd és Zalacomár közigazgatási területén biztosítja az étkeztetés, házi segítségnyújtás és a nappali ellátás szociális alapszolgáltatásait.

Szociális alapszolgáltatások:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- nappali ellátás - időskorúak nappali ellátása (idősek klubja).

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás:

- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: időskorúak gondozóháza,
- ápolást, gondozást nyújtó intézmény: idősek otthona,

Szociális alapszolgáltatások:

Étkeztetés: A szociálisan rászorultak számára napi egyszeri meleg étel - ha az étkeztetésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, háziorvos javaslatára diétás étkeztetés - biztosítása, akik önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt.

A Nagykanizsán működő idősek klubjai biztosítják a jogosultak részére a napi egyszeri meleg étkezést ételhordóba való adagolással és elvitellel, helyben fogyasztással, illetve házhoz szállítással a hét öt, illetve az egyik klub esetében a hét minden napján. Az ellátottaknak - elvitel és házhoz szállítás esetén - két ételhordóval kell rendelkezniük. Az elvitel gondozónők, illetve maguk a jogosultak bevonásával történik.

A klubok tagjai számára helyben fogyasztással is megoldott a meleg étkezés a klubok étkezőjében, ahol kézmosási lehetőség, nemenkénti elkülönített illemhely van kialakítva, valamint az étel elfogyasztásához szükséges étkészlet, kulturált terítés, tálalás biztosított.

A napi egyszeri meleg étel lakásra szállítását a közbeszerzési eljárás során nyertes szolgáltató (jelenleg a Pannon Menza Kft.) végzi.

Magas az aktív korú igénylők száma, ők nagyrészt egészségi állapotuk (pl. alkoholbetegség, pszichiátriai kórkép, egyéb krónikus betegségek), valamint szociális helyzetük tartós megromlása (a munkaerőpiacról való tartós, vagy végleges kikerülés) miatt veszik igénybe a szolgáltatást.

Házi segítségnyújtás: A házi segítségnyújtás az időskorú személyek részére nyújtott olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja külön jogszabályban megállapított napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában. Emelkedik azonban azon ellátottak száma, akikhez naponta kétszer, háromszor kell kimenni. A szolgáltatás a Nagykanizsán lakó ellátottak számára az év 365 napján biztosított.

A szolgáltatás során a gondozónők segítséget nyújtanak ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükségletének kielégítése életkorának, élethelyzetének, egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, fejlesztésével saját lakókörnyezetében minél tovább biztosított legyen. A 2017. február 17-től módosult jogszabályi előírások alapján a gondozási szükséglet vizsgálata során meg kell állapítani azt, hogy az ellátást igénylő esetében a *szociális segítség*, vagy a – szociális segítséget is magába foglaló – *személyi gondozás* indokolt-e. A házi segítségnyújtás megerősítésével sok esetben meg lehet előzni a szakosított ellátások igénybevételét.

A házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatást a Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete is biztosítja városunk idősei részére.

Idősek nappali ellátása - Idősek Klubja: Ezen ellátás keretében elsősorban a saját otthonukban élő időskorúak, illetve a 18. életévet betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, igény szerinti étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Az idősek nappali ellátásának szolgáltatásai különösen:

- Napközbeni tartózkodás biztosítása:
 - az igénybe vevők részére napközbeni tartózkodásra nyújt megfelelő intézményi körülményeket, folyamatos felügyelet mellett.
- Társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának segítése:
 - aktivitást segítő fizikai tevékenység az igénybe vevők számára, társalgási lehetőségek, társas kapcsolatok fenntartása, kialakítása érdekében programok szervezése (séta, torna, sporttevékenységek),
 - szellemi-, és szórakoztató tevékenységek szervezése (olvasás, felolvasás, rádióhallgatás, TV nézés, kártyázás, társasjáték, vetélkedők, zenehallgatás, előadások),
 - kulturális tevékenységek szervezése (családi, társadalmi ünnepek tartása, színház-, mozi-, múzeumlátogatás),

- speciális önszerveződő csoportok elősegítése (irodalmi kör, nótakör, varrókör).
- Szükség szerint az egészségügyi alapellátáshoz, szakellátáshoz való hozzájutás segítése.
- Felvilágosító előadások, tanácsadás, szűrővizsgálatokra jutás szervezése.
- Alapvető higiéniai szükségletek kielégítése:
 - a személyes tisztálkodáshoz szükséges megfelelő helyiség biztosítása, segítségnyújtás a higiéniai feladatok ellátásában,
 - személyes használatú ruházat tisztításának biztosítása.
- Hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás (dokumentumok kitöltése, hivatalba juttatásának segítése).
- Életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése, mentális gondozás.
- Étkeztetés: a tagok számára helyben fogyasztással a klubok ebédlőiben, az igénybe vevők számára nemenként elkülönített illemhely kialakított, a kézmosási lehetőség, az étel elfogyasztásához szükséges megfelelő étkészlet, kulturált terítés, tálalás biztosított.

Az idős klubjai kihasználtság és összetétel (életkor, családi állapot, iskolai végzettség) tekintetében nagyon eltérő képet mutatnak. Az ellátottak 60%-a nő, 40%-a férfi, ami a férfinépeség alacsonyabb születéskor várható átlag élettartamából, valamint a 40-60 éves kor közötti férfinépeség magasabb halálozási arányából is következik. Az ellátást kérők várakozási idő nélkül kerülnek felvételre. Az ellátásból történő kikerülés oka általában az ellátottak halála, valamint az egészségi állapot oly mértékű romlása, amely nem teszi lehetővé a klub látogatását, ezért az ellátottak házi segítségnyújtásra, vagy ápolást, gondozást nyújtó intézményi elhelyezésre szorulnak.

Nagykanizsán kettő idős klubja működik. A szükségletekhez igazítottan a klubok heti hét, illetve heti öt napos nyitvatartással működnek.

A szociális alapszolgáltatások igénybevételét tartalmazó fenti táblázat alapján megállapítható, hogy amíg a nappali ellátásban részesülők száma az elmúlt időszakban kismértékben csökkent, addig a szociális étkeztetést igénylők száma - az emelkedő élelmiszerárak okán – folyamatosan emelkedett.

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások:

A Nagykanizsa Egyesített Szociális Intézmény székhelye jelenleg 2 szervezeti egységnek, az Idősek Gondozóházának és az Idősek Otthonának ad helyet.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény – Időskorúak Gondozóháza: A szolgáltatást - a 2020. március 01. napjától történő megszüntetést követően - jogszabályi változásokra való megfelelésre tekintettel - az intézmény 2022. május 09. napjával ismételten biztosítja. Az időskorúak gondozóháza ideiglenes jelleggel, legfeljebb egy év időtartamra biztosít teljes körű ellátást azon időskorúak, valamint azon 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével, egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

A szolgáltatás célja, hogy segítséget nyújtson azoknak, az igénybe vevőknek, akiknek a házi segítségnyújtás szolgáltatásai már nem elégségesek, egészségi állapotukban bekövetkezett változás miatt folyamatos gondozást igényelnek, valamint azoknak a rászoruló személyeknek, akiket a családjuk gondoz, de a hozzátartozók ezen tevékenység végzésében átmenetileg akadályoztatva vannak.

Az ellátottak 1 db 2 ágyas, alapbútorzattal ellátott lakószobában kapnak elhelyezést. Zuhanyzó, valamint nemenkénti illemhely, folyamatos fűtés-, és melegvíz szolgáltatás biztosított. A közösségi együttlétre egy társalgó, az ételek elfogyasztására egy ebédlő, orvosi rendelésre pedig egy rendelő áll az ellátottak rendelkezésére. Az ellátottak részére a lakhatás mellett napi ötszöri étkezés - ebből legalább egy alkalommal meleg étel -, orvosi javaslatra diétás étkezés, egészségügyi-, mentálhigiénés ellátás biztosított.

Az étkezést a közbeszerzési eljárás során nyertes szolgáltató (jelenleg a Pannon Menza Kft.) biztosítja hűtő tárolás badellákban az intézménybe történő kiszállítással. A gondozóház tálalókonyhájában történik az étel adagolása, melyet az ebédlőben lehet elfogyasztani - az ágyhoz kötött beteg a szobájában étkezik. A behozott élelmiszert az ellátottak számára az ebédlőben elhelyezett hűtőszekrényben, névre szólóan, zárt dobozban lehet tárolni.

A gondozott időskorúak önellátásra részben képesek. A szolgáltatást igénybe vevők egyre hosszabb időre veszik igénybe az ellátást, és idősothtoni elhelyezésre várnak, mivel családjuk a legtöbb esetben nem tudja gondozásukat, ápolásukat saját otthonában biztosítani.

Az időszakosan fekvő, illetve az ágyban fekvő, ápolást igénylő ellátottak száma jelentős. Magas a középsúlyos és súlyos demenciában szenvedő igénybe vevők száma, akiknek állapota súlyos, és végleges. Az ellátottak csaknem mindegyike él a megállapodás meghosszabbításának lehetőségével, ezáltal a gondozóház a tartós bentlakást nyújtó Idősek Otthona előszobájává válik.

Az Idősek Gondozóházának engedélyezett férőhelyszáma 2 fő, ellátási területe Nagykanizsa Megyei Jogú Város közigazgatási területe. Az intézményi várólistán 0 főt tartanak nyilván.

Tartós ápolást, gondozást nyújtó intézmény – Idősek Otthona: azon időskorúak teljes körű ellátását biztosítja, akik önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, és ellátásuk más módon nem megoldható. Az idősek otthonában a jogszabályban meghatározott (jellemzően min. III. fokozatú) gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el. Az idősek otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékossága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, a jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható.

Az ellátottak 1,2,3,4 ágyas, alapbútorzattal ellátott, illetve kétágyas, magasabb komfortfokozatú lakószobákban kapnak elhelyezést, mely bútorzat az idősek korának, életvitelének, kényelmének és ízlésvilágának megfelelő. 10 ellátottra egy fürdőkád, illetve zuhanyzó és nemenként elkülönített illemhely jut. a közösségi együttlétre, étkezésre, orvosi rendelésre külön helyiség áll rendelkezésre. Az emeleten teakonyha található a lakók számára, ahol a terápiás munkatárs segítségével lehetőség van meleg egytálételek, sütemények elkészítésére. Szintén az emeleten kétoldalt terasz helyiség is igénybe vehető, az udvar parkosított, kerti bútorzattal ellátott. Az ellátást igénybe vevők részére lakhatás, napi ötszöri étkezés orvosi javaslatra diétás étkezés – mellett egészségügyi és mentálhigiénés ellátás biztosított.

Az étkezést a közbeszerzési eljárás során nyertes szolgáltató (jelenleg a Pannon Menza Kft.) biztosítja hűtőárolós badellákban az intézménybe történő kiszállítással. A gondozóház tálalókonyhájában történik az étel adagolása, melyet az ebédlőben lehet elfogyasztani - az ágyhoz kötött beteg a szobájában étkezik. A behozott élelemiszert az ellátottak számára az ebédlőben elhelyezett hűtőszekrényben, névre szólóan, zárt dobozban lehet tárolni.

Az Idősek Otthonának engedélyezett férőhelyszáma 69 fő, ellátási terület Nagykanizsa Megyei Jogú Város közigazgatási területe. Az intézményi várólistán 80 főt tartanak nyilván.

A várólista adatai azonban nem a tényleges képet mutatják, hiszen sokan több helyre is beadják intézményi elhelyezésre vonatkozó kérelmüket, és ahol előbb kapnak helyet, ott veszik igénybe a szolgáltatást, másrészt az is előfordul, hogy az igénylő elhalálozik, mielőtt intézményi elhelyezést nyerne.

A szakellátások területén jelentkező várakozók magas száma arra mutat rá, hogy van egy kisebb, de az életkor előrehaladtával szélesedő réteg, amely ellátása közösségi feladat, így ezen a területen a kapacitások bővítésének szükségességével a közeljövőben számolni kell.

Az intézmény kezdeményezésére 2019. szeptember hónapban megkezdődött az Idősek Otthona intézményegység korszerűsítése, komfortfokozatának javítása, melyet Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata saját költségvetéséből finanszírozott. Az átalakítási munkálatok befejezését követően 2019. október 11-én került átadásra a felújított épületrész.

Az önkormányzat önköltségén megvalósult, csaknem 11 millió forintos projektjének köszönhetően a demenciával küzdő időskorúak ápolásához is megfelelővé váltak a körülmények. Megújultak a szobák, a felszerelések, valamint raktárhelyiségek, egy vendégszoba, és egy zárt pihenő terasz is kialakításra került. Az intézményben demens betegeket is ellátnak. Részükre az idősek otthonában lakószobáiban lett kialakítva egy gondozási csoport, ahol folyamatos felügyelet mellett történik az ápolásuk, gondozásuk.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az életmód egyik fontos tényezője a szabadidő eltöltésének módja, ezért a kulturális lehetőségek biztosítása az idősokok számára is kiemelten fontos.

- Kultúra és sport, életen át tartó tanulás, aktív részvétel, önmegvalósítás:
- A város legaktívabb idősokú lakói – közel kétezer fő, 30 nyugdíjasklubban - élük közösségi életüket. Az önkormányzat ehhez, közművelődési intézményeiben térítésmentesen közösségi teret és szakmai segítséget biztosít,
- Az önkormányzat kulturális alapjából elnyert támogatások a klubok gazdagabb, tartalmasabb kulturális életét teszik lehetővé,
- Az idősokúak rendelkezésére áll a Mindenki Sportpályája,
- A Halis István Városi Könyvtárban a számítógép és internet használatával ismerkedhetnek folyamatosan az idősokúak, szerezhettek új ismereteket változó világunkról.

A városi nagy rendezvények kiemelt eleme a helyi hagyományok őrzése, melyben az idősokúak tapasztalata pótolthatatlan érték. Ezeken a programokon (pl. a Dödölle Fesztivál, a Miklósfai Mindenki Házában rendezett Répafőző Fesztivál és Lekvármustra) az idősokok szívesen vesznek részt, átörököltve tudásukat, tapasztalatukat.

Az Idősügyi Tanács szervezésében a város idősokok bekapcsolódnak minden olyan városi kezdeményezésbe melyben segíthetnek, vagy a város érdekében cselekedhetnek.

Több mint húsz éves hagyomány Nagykanizsán, a közélet különböző területén a városért végzett áldozatos, kiemelkedő munka elismerése a város által alapított és adományozott kitüntető címekkel. A kitüntetettek 30-50%-a idősokú, kivételt ez alól a Nagykanizsa Díszpolgára kitüntető cím képez, melynek kitüntetettjei 90%-ban idősokúak, illetve posthumus kerülnek átadásra.

A város 100 éveseit minden évben a város vezetői köszöntik, megajándékozzák.

A generációk közeledését erősíti a díszdiplomás, nyugdíjba vonuló és pályakezdő pedagógusok együttes köszöntése.

Nagykanizsa MJV Önkormányzata az idősokúak iránti megbecsülést, illetve tiszteletet a részükre szervezett városi szintű programokkal és szépkorúak köszöntésével fejezik ki.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Idősügyi Tanácsának elfogadott munkaterv alapján a 2025. évben szervezett önkormányzati programok az alábbiak voltak:

- „Nytott könyvtár”
- Idősokok „Juniálisa”

Az idősokokot érintő, egészségügyi témakörökben tartott előadások az év folyamán az alábbiak voltak:

- a Fizioterápia világnapja alkalmából szervezett előadás
- a Csontritkulás világnapja alkalmából szervezett előadás
- a Cukorbetegség világnapja alkalmából szervezett előadás

Az Idősokok Hete programsorozat keretén belül az önkormányzat szervezésében az alábbi programok valósultak meg:

- Idősokok Moziklubja
- Az Idősokok Világnapja alkalmából szervezett ünnepi gálaműsor
- Idősokok Sportnapja
- Gyalogló világnap

Idén új programmal bővült az idősokoknak nyújtott programkínálat; együttműködve a Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampuszával megszerveztük a Nyugdíjas Egyetem programsorozatát.

December 2. hetében tervezzük megvalósítani az Idősokok adventi ünnepi gálaműsorát.

A fenti programokon túlmenően a nagyobb városi fesztiváljainkon - mint például a Város Napja, illetve Bor és Dödölle Fesztivál - folyamatosan lehetőséget biztosítanak a szervezők az idősügyi dalkörök, és

együttesek bemutatkozására is. Önkormányzatunk mindig is kiemelt feladatnak tekintette az idősebb generáció, valamint a fiatalabb korosztály közötti jó kapcsolat és együttműködés kialakítását, ezért a fiatalokat gyakran bevonjuk a szépkorúaknak szervezett rendezvényeken való közreműködésbe.

c) generációk közötti programok

Kiemelten fontos feladat, hogy az idősebb generációk, valamint a fiatalabb korosztályok között jó kapcsolat és együttműködés tudjon kialakulni. Az idősök nagyon gyakran csak saját kortársi közösségeikben vannak, ezért szükséges a különböző generációkkal való kapcsolatok megteremtése, fenntartása, ami mentálisan megerősíti őket. Ennek érdekében a különböző korcsoportok ellátogatnak szociális intézményekbe és bekapcsolódnak az ott zajló tevékenységekbe, programokba.

A Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény a Nagykanizsai Szakképzési Centrum Műszaki Szakképző Iskolájával kötött Együttműködési Megállapodást, melynek keretében az intézmény gyakorlóléhelyet biztosít az egészségügyi képzésben résztvevők kötelező nyári gyakorlatának letöltéséhez, egyben hivatalosan képzési és vizsgáztatási akkreditációban vesz részt, melyről okirattal rendelkezik. Az együttműködési megállapodás alapján az intézmény továbbá teret biztosít az iskolai közösségi szolgálat letöltésére is. Ez az önkéntes munkából fakadó együttműködés elősegíti egymás elfogadását, megértését, a toleranciaszint emelése mindkét generáció számára kiemelt feladat. A diákok fő tevékenysége az ellátottak szabadidős tevékenységének hasznos eltöltésére irányul (beszélgetés, az idős emberek meghallgatása, sétáltatás). A tanulók kedvesen, közvetlenül, barátságosan közelednek az idősök felé, akik szívesen fogadják őket, megnyílnak, mesélnek életükről). Mindkét fél számára hasznosak ezek a látogatások.

Idősellátással foglalkozó intézmények rendezvényein, ünnepségeken az óvodás, iskolás korosztály rendszeresen részt vesz, ahol a gyermekek mosolyukkal, kedvességükkel szint hoznak az idősök életébe.

A generációk találkozását erősíti a Halis István Városi Könyvtárban megrendezett *Egy csészényi könyvtár* program, ahol többnyire az idősebb olvasókból álló közösségek látnak mindenkit vendégül egy csésze teára, kávéra, melyek felajánlásokból származnak. A *könyvtári szombatok* megszervezésének célja pedig az volt, hogy az intézmény szombatoként - családi látogatók esetén - minden generáció számára olyan érdekes programot kínáljon, ahol mindenki megtalálja a számára megfelelő ajánlatot és otthon érezze magát a könyvtárban.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat idősekkel való együttműködésének legfőbb fóruma a 2003. óta folyamatosan (jelenlegi formájában 2007. óta) működő Idősügyi Tanács. Az Idősügyi Tanács Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata mellett működő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület.

Az Idősügyi Tanács működésének célja

- az időskorú emberek életkörülményeinek figyelemmel kísérése,
- az idősök érdekeinek védelmét szolgáló intézkedésekre történő javaslattevés,
- kapcsolattartás az idősügyi civil szervezetekkel és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatával (a továbbiakban: Önkormányzat),
- a civil és egyéb szervezetek által jelzett problémáknak az Önkormányzat szervei, tisztségviselői részére történő jelzése.

Az Idősügyi Tanács általános feladatai:

- a nagykanizsai idősök érdekeinek képviselése és védelme,
- a generációk közötti kapcsolat, szolidaritás erősítése,
- információáramlás biztosítása, közvetítése és az idősök érdekében végzett tevékenységek összehangolása,

- együttműködés kialakítása és kapcsolattartás más időügyi tanácsokkal, egyházi és civil, továbbá határon túli időügyi szervezetekkel.

Az Időügyi Tanács feladatai különösen

- a Nagykanizsán élő idős korúak, elsősorban a nyugdíjasok és az Önkormányzat közötti folyamatos konstruktív együttműködés megvalósítása,
- az idős emberek számára az életkörülményeiket érintő intézkedésekkel összefüggő konzultációs, javaslattevési lehetőség biztosítása,
- az idős korúakat érintő közérdekű kérdések, érdekvédelmi jellegű észrevételek összegyűjtése, megvitatása, szükség esetén intézkedés kezdeményezése,
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése által meghozandó, az idős korúakat közvetlenül érintő rendelettervezetek véleményezése,
- közreműködés az időseket érintő programok, rendezvények és események megszervezésében,
- a városban működő időügyi szervezetekkel való kapcsolattartás,
- a Közgyűlés tájékoztatása a városban élő idős emberek élethelyzetének alakulásáról, továbbá az Időügyi Tanács munkájáról,
- egyéb, az Időügyi Tanács által meghatározott feladatok.

Az Időügyi Tanács összetétele

Az Időügyi Tanács tagjainak száma: 15 fő

Az Időügyi Tanács elnöke: Nagykanizsa Megyei Jogú Város Polgármestere

Az Időügyi Tanács tagjai:

- a polgármester,
- 1 fő önkormányzati képviselő,
- 3 fő a helyi község ismert, megbecsült és az idősekkel foglalkozó személyiségei közül,
- 5 fő a városban működő és az idős emberek, illetve azok meghatározott csoportjának érdekeit képviselő szervezetek által javasolt személyek közül az alábbiak szerint:
 - o Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény által 1 fő
 - o Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ által 1 fő
 - o városban működő időügyi szervezetek által 2 fő
 - o városban működő egyházak és felekezetek által 1 fő
- 1-1 fő a külső városrészek (Bagola, Bajcsa, Kiskánizsa, Miklósfa és Palin) időseinek érdekképviselésével foglalkozó ismert és megbecsült személyiségek közül (összesen 5 fő).

Az önkormányzat részéről az együttműködés operatív felelőse a Polgármesteri Hivatal Polgármesteri Humánigazgatási és Szervezési Csoportja, aki koordinálja, segíti, ill. biztosítja az együttműködés feltételeit.

A Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ szociális információnyújtást és családsegítést végez, különös tekintettel az időskorú népességre. Az idősek számára biztosított fogadóórákon elindított ügyekben hatáskörének megfelelően eljár.

Az Egészségügyi Alapellátási Intézmény a háziorvosi szolgáltatáson keresztül biztosítja az idősek egészségügyi ellátását gyógyítás, rehabilitáció, gondozás formájában.

A Nagykanizsai Rendőrkapitányság programot dolgozott ki az idősek áldozattá válásának megelőzése érdekében, minden kedden áldozatvédelmi fogadóórát biztosítanak, emellett a médián keresztül és különböző intézményekben elhelyezett szóróanyagokkal is tájékoztatják a lakosságot a megelőzés érdekében. Az Áldozatvédelem területén a kapitányság kiemelt figyelmet fordít a „Házhoz megyünk” programra, illetve a 65. év felettieket érintő trükkös lopások megelőzésére. A közös képviselőkön keresztül a lakóközösségekhez, idősekhez tudtak hasznos ajánlásokat eljuttatni, annak érdekében, hogy az emberek ne váljanak sértetté, áldozattá, illetve tájékoztatóikkal felhívják a figyelmet az aktuális bűnelkövetési módszerekre.

A Nagykanizsai Civil Kerekasztal Egyesület célja a városban működő civil szervezetek, köztük az időseket tömörítő szervezetek eredményes működésének és a városi döntéshozatalban való részvételüknek az elősegítése, tevékenységeik összehangolása.

A Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete olyan szociális szolgáltatásokat tart fenn és bővíti folyamatosan, amely lehetővé teszi az idős emberek otthonunkban történő ellátását (szakosított házi gondozás, gyógyászati segédeszközök kölcsönzése stb.).

A Kanizsa Újság és a Kanizsa Tv tájékoztatást nyújtanak a helyi eseményekről, bemutatják az Idősügyi Tanács, valamint a klubok tevékenységét.

Az önkormányzat kiemelt partnerként kezeli az idősügyi együttműködésben azt a városban működő 30 idősügyi szervezetet, klubot, egyesületet, melynek nemcsak részesei, élvezői, hanem aktív formálói is a város idősügyi politikájának, programjainak.

Az idősügyi együttműködés koordinációjában az Idősügyi Tanács szerepe jelentős, hiszen összetétele, az éves munkaterv szerint áttekintett idősügyi problémák jelzései, az idősügyi és az együttműködő szervezetekkel kialakított kapcsolatrendszere napi segítséget jelent az önkormányzat idősügyi együttműködésének hatékony megszervezésében.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Demens emberek ellátását biztosító szakmai egység nem működik.	A szakellátás férőhelyszámának bővítése, az elkülönített demens részleg (nappali és bentlakásos) kialakítása érdekében források keresése.
Magas az egyedül élő időskorúak aránya különösen a nők körében.	A szociális, közművelődési szolgáltatások folyamatos fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése, bővítése szükséges.
Az időskorú emberek létszámának növekedése mellett megjelent az „aktív idősödés és a minőségi idős-kor” megélésének igénye. Idős emberek humán erőforrásként való alkalmazásának igénye és szükségszerűsége, foglalkoztatása kihasználatlan.	A felhalmozott szellemi tőke hasznosítása a közéletben, szakmákban, élettapasztalatok átadása. Kölcsönös segítő rendszer kiépítése lehetőségének felmérése, felkutatása /azokat a tevékeny, segíteni vágyó, valamely szakmában járatos időseket, akik vállalnának önkéntes segítséget azokban a háztartásokban, ahol szükség van rájuk./ ”Kommunikációs Hálózat” kiépítése a nemzedékek között. Időskorúak alkotó kedvének motiválása: kiállítások, bemutatók népszerűsítése „Példaértékű Életutak” bemutatása.
Az időskorúak biztonságérzete csökkent (közbiztonság és közlekedés biztonság) ezért fenntartására, fokozására, mely közösségi érdek folyamatosan szükség van.	Figyelemfelkeltő előadások szervezése az időseket fokozottan veszélyeztető bűncselekmények jellegére, ezek kivédésére; információs anyagok, szórólapok és filmek készítése, alkalmazása; prevenciós programok biztosítása a média bevonásával.

A kor előrehaladtával megnövekszik a betegségek, balesetek előfordulásának kockázata és gyakorisága. A morbiditási statisztikák rangsorában a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák a leggyakrabban előforduló betegségek. Az egészség, mint legfontosabb érték nagyobb figyelmet igényel.	Több szűrővizsgálat szervezése, rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése, prevenciós szemlélet erősítése, felvilágosító előadások tartása az életkori sajátosságokról, gondokról, betegségekről, tünetek felismeréséről. Idősek szakellátását biztosító intézményeinkben gyógytornász foglalkoztatása, illetve alkalmanként a nappali ellátás keretében is <u>gyógytorna foglalkozás tartása.</u>
A lehetőségekhez képest nem megfelelő az időskorúak és a fiatalabb nemzedékek szolidaritása, együttműködése.	Időskorúakkal foglalkozó civil szervezetek erősítése a nemzedékek együttműködése érdekében. Az önkormányzati szociális-köznevelési intézmények programjaiba generációs tevékenységek beiktatása.
Idősek közlekedése nehezített.	Közüintézmények, közterületek, közösségi tömegközlekedés akadálymentesítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A fogyatékos személyek segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb, és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékos ember a betegekhez, az idősekhez, a gyermekekhez hasonlóan segítségre szorul.

A 2022. évi legfrissebb népszámlálási adatokat tekintve elmondható, hogy a válaszadó, fogyatékossgal élő emberek 11%-a az általános iskola 8. évfolyamával sem, 33%-a az általános iskola befejezett 8. évfolyamával rendelkezik. Felsőfokú iskolai végzettséggel, egyetemi, főiskolai oklevéllel csupán 12%-uk rendelkezik – a nem fogyatékossgal élő személyek esetében ez az adat 22% –, érettségivel a válaszadó személyek 23%-a.

Ez a szomorú tény feltételezhetően 2 fő tényezőnek köszönhető:

- a fogyatékossgal és tartós betegséggel élők oktatáshoz való hozzáféréseinek alacsonyabb szintje,
- a végzettséggel betölthető munkakörök egészségkárosító hatásai: az alacsony iskolai végzettséggel ellátható munkakörök munkakörülményei és terhelése sokkal több egészségkárosodás forrása, mint a szellemi munkaköröké, emiatt a fizikai jellegű munkakörökben dolgozók között több ember szenvedhet el egészségkárosodást, tartós betegséget vagy fogyatékossgat.

A tartós betegséggel és fogyatékossgal élők alacsonyabb iskolai végzettsége kihat a munkaerő-piaci lehetőségekre, bár az elmúlt években nőtt a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatási rátája 30 %-ra a korábbi 16%-hoz képest. Az iskolázottsági helyzet egyik legszomorúbb aspektusa, hogy a munkaadók inkább csak fizikai munkakörökben teremtenek munkalehetőséget a megváltozott munkaképességű emberek számára. Ezek igen gyakran az egészségkárosodás és a megmaradt képességek jellege miatt foglalkozás-egészségügyi szempontból nem a legmegfelelőbbek, és emiatt kevésbé betölthetőek a megváltozott munkaképességű célcsoport nagy része számára.

Ezen okok miatt az állam egyetlen, valódi kitörési pontja a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának növelésében és a foglalkozási rehabilitációban a megváltozott munkaképességű személyek szakképzésének fokozott mértékű elősegítése és iskolázottságának javítása lehet csak, azonban ez egyéb okok miatt sokszor csak nehézkesen megvalósítható.

A Nagykanizsán élő fogyatékosok létszáma és fogyatékossguk mértékére sajnos adatok nem állnak rendelkezésre, melyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi és szociális helyzetéről.

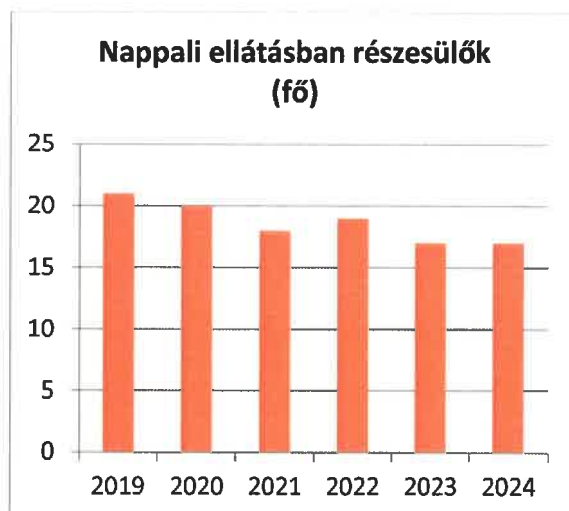
Általánosságban elmondható, hogy a fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Az önkormányzat feladata olyan környezet megteremtése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük, a lakhatás, a közlekedési eszközök használata, szociális és egészségügyi ellátás, iskoláztatás és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2019	595	730	1325
2020	583	713	1296
2021	580	707	1287
2022	575	708	1283
2023	565	674	1239
2024	561	671	1232

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2019	21
2020	20
2021	18
2022	19
2023	17
2024	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Fogyatékossg típusa és akadályozottság

A 2022-es népszámlálás adatai között a fogyatékossg típusára vonatkozó adatok alapján az látható, hogy a válaszadó, fogyatékossgal élő emberek 34%-a mozgáskorlátozott, 13%-a látássérült, 9% hallássérült, 13% intellektuális fogyatékossgal él. Az autizmus spektrumzavart 4%-uk jelölte meg, a „beszédhibával” és a „beszéd fogyatékossgal él” válaszlehetőségeket egyaránt 2-2%. A pszichoszociális fogyatékossgot 3%-ban jelölték meg a kitöltők.

A mozgássérült fogyatékossgal élők nagy aránya miatt munkaerő-piaci szempontból kiemelten fontossá teheti az akadálymentesítés és a távmunka szerepét a munkaerő-piacra történő visszavezetésben.

Az alábbi táblázat kiemelten a **tanulás és munkavállalás, valamint a fogyatékossg viszonyát** mutatja be:

A fogyatékossg típusa és a munkavállalásban való akadályozottság	
A fogyatékossg típusa, tartós betegség	Tanulásban, munkavállalásban akadályozza
Autista	51,5%
Értelmi fogyatékos	51,5%
Beszéd fogyatékos	40,5%
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	37,1%
Beszédhibás	35,9%
Siket	31,6%
Egyéb	28,0%
Vak	25,9%
Súlyos belszervi fogyatékos	23,9%
Siketvak (látás- és Hallássérült)	21,2%
Gyengénlátó, aliglátó	21,1%
Mozgássérült	20,4%
Ismeretlen	15,7%
Nagyothalló	14,8%

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

Az adatokból jól látható, hogy átlagban a fogyatékossgal élők egynegyede az, aki tanulás és munkavállalás terén akadályozottságot él meg fogyatékossga miatt. Ezen belül az értelmi sérültek, a kommunikációban akadályozott fogyatékossgal élők és a mentális betegségben szenvedők élnek meg fogyatékossgukat a munkavállalásban komolyan akadályozó tényezőként.

Ezekből az adatokból két fontos dolog következhet:

- egyrészt a foglalkoztatáspolitikai és a jogalkotók legfontosabb feladata az kell, hogy legyen, hogy azok a fogyatékos személyek (a választ adók 75%-a), akik nem érzik akadálnak fogyatékossgukat, megfelelő képzési és munkalehetőségekhez juthassanak és munkába tudjanak állni
- másrészt az ellátási rendszer átalakítása és a felülvizsgálatok ellen tiltakozó rokkant érdekvédelmi szervezetek fel kell, hogy ismerjék tagjaik nagy többsége nem tarja magát munkaképtelennek.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

A megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő munkavállalók különböző idült betegségek, baleseti sérülések, veleszületett látás,- hallás,- mozgáskorlátozottság vagy egyéb körülmények miatt tartoznak a sérülékeny csoportba, védett munkavállalói körbe.

A megváltozott munkaképességű személy fogalomkör magába foglalja az egészségkárosodott és a fogyatékossgal élő személyeket.

A hazai jogrendszerben egységes definíció nem létezik, a fogalmak sokfélesége az egyes jog és szakterületek különbözőségéből fakad. A fogyatékos személyekre vonatkozó szóhasználat sem egységes, mert gyakran találkozunk a fogyatékkal élő, fogyatékossgal élő kifejezésekkel is.

A megváltozott munkaképességű személy általános fogalmát a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) 58. § (5) bekezdésének m) pontja határozza meg a következőképpen:

„m) megváltozott munkaképességű személy:

ma) a rehabilitációs hatóság vagy jogelődjai által végzett hatályos minősítés alapján

maa) akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,

mab) aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány alapján,

mac) akinek a munkaképesség-csökkenése 50–100 százalékos mértékű,

mb) aki a komplex minősítés alól jogszabály rendelkezése alapján mentesül, rokkantsági ellátás folyósításának időtartama alatt.”

Ezt a fogalmat tartalmazza a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 294. § 1) pontja is. 2018. január 1-től került aktualizálásra, pontosításra a munkajogi törvényi fogalomtárban ennek a személyi körnek a meghatározása.

Az Ft. 57/B. § (4) bekezdésének 3. pontja alapján:

„Fogyatékossgal élő munkavállaló, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – valamint ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja;”

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Az önkormányzatok nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében

javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérlje, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása.

A fogyatékosággal élők a munkavállalók leghátrányosabb helyzetű csoportját képezik. A foglalkoztatás, a rehabilitáció, az egyenlő esélyű hozzáférés a társadalmi integráció szempontjából kulcsfontosságú terület, hiszen lehetővé teszi számukra a társadalmi kapcsolatok kialakulását, a társadalomba való beilleszkedést.

A Kanizsa Rehab Nonprofit Kft. akkreditált foglalkoztatóként biztosítja a megváltozott munkaképességű munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatását. Három területen működik gazdasági társaságként: varroda, nyomda, habilitációs részleg (bérmunkában operátori feladatok). Minhárom területen és az épületüzemeltetésben is alkalmaznak megváltozott munkaképességű munkavállalót. A társaság jelenleg (2025) 161 főt foglalkoztat. A megváltozott munkaképességű munkavállalók száma 112 fő, ami 69,5 %-a az összes dolgozónak. A megváltozott munkaképességű munkavállalók 27 %-a él valamilyen fogyatékosággal (mozgásukban korlátozottak, gyengén látók, hallássérültek, értelmi akadályozottak). A fogyatékosággal élő munkavállalók között nagy arányban fordul elő az értelmi akadályozottság. A szakemberek állandó jelenléte közvetlenül a munkatermek közelében lehetővé teszi, hogy autizmussal, illetve asperger szindrómával élő fiatalok is a többségi munkavállalókkal integrált csoportban dolgozhassanak.

A nonprofit Kft. székhelye Nagykanizsa város központi területén helyezkedik el, tömegközlekedéssel és saját járművel is jól megközelíthető, mozgáskorlátozott parkolóval és akadálymentesített bejáratral egyaránt rendelkezik. Az épületen belüli közlekedést akadálymentesen kialakított előtér és közlekedők biztosítják, az emeleket liften (ennek kezelőrendszere egyszerű, hangjelzéssel ellátott), valamint lépcsőházon keresztül lehet megközelíteni. Az épületen belül a közlekedőkben vezetősáv segíti a gyengén látó munkavállalókat. Irányjelző táblák mutatják az egyes helyiségek elérhetőségét (pl. irodák, lift). Az ajtók melletti falszakaszon táblák jelzik a helyiség funkcióját (Braille írással is). Az épület minden szintjén akadálymentes illemhely került kialakításra kapaszkodókkal, alacsonyan elhelyezett mosdókkal és tükrökkel. Az akadálymentesített mosdókban körzsinóros vészjelzők biztosítják, hogy baleset esetén a helyiség bármely területéről segítséget lehessen kérni. Hallássérült munkavállalók kommunikációját indukciós hurok segíti. Az épített környezet mellett az egyes munkakörkhöz kapcsolódó akadálymentesítésre is törekszik a társaság. Ennek megfelelően az egyes részlegeken használt gépek, berendezések megnövelt biztonsági elemeket tartalmaznak. Több oldalról megközelíthetők, magasságuk állítható. A nyomdában a gépek kijelzője hang- és fényjelzéssel ellátott. A pedállal működő gépek kézi működtetése is biztosított. A varrodai részlegen csúsztató asztal segíti a munkadarabok hajolás, emelgetés, nagyobb fizikai erőfelfejtés nélküli továbbítását. A varrodai csomagolóban az asztalok állíthatók. A szabászati gépek hang-, ill. fényjelzéssel ellátottak. Habilitációs részlegen részben speciális asztalok állnak rendelkezésre, ezek motorosan állíthatók, ezáltal egyszerűen kezelhetők testhelyzet változtatás esetén, még a paralízises munkavállalók is mindenféle erőfelfejtés nélkül tudják kezelni. Megértési nehézséggel küzdők munkáját folyamatábrák segítik. Az anyagmozgatók munkáját kézi hidraulikus raklapemelő és akadálymentesített padozat, a takarítók munkáját pedig takarítógép segíti.

A rehabilitációs foglalkoztatás megvalósulása érdekében törvényi kötelezettségnek megfelelően a Kanizsa Rehab Nonprofit Kft. alkalmaz 1 fő rehabilitációs tanácsadót és 1 fő rehabilitációs mentort napi 8-8 órás munkaidőben. Az ő feladatuk a munkavállalók speciális igényeinek felmérése a munkába lépéskor, megfelelő munkakör – munkaterület kiválasztása. Folyamatosan kapcsolatot tartanak a munkahelyi vezetőkkel, segítik a munkavállalók teljesítményének javulását, szinten tartását. Szociális ügyintézés keretei közt segítik a munkavállalókat (települési támogatáshoz jutát, kedvezményes étkezéshez jutás, háztartás gazdálkodás, közüzemi szolgáltatókkal egyeztetés, szakrendelésekre időpont egyeztetés)

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki).

A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt, és a támogató szolgáltatótól sem kap segítséget.

A fogyatékossgal élők egynegyede az, aki a munkavállalás terén akadályozottságot él meg fogyatékossga miatt. Ezen belül az értelmi sérültek, a kommunikációban akadályozott fogyatékossgal élők és mentális betegségben szenvedők élik meg fogyatékossgukat a munkavállalásban komolyan akadályozó tényezőként.

A hátrányos megkülönböztetés valós probléma, de erről adatok városunk vonatkozásában nem állnak rendelkezésre. Az ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkenhetnek.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékos személyek részére biztosított helyi szolgáltatások:

- támogató szolgáltatás
- fogyatékosok nappali intézménye
- fogyatékosok otthona
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítő szolgálat

A Szivárvány Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézmény egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény. Feladatai: az általános iskolai nevelés-oktatás (alsó – felső tagozat), speciális szakiskola, óvodai nevelés, fejlesztő nevelés-oktatás, szakiskolai nevelés-oktatás, gyógypedagógiai/konduktív oktatás - fejlesztés, utazó gyógypedagógusi hálózat működtetése.

A szociális alapszolgáltatásokat – étkezés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás – a **Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény** biztosítja a városban lévő fogyatékos személyek számára. Az intézmény keretein belül működik a **támogató szolgálat** is. Működésének célja a fogyatékkal élő személyek életminőségének javítása, társadalmi integrációjának elősegítése. Feladatai:

- Az önálló életvezetés támogatása, igazodva az igénylő életkorához, fogyatékossga típusához, mértékéhez, élethelyzetéhez és képességeihez.
- A fogyatékossgal élő személy saját lakóhelyén, lakókörnyezetében történő segítése, életvitelének megkönnyítése.
- A gondozás keretében alapvető higiéniai szükségletek kielégítése, segítségnyújtás a higiéniai feladatok ellátásában, szükség szerint egészségügyi alapellátáshoz jutás segítése, a szakellátáshoz való jutás megszervezése, egészségi és mentális állapot figyelemmel kísérése.
- Háztartási, vagy háztartást pótló segítségnyújtás keretében a mindennapi életvitelben, személyes környezet rendben tartásában, mindennapi ügyek intézésében, valamint a személyes szükségletek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása.
- A készségfejlesztés keretében fizikai aktivitás megőrzését célzó foglalkozások biztosítása, beilleszkedést segítő magatartásformák kidolgozása.
- Gyógypedagógiai segítségnyújtás a funkciózavarok korrekciója és a rehabilitáció érdekében.

A személyi segítő szolgáltatás a fogyatékos ember aktív közreműködésével segítséget nyújt a fogyatékos ember személyi szükségleteinek kielégítéséhez, mely magába foglalja a higiénés, az életviteli és az életfenntartási szükségleteket, támogatást nyújt a társadalmi életben való teljes jogú részvételhez, az önálló munkavégzéshez, tanulmányok folytatásához, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételéhez, kulturális, művészeti, sport, szabadidős tevékenységek végzéséhez. Az igénylés történik folyamatosan, napi szinten, és hetente 1-3 alkalommal, illetve eseti jelleggel kéthetente 1-3 alkalommal, és havonta.

A szállító szolgálat biztosítja a hozzáférést a különböző közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi, szociális, kulturális és egyéb szolgáltatásokhoz. A szolgáltatások nyújtásával elérhető, hogy a kliens segítségével, de önállósága megtartásával tudja hivatali és egyéb ügyeit intézni, illetve igénybe venni a különböző szolgáltatásokat. Az aktív társadalmi részvétellel elősegíti az integrációt, illetve az ellátott teljesebb életet élhet, elszigetelődés nélkül.

A támogató szolgáltatást igénybe vevők megoszlása 2024-ben	
Fogyatékoság típusa	Ellátottak száma (fő)
Látási fogyatékoság	3
Értelmi fogyatékoság	10
Pervazív fejlődési zavarok	2
Mozgásszervi fogyatékoság	14
Halmazott fogyatékoság	3
Összesen	32

Városunkban a Magyar Máltai Szeretetszolgálat fenntartásában működik még támogató szolgáltatás.

A Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény keretein belül működő **Fogyatékkal Élők Napközi Otthona** az értelmi fogyatékosággal vagy egyéb fogyatékosággal, halmazott fogyatékosággal, illetve autizmussal élőknek és családjuknak nyújt segítséget a szociális, egészségügyi és mentális állapotuknak megfelelő életritmust biztosító szolgáltatásokkal.

Céljuk: a fogyatékoságból eredő hátrányok enyhítése, a minél teljesebb társadalmi integrációjuk megvalósulása érdekében a családban, illetve születési természetes környezetben való életvitel megőrzése. Tevékenységüket komplex rehabilitációs szemlélet mentén, a meglévő képességekre építve, rendszerszemlélettel végzik.

Feladataik:

- tanácsadás
- készségfejlesztés keretében az ellátottak életkorának és fejlettségi szintjének megfelelő fejlesztő és szinten tartó foglalkoztatás
- segítségnyújtás a mindennapi életvitelben, ügyek intézésében, személyes használatú ruházat mosásának, vasalásának biztosítása
- az étkeztetés igénybevételeinek biztosítása
- esetkezelés keretében a problémák megoldására erőforrások mozgósítása a kitűzött célok eléréséhez
- felügyelet biztosítása
- gondozás keretében az alapvető higiéniai szükségletek kielégítése
- pedagógiai segítségnyújtás keretében lehetőség biztosítása a képességek kiteljesítésére, a fejlődésében egy magasabb szint elérésére szocializációs, pedagógiai, andragógiai eszközökkel
- gyógypedagógiai segítségnyújtás a funkciózavarok korrekciója és a rehabilitáció érdekében
- a közösségi lét biztosítása, az interperszonális kapcsolatok fejlesztése, az egyén és a környezet által determinált minél teljesebb emberi lét megélése: rendezvények, ünnepek, kirándulás, túra, séta, sportesemények, névnap - születésnap megemlékezések, színház, koncert, intézménylátogatás, kiállítások.
- az egyén önrendelkezését, a személyi autonómia megőrzését segítő tevékenységek biztosítása

Fogyatékkal Élők Otthona: Az egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCV. törvény alapján 2013. január 1. napjától a fogyatékos személyek otthona és a fogyatékos személyek gondozóháza szociális szakellátás állami feladat.

A Zala Vármegyei Szivárvány Egyesített Szociális Intézmény elsősorban Zala vármegye közigazgatási területéről fogad fogyatékos és autista személyeket, illetve pszichiátriai betegeket. Magyarszerdahely székhellyel, integrált intézményként nyolc településen lát el - bentlakásos intézményekben, lakóotthonokban, támogatott lakhatásokban és szolgáltató központokban – szociális ellátást. Nagykanizsán három lakóotthonban biztosítanak elhelyezést családi környezetben. Telephelyeiken elsődleges feladatuknak tekintik a lakók teljeskörű, jogszabályban előírt ellátásán túl az emberi méltóság és a minőségi, élményekkel teli élet biztosítását, ezzel egyidejűleg intézményi kereteken belüli otthon kialakítását. Céljuk, hogy a lakók autonómiáját figyelembe véve szervezzék meg a szabadidejük normalizált eltöltését, a különböző terápiás tevékenységeken keresztül integrációjukat.

A Kanizsai Pálfi János Református Szeretetotthon fenntartója 2023. július 01-től a Nagykanizsai Református Egyházközség. A Református Egyházközség 66 fővel vette át a Zala Megyei Szivárvány Egyesített Szociális Intézmény Írisz Otthonát. Az átvett intézmény a korábbi években idős otthoni ellátást nyújtott, ezt megelőzően fogyatékkal élők otthonaként működött. Az intézmény alaptevékenysége: jelenleg is az idősek, fogyatékosok bentlakásos ellátása. A szeretetotthon küldetése szorosan illeszkedik az Egyházközség egyik alappilléreként megfogalmazott törekvésével: „Ott lenni az emberek életében, a bölcsőtől a sírig.”

Céljuk egy olyan nyugodt és szeretetteljes környezet biztosítása, amelyben az ott lakó méltósággal és biztonságban tudja élni az életét. Valamennyi program célja, hogy segítse, támogassa az intézményen belüli és azon kívüli (család) kis közösségek, társas kapcsolatok kialakulását, működését és fenntartását. A hitélet gyakorlásának az intézmény egyházi háttéréből adódóan kiemelkedő szerepe van.

Az intézményi lelkész és a terápiás munkatársak biztosítanak lelki támaszt.

Az otthon két szintes, amelyben 24 db 2 férőhelyes, 7 db 1 férőhelyes, 6 db 3 férőhelyes és 3 db 4 férőhelyes szoba található. Az épületen belül biztosított az akadálymentes közlekedés, az emelet lépcsőn, valamint személyfelvonóval is megközelíthető. A 2. emeleten, a tetőtérben pedig egy konferenciaterem található.

A Kanizsai Pálfi János Református Szeretetotthon jelenleg 75 elláttal áll jogviszonyban. A Demenciával élők száma 16 fő, fogyatékkal élő 14 fő ellátott.

Az otthon 2024. augusztus 21-től Az Úrhajós u. 6/A. 2. ajtó alatti konyháról látja el a szeretetotthont, a nagykanizsai Kiscsillag Református Óvodát és a Bolyai János Református Általános Iskolát, rendszeresen kb. 450 adagszámmal. A konyha adás-vétele 2025. július 23-án köttetett Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata és a szeretetotthon között.

Mind az idős, mind a fogyatékkal élő lakók esetében személyre szabott, az életkori és egészségi-, mentális állapotot figyelembe vevő ellátást biztosítanak. Igyekeznek a fizikai ellátáson kívül, minél gazdagabb és teljesebb szabadidős lehetőséget biztosítani, figyelmet fordítani lelki gondozásra, tanácsadásra. Jó kapcsolat alakult ki helyi művészeti csoportokkal, előadókkal is, akik rendszeresen hozzájárulnak programjaik megvalósításához, rendezvényeikhez.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az Szt. alapján biztosított ellátások:

Pénzbeli ellátások

- időskorúak járadéka
- aktív korúak ellátása

Természetbeni ellátások:

- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
- közgyógyellátás

A helyi önkormányzat rendelete alapján biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások:

- lakásfenntartási hozzájárulás
- rendkívüli települési támogatás
- hátralékkezelési hozzájárulás
- rendszeres gyógyszer hozzájárulás

Más jogszabályok alapján nyújtott ellátások:

Fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy jogosult, aki

- látási fogyatékos.
- hallási fogyatékos.
- értelmi fogyatékos.
- mozgásában fogyatékos.
- állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,
- állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt, az autonómia-tesztek alapján súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,
- halmozottan fogyatékos és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Rehabilitációs ellátás vagy rokkantsági ellátás: a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőző

- 5 éven belül legalább 1095 napon át,
- 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
- 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt; keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A biztosítás tartamára tekintet nélkül jár a megváltozott munkaképességű személyek ellátása annak, aki 35. életévének betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé vált, és 35. életévének betöltését megelőzően megkezdett iskolai tanulmányai alatt vagy e tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá vált, és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt, vagy aki 2011. december 31-én rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rehabilitációs járadékban vagy az egészségkárosodott személyek szociális járadékaiban részesült.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékosügyben is a társadalmi szemléletváltás az egyik legnagyobb kihívás. Mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek

integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Egészségügyi ellátásuk során az intézmények kellő figyelmet fordítanak a fogyatékoságból adódó egyéni szükségletekre, törekednek arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációt, társadalmi beilleszkedést, továbbá, ne erősítse a betegségtudatot.

A fogyatékkal élő személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint. Joga van továbbá a rehabilitációhoz, melyet a rehabilitációs szolgáltatások és ellátások biztosítanak.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen átalakult. Ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek (hangos térkép, undukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.). Tehát ma már nem csak az épületek akadálymentesítéséről beszélünk. Fentiekén túl küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedté váljon a „mainstreaming” szemlélete, vagyis az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.) biztosítja a fogyatékkal élő személyek jogait:

- **Környezet:** A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))
- **Kommunikáció:** A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékoztató és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.-7. §)
- **Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:** A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.
A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviteli a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.-7/C. §)
- **Közlekedés:** A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevétele. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a

külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §)

- Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. (Fot. 11 §)
- Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.
- Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13 -14. §).
- Foglalkoztatás (Fot. 15-16. §.)
- Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló –gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká.
- Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §)
- A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációhoz. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.
- A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselőiténél lehetőségének támogatása kiemelt feladat.

b) Települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése részben megoldott. Ezen követelménynek való megfelelés hiánya nem mindig pénzügyi kérdés, egyes esetekben (pl. Család- és Gyermekjóléti Központ) az építészeti megoldások nem teszik lehetővé az akadálymentesítést.

Sajnos az önkormányzat épülete csak részben akadálymentesített. Az épület fizikai megközelítése megoldott, ügyfélfogadás, mozgáskorlátozott illemhely a földszinten kialakításra került. 2007-ben a városháza akadálymentesítésére előzetes megvalósíthatósági tanulmány készült, mely az épület komplex akadálymentesítését tűzte ki célul:

- akadálymentes parkoló építését,
- bejárat akadálymentesítését,

- lift, illetve a szintkülönbségek áthidalására emelőplatformok beszerelését,
- a belső akadálymentes közlekedési feltételek teljesítését,
- az épület fény – és hangtechnikával kiegészített info-kommunikációs akadálymentesítése.

Célunk, hogy a jogszabályi előírások, illetve a helyi társadalmi igényeknek megfelelően mielőbb megvalósulhasson a komplex akadálymentesítés, mellyel biztosítható a fogyatékos személyek esélyegyenlősége. Ehhez kapcsolódóan további cél lehet az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése is.

A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. Ennek érdekében szükséges lenne, hogy az önkormányzat érintett dolgozói kapcsolódjanak be olyan tréningekbe, illetve képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatók (pl. jelnyelvi képzés).

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A hatályos jogszabályoknak megfelelően az utóbbi években épített új, illetve felújított közintézmények fizikai megközelíthetőség, használat szempontjából akadálymentesítettek, egyes intézmények (pl. Meseház Bölcsőde, Városi Fogászat, Rozgonyi u. 5. szám alatt 2 gyermekorvosi rendelő és 4 védőnői szolgálat) ellátást nyújtó épületek komplex akadálymentesítése is megtörtént.

Az egészségügyi alapellátást nyújtó szolgáltató épületek 90 %-a akadálymentesített, egy részükben komplex akadálymentesítés valósult meg. A már állami tulajdonba került kórház akadálymentesített.

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés, a lakóépületek, szolgáltató épületek az akadálymentesítettség részben biztosított.

A munkahelyek akadálymentesítettségéről nincs információ.

- d) Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról. A járdák, parkok akadálymentesítése folyamatos.

2017-ben indította el a Szerencsejáték Zrt. A játék összeköt! elnevezésű programját, melyben azt határozta el, hogy évente több ép és fogyatékkal élő gyermek együtt játszását segíti elő befogadó szemléletű játszóterek kialakításával. Vár tematikában nyitotta meg kapuit városunkban a 25. befogadó játszótér. Nagykanizsa keleti városrészében épült új helyszín 9 különleges, széles körben használható, akadálymentesített játszóelemmel várja a gyermekeket. Van ezek között rámpával kialakított akadálymentes vár, kerekesszékes körforgó, fészek és baba-mama hinta, homokozó és okospad is.

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is – részben alkalmasak a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Az önkormányzat folyamatosan törekszik pályázati források bevonásával a teljes akadálymentesítés megvalósítására.

Nagykanizsán a helyi tömegközlekedést biztosító szolgáltató jelentős számú alacsony küszöbű autóbust működtet, ezek a járművek jelzéssel vannak ellátva.

Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely biztosított.

Speciális közlekedési megoldások városunkban nem biztosítottak.

- e) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A munkahelyek akadálymentesítettségéről nincs információ.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);

A városban működő fogyatékos emberek számára fenntartott nappali szociális, illetve köznevelési intézmények:

- fogyatékos gyermekek köznevelési intézménye: Szivárvány Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézmény
- fogyatékos felnőtt személyek nappali intézménye: Egyesített Szociális Intézmény keretein belül működő Fogyatékkal Élők Napközi Otthona
- fogyatékosok bentlakásos intézménye: Zala Vármegyei Szivárvány Egyesített Szociális Intézmény és a Kanizsai Pálfi János Református Szeretetotthon

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A települési önkormányzat igyekszik a lehető legteljesebb támogatást nyújtani a város területén fogyatékossgal élő polgárai számára. Mindezt a városban működő, fogyatékossgal élőket képviselő civil szervezetekkel történő eszmecsere és támogatás révén teszi.

A településen működő civil szervezetek:

- Mozgáskorlátozottak Nagykanizsai Városi Egyesülete
Hatóköre nemcsak Nagykanizsára terjed ki, hanem egész Dél-Zalára. Az Egyesület érdekvédelmi, tanácsadói és sorstársi – segítői tevékenységet folytat. Az Egyesület 300 fő taggal, hat területi csoportban működik. Folyamatosan részt vesznek a MEOSZ által szervezett képzéseken.
- Vakok és Gyengénlátók Zala Megyei Egyesülete: Az egyesület érdekvédelmi, érdekképviseleti, tanácsadói és szakmai feladatokat lát el Zala vármegye egész területén.
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
- Miénk Fogyatékkal Élők Közhasznú Alapítványa
- ALAUTI, Alapítvány az Autista Gyermekekért

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Önkormányzatunk számos alkalommal kinyilvánítja azt, hogy számára fontos a településen élő fogyatékos személyek élethelyzete.

Amikor egy családba fogyatékos gyermek születik, megfelelő támogatást kell nyújtani nekik abba, hogy gyermekük betegségével, fogyatékossgával kapcsolatban információt szerezzenek, tanácsot kapjanak. Ezért fontos a szakmai segítő intézmények megléte és a civil szervezetek jelenléte a városban. A Család- és Gyermekjóléti Központ munkájába célszerű lenne egy demens és fogyatékossgügyi témával foglalkozó munkatárs bekapcsolása, aki mélyrehatóan ismeri ezt a területet, rendelkezik megfelelő információkkal és erőforrásokkal. Összefogná a városban működő intézményeket, civil szervezeteket és a fogyatékos személyek, illetve családjaik számára komoly segítséget tudnának nyújtani.

Fontos lenne, hogy a fogyatékkal élő emberek számára, hogy a lehető legtovább saját otthonukban maradhassanak, ők és hozzátartozóik segítséget kapjanak ehhez, ennek érdekében cél a házi segítségnyújtás lehetőségeinek fejlesztése. Kiemelt figyelmet kell fordítani azokra a családokra, ahol a fogyatékos személyt ellátó családtag maga is segítségre szorul.

Az elsődleges munkaerőpiacra való bekerülés ritkán, vagy egyáltalán nem valósul meg, ennek következtében megfelelő jövedelem hiányában felülreprezentált körökben az alacsony életszínvonal. Fontos lenne a védett munkahelyek bővítése, az elsődleges munkaerőpiac munkáltatóinak szemléletváltása.

A szolgáltatások igénybevételeének lehetőségéről az adott intézménynél, az önkormányzatnál lehet tájékozódni. Ezen kívül a szolgáltatásokról a helyi sajtóban, az önkormányzat internetes honlapján is

lehet információhoz jutni. Fontos, hogy a helyi médiában többször jelenjenek meg a fogyatékosokat érintő információk, illetve legyenek jelen sikereikkel és gondjaikkal együtt. Ezáltal a város lakossága is tájékozódhat a fogyatékosokat érintő kérdésekben, megismerhetik szervezeteiket, tevékenységüket és láthatóvá válnának a lakosság számára is.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Helyi médiában való jelenlét hiánya a fogyatékosokban élőkre is jellemző.	Rendszeresen jelenjenek meg a helyi médiában a fogyatékos személyekkel kapcsolatos hírek, sikereik és gondjaik bemutatásával.
Az önkormányzati dolgozók közül senki nem rendelkezik jelnyelvi képzettséggel.	Megfelelő források felkutatásával az érintett önkormányzati dolgozók jelnyelvi képzésen való részvételének biztosítása.
Fogyatékoságügyi tanácsadó hiánya	Pályázati források felkutatása a foglalkoztatás érdekében.
A középületek akadálymentességének nem kielégítő volta.	Az akadálymentesített középületek, közterületek számának növelése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

A városban több száz civil szervezet, alapítvány működik, közülük aktív tevékenységet 80-100 szervezet végez.

A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszony kialakítására törekszik az önkormányzat annak érdekében, hogy a döntések során többféle vélemény kerüljön megvitatásra.

Közfeladatot ellátó szervezetek:

Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete

Az ellátásokat a szolgáltató az önkormányzattal 2019-ben kötött ellátási szerződés alapján biztosítja.

Nyújtott szolgáltatások:

- Szociális alapszolgáltatások:
 - étkeztetés - népkonyha (100 adag étel biztosításával),
 - hajléktalanok nappali ellátása (40 fő férőhellyel),
 - utcai szociális munka.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások:
 - hajléktalanok éjjeli menedékhelye, amely a krízisidőszakban időszakos éjjeli menedékhelyekkel bővül (Éjjeli menedékhely 54 fő férőhellyel, időszakos éjjeli menedékhely 30 fő férőhellyel),
 - hajléktalanok átmeneti elhelyezése (Átmeneti Szálló 35 fő férőhellyel).
- Gyermekjóléti alapellátás:
 - gyermekek átmeneti elhelyezése (Családok Átmeneti Otthona 40 férőhellyel, melyből 8 fő a krízisférőhely),
 - az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatás.
 - Tisztasági fürdő és mosoda működtetése

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Az ellátásokat a szolgáltató az önkormányzattal 2007-ben kötött, és 2017. évben módosított ellátási szerződés alapján biztosítja.

Nyújtott szolgáltatások:

- családi bölcsőde (két intézményben 7-7 fő férőhellyel),
- szenvedélybetegek közösségi ellátása (44 feladategység feladatmutatóval),
- szenvedélybetegek nappali ellátása (20 fő férőhellyel).

Völgy Alapítvány

A szolgáltató a pszichiátriai betegek nappali ellátását az önkormányzattal 2007. és 2017. évben, a pszichiátriai betegek közösségi ellátását pedig 2005. évben kötött ellátási szerződés alapján biztosítja.

Nyújtott szolgáltatások:

- pszichiátriai betegek nappali ellátása (50 fő férőhelyszámmal),
- fejlesztő foglalkoztatás (20 fő foglalkoztatható személlyel),
- pszichiátriai betegek közösségi ellátása (44 feladategység feladatmutatóval).

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

A Civil Kerekasztal működését Önkormányzatunk segíti és támogatja. Az önkormányzat és a Kerekasztal együttműködésével több sikeres program is megvalósult. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Az önkormányzat Időügyi Tanácsot működtet, támogatja részvételét az idősokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Az egyházi szervezetek, alapítványok is rendszeresen részt vesznek pályázatainkon, a nagy felújításokat is anyagilag támogatjuk (világítás, külső homlokzat felújítás, bútortárolat beszerzése stb.).

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata tagja a **Nagykanizsa és Térsége Önkormányzati Társulásnak**, mely szervezeti keretet biztosít a települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszerének. Összehangolja a térségi és ágazati feladatellátást, ennek feltétel- és forrásrendszerének koordinációját és a térség összehangolt fejlesztését is ellátja. Szükség esetén intézmények létrehozását és közös fenntartását is biztosítja.

A **Nagykanizsai Regionális Szennyvíztársulás** Bocska, Eszteregnye, Fityeház, Fűzvölgy, Homokkomárom, Hosszúvölgy, Liszó, Magyarszentmiklós, Magyarszerdahely, Nagykanizsa, Rigyác, Semjénháza, Surd, Szepetnek és Zalaszentbalázs települések együttműködésével jött létre. Célja, hogy ezen települések szennyvízelvezetési és -kezelési feladatainak hatékonyabb és célszerűbb megoldását, a közszolgáltatás színvonalának javítását biztosítsa.

Nagykanizsa – Surd – Zalakomár Szociális Társulása a három település területén a szociális alapszolgáltatás teljeskörű ellátását biztosítja.

A **Nagykanizsa és Térsége Óvodafenntartó Társulásnak** a Társuláson keresztül Nagykanizsa, Liszó, Homokkomárom, Hosszúvölgy, Fűzvölgy, Rigyác és Sormás településeken az Mőtv. 13. § (1) bekezdésének 6. pontjában meghatározott óvodai ellátást működési (szolgáltatási) területen alaptevékenységként, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) számú EMMI rendelet előírásai szerint, feladatvégzési és ellátási kötelezettséggel, az alapítók szakmai és gazdasági felügyelete mellett végzi.

Dél-Zala Hulladékgazdálkodási Társulást Belezna, Bocska, Eszteregnye, Fűzvölgy, Homokkomárom, Hosszúvölgy, Iharos, Iharosberény, Kiscsehi, Liszó, Nagykanizsa, Nemespátró, Petrivente, Pogányszentpéter, Rigyác, Semjénháza, Sormás, Surd, Tótszentmárton, Tótszerdahely, Újudvar és Zalakomár települések együttműködésében jött létre. Feladata a Társulás működési területén belül a települések szilárd hulladékkezelésének megoldása magas szintű műszaki, technikai színvonalon a környezetet védő rendszerben, továbbá a társulás tagjai által a Társulás részére rendelkezésre bocsátott, valamint a hulladékgazdálkodási tevékenység végzésével kapcsolatban szerzett vagyonelemek üzemeltetése.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nagykanizsán három nemzetiségi önkormányzat működik: horvát, német és roma nemzetiségi önkormányzat. A három nemzetiségi önkormányzat önállóan, szabadon, demokratikus módon gyakorolja Nagykanizsa Megyei Jogú Város közigazgatási területén a nemzetiségi lakosság érdekeinek képviseletében Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mőtv.), valamint a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Nj.tv.) alapján hatáskörét és látja el feladatait. A nemzetiségi önkormányzatok törvényben meghatározott nemzetiségi közszolgáltatási feladatokat ellátó, testületi formában működő, jogi személyiséggel rendelkező, demokratikus választások útján a Nj.tv. alapján létrehozott szervezetek, amelyek a nemzetiségi közösséget megillető jogosultságok érvényesítésére, a nemzetiség érdekeinek védelmére és képviseletére, a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetiségi közügyek települési szinten történő önálló intézésére jött létre. A nemzetiségi önkormányzati képviselők aktívan részt vesznek a település munkájában, a nemzetiségi önkormányzatok és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata közötti megállapodás alapján a nemzetiségi önkormányzat működéséhez szükséges tárgyi feltételeket Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata biztosítja, ezen kívül a város támogatja a nemzetiségi önkormányzatok kulturális szerveződéseit

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a város közigazgatási területén működő, ott programokat megvalósító civil egyesülettel, alapítvánnyal kiegyensúlyozott kapcsolatot tart fenn. Mindenkorai anyagi forrásainak függvényében támogatja a civil szerveződések feladatainak ellátását.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A városban működő forprofit szervezetek széleskörű karitatív tevékenységet folytatnak a köznevelés, szociális ellátás, egészségügy területén végzett intézményeket és egyéneket segítő munkájukkal.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A HEP elkészítésében jelentős szerepet vállaltak az önkormányzati fenntartású intézmények, az érintett területeken működő releváns civil szerveződések és a HEP Fórum, mely az egyes területek helyzetelemzéséhez és az intézkedési tervhez adatokat szolgáltatnak és szakmai javaslatokkal is segítik a HEP elkészítését. Ennek köszönhetően készült el a HEP helyzetelemzése, valamint az intézkedési terv tartalma.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A települési önkormányzat a két évente üléselő HEP Fórumon keresztül biztosítja a szervezetek és a lakosság észrevételeinek megjelenését, az esetleges módosításra vonatkozó javaslattételét.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A tartós munkanélküliek aránya magas	Inaktív személyek bevonására irányuló tevékenységek bővítése, foglalkoztatási projekteken való önkormányzati részvétel.
	A lakossági adósságállomány újratemmelődése folyamatosan fennáll	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Mentorálási programok működtetése, aktív szemléletformálás. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
	Romákkal szembeni előítélet megléte	Helyi médiában „jó példák” megjelenítésének kezdeményezése. Az intézményekben és a közösségekben közös akciók a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal és civil szervezetekkel.
	Alacsony iskolai végzettség, képzettségi hátrányok, nem versenyképes szakképzettség	Felnőttképzések és szolgáltatások segítségével kell hatékonyabbá tenni a társadalmi mobilitási csatornákat, ezzel segítve a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok iskolázottságának, foglalkoztatásának, lakhatásának és mentális egészségének javítását.
	Hajléktalan ellátás nem megfelelő elhelyezkedése a városon belül	Hajléktalan ellátás új helyen történő kialakítása
	Hajléktalan idős emberek ápolása, gondozása nem megoldott	Ápolást, gondozást nyújtó szakemberek foglalkoztatása
	Szegregátumokban élő emberek helyzete hátrányos	Az itt élő emberek életének figyelemmel kísérése Közösségi tér kialakítása, fenntartása, Szolgáltatások, programok biztosítása
	A tartós munkanélküliek aránya magas	Inaktív személyek bevonására irányuló tevékenységek bővítése, foglalkoztatási projekteken való önkormányzati részvétel.
Gyermekek	A hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekek óvodai, iskolai teljesítménye elmarad az átlaghoz képest. Felzárkóztatásuk, a tanulási kudarcok enyhítése, megszüntetése szüksége.	A szülők széleskörű tájékoztatása és célzott programok, prevenciós foglalkozások szervezése a gyermekeknek és a szülőknek egyaránt.
	Az elmúlt években egyre nagyobb igény formálódott a helyettes szülő igénybevitelére, azonban a hálózatban lévő helyettes szülők nem tudták adott élethelyzetükre tekintettel a felmerülő igényeket kielégíteni.	Helyettes szülői hálózat fejlesztése, új helyettes szülők képzése, bevonása a hálózatba.

	Veszélyeztetettséget megelőző észlelő - jelzőrendszer egyes tagjainak alacsony fokú aktivitása	Szakmaközi megbeszélés, esetkonferencia és esetmegbeszélés keretében a tagok aktivizálása, új tagok felkeresése.
	Korai életszakaszban felmerülő szociális hátrányokból adódó készségek és képességek elmaradott szintje (pl. beszéd-, mozgás-, kognitív)	Pályázati források feltérképezése az ingyenes szolgáltatások biztosításához. (pl. Biztos Kezdet Gyerekház)
	A pályaaorientációs problémák hátrányos helyzetű gyermekek körében nagyobb számban fordulnak elő.	Tanoda által nyújtott szolgáltatásokba minél több hátrányos helyzetű gyermek bevonása, BURSA ösztöndíj népszerűsítése
	Unatkozó, csellengő gyerekek.	Hasznos szabadidő eltöltését szolgáló közösségi terek, szabadidős programok folyamatosságának biztosítása, szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése.
	A családi életvitelben jelentkező problémák száma megnőtt (elhanyagolás, betegség, nevelési problémák, családtagok közötti konfliktusok, káros szenvedélyek).	Óvodai, iskolai pszichológusok foglalkoztatása, óvodai és iskolai szociális segítők támogató tevékenysége.
Idősek	Demens emberek ellátását biztosító szakmai egység nem működik.	A szakellátás férőhelyszámának bővítése, az elkülönített demens részleg (nappali és bentlakásos) kialakítása érdekében források keresése.
	Magas az egyedül élő időskorúak aránya különösen a nők körében.	A szociális, közművelődési szolgáltatások folyamatos fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése, bővítése szükséges.
	Az időskorú emberek létszámának növekedése mellett megjelent az „aktív idősödés és a minőségi idős-kor” megélésének igénye. Idős emberek humánerőforrásként való alkalmazásának igénye és szükségszerűsége, foglalkoztatása kihasználatlan.	A felhalmozott szellemi tőke hasznosítása a közéletben, szakmákban, élettapasztalatok átadása. Kölcsönös segítő rendszer kiépítése lehetőségének felmérése, felkutatása /azokat a tevékeny, segíteni vágyó, valamely szakmában járatos időseket, akik vállalnának önkéntes segítséget azokban a háztartásokban, ahol szükség van rájuk./ ”Kommunikációs Hálózat” kiépítése a nemzedékek között. Időskorúak alkotó kedvének motiválása: kiállítások, bemutatók népszerűsítése „Példaértékű Életutak” bemutatása.
	Az időskorúak biztonságérzete csökkent (közbiztonság és közlekedés biztonság) ezért fenntartására, fokozására, mely közösségi érdek folyamatosan szükség van.	Figyelemfelkeltő előadások szervezése az időseket fokozottan veszélyeztető bűncselekmények jellegére, ezek kivédésére; információs anyagok, szórólapok és filmek készítése, alkalmazása; prevenciós programok biztosítása a média bevonásával.
	A kor előrehaladtával megnövekszik a betegségek, balesetek előfordulásának kockázata és gyakorisága. A morbiditási statisztikák rangsorában a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák a	Több szűrővizsgálat szervezése, rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése, prevenciós szemlélet erősítése, felvilágosító előadások tartása az életkori

	leggyakrabban előforduló betegségek. Az egészség, mint legfontosabb érték nagyobb figyelmet igényel.	sajátosságokról, gondokról, betegségekről, tünetek felismeréséről. Idősek szakellátását biztosító intézményeinkben gyógytornász foglalkoztatása, illetve alkalmanként a nappali ellátás keretében is gyógytorna foglalkozás tartása.
	A lehetőségekhez képest nem megfelelő az időskorúak és a fiatalabb nemzedékek szolidaritása, együttműködése.	Időskorúakkal foglalkozó civil szervezetek erősítése a nemzedékek együttműködése érdekében. Az önkormányzati szociális-köznevelési intézmények programjaiba generációs tevékenységek beiktatása.
Nők	Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező nők képzésbe történő bevonása akadályozott.	Felnőttképzések szervezése (hiányzó iskolai végzettség + szakmai tanfolyam) digitális írástudás, digitális információs műveltség fejlesztését célzó képzések, foglalkozások (digitális eszközök használata, információgyűjtés, digitális ügyintézés stb.+)
	A munkáltatók csak kis mértékben alkalmazzák az atipikus foglalkoztatási formákat, így a kisgyermeket nevelő anyák nehezebben tudják összehangolni a munkát a gyermekneveléssel, magánélettel.	Családbarát munkahelyek kialakításának támogatása a munkáltatók érzékenyítése, tájékoztatása, jó gyakorlatok népszerűsítése révén. A munkavállaló nők stresszkezelési, konfliktuskezelési képességének fejlesztése célzott programok segítségével.
	A roma népességből kerülnek ki a jelentős iskolai, képzettségi hátrányokkal rendelkező nők. Hátrányos helyzetük kialakulása az iskolázottság hiányából fakadó foglalkoztatottság hiányára vezethető vissza.	Az oktatást nem célzó, de szorosan ahhoz kapcsolódó kulturális, civil és egyéb szervezetek együttműködése a roma nők társadalmi szerepvállalásának növelése érdekében. Képzések, műhelymunkák szervezése a hátrányos helyzetben lévők nők bevonásával.
Fogyatékkal élők	Helyi médiában való jelenlét hiánya a fogyatékosokban élőkre is jellemző.	Rendszeresen jelenjenek meg a helyi médiában a fogyatékos személyekkel kapcsolatos hírek, sikereik és gondolataik bemutatásával.
	Az önkormányzati dolgozók közül senki nem rendelkezik jelnyelvi képzettséggel.	Megfelelő források felkutatásával az érintett önkormányzati dolgozók jelnyelvi képzésen való részvételének biztosítása.
	Fogyatékoságügyi tanácsadó hiánya	Pályázati források felkutatása a foglalkoztatás érdekében.
	A középületek akadálymentességének nem kielégítő volta.	Az akadálymentesített középületek, közterületek számának növelése.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák esélyegyenlősége megvalósul az antiszegregációs törekvések, különösen az integrált környezetbe történő elhelyezés és a lakhatás javítását célzó intézkedések által.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők egyenlő eséllyel hozzájussanak a pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátásokhoz, az oktatási, egészségügyi, kulturális szolgáltatásokhoz, közösségi programokhoz.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek védelmét, a veszélyeztetettség megszüntetését, a szabadidő hasznos eltöltéséhez alternatívák biztosítását. Fontosnak tartjuk a digitális készségek fejlesztését, a tudatos tartalomfogyasztásra nevelést.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök aktivitásának megőrzésére, a különböző civil szervezetek lehetőségének megteremtésére. Támogatunk minden olyan közösségi akciót, amely erősíti az idősök közösséghez való tartozását, a generációk közötti együttműködést.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a gyermekvállalást követő munkába álláshoz szükséges esélynövelő szolgáltatások szélesítését, a munka és a családi élet összehangolásának támogatását. Elismerjük a nők és férfiak egyenlőségét, társadalomban betöltött szerepük egyenlő arányú jelentőségét.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékossgal élők az élet minden területén jelentkező egyedi igényeire, civil szervezetek működésének támogatására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi problémák megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Hátrányos helyzetűek generációkon át törtenő átöröklésén mérséklése	A szegénységben élő családok hátrányos élethelyzeteit, stratégiáit, kulturális adottságait a gyermekek is öröklik. Így a társadalmi mobilitás esélye csökken.	A szegénység állapotából, kulturális adottságaiból, való kilépés lehetőségének biztosítása	Szolgáltatástervezési koncepció, Kulturális koncepció, Oktatási koncepció, Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Szociális, gyermekjóléti, képzési és iktatási központi, kulturális programok, szolgáltatások bővítése	Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Évente legalább 4 tájékoztató, információs és kulturális program a hátrányos helyzetben élő családok számára is.	Önkormányzati és pályázati forrás	A fenntarthatóság elkötelezett szakmai együttműködés esetében biztosított.	nem releváns
2	Komplex programok fenntartása	A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, életkörülményei csak komplex programok	Csökkenteni a mélyszegénységben élők és a romák körében tapasztalható negatív mutatók arányát	Szolgáltatástervezési koncepció, Ifjúsági koncepció, Kulturális koncepció	Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Szociális, gyermekjóléti, képzési és iktatási központi, kulturális programok szervezése, Prevenációs előadások	Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Évente négy szociális, preventív jellegű program megvalósítása	Humán erőforrás, önkormányzati és pályázati forrás	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns

	fenntartásával javíthatóak		ási Stratégia 2030	megszerve se						
3	Szolgáltatás bővítés és fenntartás Ligetváros településrésze n a szolgáltatások csekély mértékben érhetőek el.	A Ifjúsági városrészben koncepció, közösségi tér Szolgáltatáster kialakítása és vezési koncepció folyamatos fenntartása, programok és szolgáltatások biztosítása	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030, Új Roma Stratégia (2019-2030)	Közösségi tér kialakítása, folyamatos fenntartása, programok és szolgáltatások biztosítása	Család- és Gyermekjólét i Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Egy közösségi tér kialakítása és működtetése	Személyi és pályázati pénzügyi források, lehetőség függvényében önkormányzati forrás	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns
4	Romákkal szembeni előítélet csökkentése és ma is fennálló probléma a társadalmi, gazdasági életben.	Mérséklődő n az előítéleteség a romákkal szemben	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Ingyenes és rendszeres megjelenés és biztosítása a helyi médiában. „Jó példák” megjelenítésének kezdeményezése. Közös akció a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, civil szervezetekkel, önkormányzati intézményekkel. A feladatban érintett felek közötti rendszeres	Polgármesteri Hivatal sajtó és kommunikációs munkatársa	2028. 12. 13. (szerda)	A romákkal pozitív média megjelenések száma 10 %-kal emelkedik	Humán erőforrás, önkormányzati forrás	A fenntarthatóság elkötelezettsége szakmai együttműködésében biztosított.	nem releváns

5	A Szepetneki utcái szegregátum és a Ligetvárosi szegregációval veszélyeztetett terület figyelemmel kísérése	A szegregátum mutatói negatív tendenciákat jeleznek a foglalkoztatási és iskolázottsági szintjének javítása tekintetében.	A szegregátumban élő foglalkoztatási és iskolázottak iskolázottságának javítása	Szolgáltatásszervezési koncepció, (2019-2030), Magyar Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	A szegregációs mutatót meghatározó vezetője értékek fokozott és rendszeres ellenőrzése	Család- és Gyermekjóléti Központ	2028. 12. 13. (szerda)	Évente egy alkalommal a családok élethelyzetének felmérése megtörténik	Humán erőforrás (családsegítő kollégák) biztosítása esetén biztosított	Az erőforrások hosszú távú megléte esetében biztosított	nem releváns
6	A lakossági adósságállomány újratermelődésének csökkentése	A szociális bérlakásokban az idősek esetében folyamatos a lakbér és a közüzemi díjak hátraléka	Csökkenjen az önkormányzatok adóssága	NKMJV Kögyűlésének az önkormányzatok adósságáról szóló 19/2019. (IX.02.) önk. rend., a lakások bérleti díjáról szóló 28/2018. (XI.30.) önk. rend.	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	A szociális bérlakásokkal kapcsolatban fennálló tartozások csökkentése érdekében 2 hónap hátralék esetén családgyógyászati szükség. Az önkormányzat bérletkezelője jelzettel él a Család- és Gyermekjóléti Központ felé.	Nagykanizsa Vagyongazdálkodási Zrt.	2028. 12. 13. (szerda)	A felhalmozott adósságállomány 10%-kal csökken	Humán erőforrás: családsegítők bevonása a feladat elvégzésébe, az érintett felek közötti rendszeres kapcsolattartás	A fenntarthatóság elkötelezett szakmai együttműködés esetében biztosított	nem releváns

8	Hajléktalan idős emberek ápolása, gondozása nem megoldott foglalkoztatása	Ápolást, gondozás nyújtó szakemberek foglalkoztatása	Szolgáltatástervezési konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Pályázati lehetőségek felkutatása, pályázat megírása, szakemberek foglalkoztatása	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény vezetője	2028. 12. 13. (szerda) foglalkoztatás a	Humán erőforrás, önkormányzati és pályázati távú forrás megléte esetén biztosított	Nem releváns
9	Hajléktalan ellátórendszer hajléktalan r új helyre költöztetése helyszíne lakó, belüli pihenő övezetben található, műemlék jellegű épületben	Hajléktalan ellátás városon megfelelő elhelyezése	Szolgáltatástervezési konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Hajléktalan ellátás új helyre költöztetése, tá infrastruktur a kialakítása	Nagykanizsa MJV Önkormányza	2028. 12. 13. (szerda) hajléktalan szállók kialakítása a meglévő férőhelyszám mal	Pályázati és önkormányzati erőforrás k hosszú távú megléte esetén biztosított	Nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége									
1	Gyermekek és ifjúsági közösségi tér részére kialakítása, hasznos fenntartása és működtetése programok csekély mértékben érhetőek el	Színvonalas gyermek és ifjúsági programok, szolgáltatások biztosítása	Ifjúsági konceptió, Közüktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési terv, Ifjúságpolitika i Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermeknek ek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Gyermekek és ifjúsági programok és szolgáltatások szervezése, biztosítása	Család- és Gyermekejólét i Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda) alkalommal szabadidős program szervezése	Humán erőforrás, pályázati és önkormányzati távú megléte esetén biztosított	nem releváns
2	Prevenációs és ismeretterjes gyermek	A szülő és a HEP környezet gyermekneve	HEP	Magyar Nemzeti Társadalmi	Rendszeres és hatékony ismeretbővít	Család- és Gyermekejólét	2028. 12. 13. (szerda) program megvalósítása	Humán erőforrás, pályázati és önkormányzati családsegítő k hosszú	nem releváns

zítő programok szervezése	életkörülmény lési, életvezetési és szociális ismeretek hiánya is befolyásolja. Az információk, ismeretek megfelelő és hatékony kommunikációja nem minden esetben valósulnak meg	Felzárkóztatási Stratégia 2030 Új Roma Stratégia (2019-2030)	ő és megelőző eloadások, foglalkozások szervezése	i Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Hátrányos helyzetű gyermekek legalább 50%-ának bevonása a szűnidei étkezésébe	Pénzügyi és humánerőforrások	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.	és védőnő munkatársak bevonása, pénzügyi eszközök pályázati forrásból	távú megléte esetén biztosított	nem releváns
3 Szűnidei gyermekétkeztetés hatékony működtetése	A szűnidei gyermekétkeztetésben résztvevők alacsony száma	Szolgáltatástervezési koncepció, Ifjúságpolitika	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 Új Roma Stratégia (2019-2030), a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	A szűnidei ingyenes gyermekétkeztetés nagyobb részvételi arányának biztosítása	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030 Új Roma Stratégia (2019-2030), a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Hivatal Humán és Hatósági Osztály vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Hátrányos helyzetű gyermekek legalább 50%-ának bevonása a szűnidei étkezésébe	Pénzügyi és humánerőforrások	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított.	nem releváns
4 Nyári napközis "Zöldtábor" és a Csónakázótó gyermekbarát fejlesztése	A nyári gyermekfoglalkozásnak otthont adó, a Csónakázótónál gyermekbarát napközis tábor	Integrált Területfejlesztési Koncepció, Ifjúsági koncepció	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	A napközis tábor és a Csónakázótó környékének gyermekbarát szolgáltatás	A napközis tábor és a Csónakázótó környékének gyermekbarát szolgáltatás	önkormányzat által kijelölt személy	2028. 12. 13. (szerda)	Szolgáltatások, beruházások száma (2 db)	Pályázati pénzügyi források	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns

		és környezete kevés gyermekek által is használható szabadidőre lehetőséget kínál	kkal, infrastruktúraival való ellátottságának biztosítása	Ifjúságpolitika, Konceptió, Köznevelési, Esélyegyenlőségi Intézkedési Állami Stratégia 2030, Új Roma Stratégia (2019-2030), Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030, Új Roma Stratégia (2019-2030), Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Rendszeres és hatékony ismeretbővítő, vezetője	Család- és Gyermekjóléti Központ	2028. 12. 13. (szerda)	Havi 1 program megvalósítása	Pénzügyi és humán erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns
5	A hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekek óvodai és iskolai sikerességének támogatása	A hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekek óvodai és iskolai teljesítménye elmarad az átlaghoz képest. Felzárkóztatásuk, a tanulási kudarcok enyhítése és megszüntetése szükséges	A hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekek óvodai és iskolai sikerességének növelése	HEP	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Új helyettes szülők toborzása, képzésen való részvételük a meg szervezésében	Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Helyettes szülői hálózat bővítése minimum három fővel	Humán erőforrás (Helyettes szülők keresése), Pályázati források	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	Nem releváns
6	Helyettes szülői hálózat fejlesztése	A helyettes szülői hálózat nem tudja a felmerülő igényeket kielégíteni a jelenlegi létszámmal	Helyettes szülői hálózat fejlesztése, új helyettes szülők képzése, bevonása	HEP	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Új helyettes szülők toborzása, képzésen való részvételük a meg szervezésében	Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Helyettes szülői hálózat bővítése minimum három fővel	Humán erőforrás (Helyettes szülők keresése), Pályázati források	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	Nem releváns
7	Korai életstádiumban felmerülő szociális	Hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettséggel	Csökkenteni a gyermekek szociális élethelyzetéből	HEP	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Korai gyermekkor integrált, komplex fejlesztése	Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Legalább három fejlesztő szakember	Humán erőforrás (fejlesztő pedagógus, gyógy pedagógus)	Az erőforrások hosszú távú megléte	Nem releváns

hátrányok leküzdése	rendelkező családokban élő gyermekek hátránnyal kerülnek be a köznevelési intézményekbe	őlt adódó hátrányai	Stratégia (2007-2032)	szakemberek bevonásával fejlesztő foglalkozások nyújtása családok számára	2028. 12.	Évente 10 nő képzésbe való bevonása	Humán erőforrás, pszichológus, pályázati forrás	esetén biztosított
------------------------	---	------------------------	--------------------------	---	-----------	---	--	-----------------------

III. A nők esélyegyenlősége

1	Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező nők képzésbe történő bevonása	Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező nők képzésbe történő bevonása	Szolgáltatástervezési koncepció	A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban (2021-2030)	Inaktív nők képzési programba történő bevonására irányuló tevékenységek bővítése	Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője	2028. 12.	Évente 10 nő képzésbe való bevonása	Humán erőforrás, családsegítő munkatársak bevonása, pénzügyi eszközök pályázati forrásból	Az erőforrás hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns
2	Speciális célcsoport szegénységi kockázatának csökkentése	A szegénység kockázatának csökkentése	Szolgáltatástervezési koncepció	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021-2030)	Szociális és gyermekjóléti szolgálatok fenntartása, bővítése	Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője	2028. 12.	A meglévő szolgálatok száma egy szociális és gyermekjóléti szolgálatból bővüljön	Humán erőforrás, családsegítő munkatársak bevonása, pénzügyi erőforrás	Az erőforrás hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns
3	Atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése	A munkáltatók kis mértékben alkalmazzák az atipikus foglalkoztatási formákat, így a munkáltatók	Szolgáltatástervezési koncepció	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban"	Munkáltatók érzékenyítése, Kormányhivatal és ismeretek támogatása	Zala Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztály vezetője	2028. 12.	Évente 4 érzékenyítő és mentálhigiénés program megvalósítását	Humán erőforrás, pénzügyi eszközök, önkormányzat forrásból	Az erőforrás hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns

	kisgyermekkeek, t nevelő anyák tájékoztatása, nehezebben tudják összehangolni népszerűsítés a munkát a gyermekneveléssel, magánélettel és, konfliktuskezelési képességének fejlesztése célzott programok segítségével	an" (2021-2030)									
4	Meghosszabbított óvodai és általános iskolai nyitvatartás nem minden esetben igazodik a munkaerőpiaci elvárásokhoz	A dolgozó nők és családok tehermentesítő közoktatási koncepció, Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, megőrzésének támogatása	Szolgáltatást vezető koncepció, Köznevelési koncepció, Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, megőrzésének támogatása	"Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégia (2007-2032) gyerekek kora reggeli és késő délutáni felügyeletén a társadalomban és a családban	Bölcsődés és óvodás, valamint általános iskolás gyerekek kora reggeli és késő délutáni felügyeletén a társadalomban és a családban	Hivatal Humán és Hatósági Osztály vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Igény esetén a reggeli, délutáni gyermekfelügyelet meghosszabbítottával	Humán erőforrás önkormányzati pénzügyi forrás, pályázati forrás	Az erőforrás hosszútávú megléte esetén biztosított	nem releváns

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Időskori elmagányosodás megelőzése	Az idősebb korosztályon belül magas az egyedül élők aránya	A közösségi együttlét eseményeinek, programjainak koncepció	Szolgáltatást vezető koncepció, Kulturális koncepció	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Közművelődési és szociális szolgálatok fenntartása	2028. 12. 13. (szerda)	Évente legalább 12 időseknek is szóló	Pályázati és önkormányzati forrás	Az erőforrás hosszútávú megléte	nem releváns
---	------------------------------------	--	---	--	---------------------------------------	--	------------------------	---------------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	--------------

		k rendszeres biztosítása						program biztosítása		esetén biztosított	
2	Demens ellátás kialakítása	Nem működik önálló szakmai emberek ellátását demens részleg	Demens ellátást biztosító szakmai egység (nappali és tartós bentlakásos elhelyezés) létrehozása	Szolgáltatástervezési koncepció	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Önálló szakmai egység létrehozása Férőhelybővítés Szakmai dolgozók létszámának bővítése	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény vezetője	2028. 12. 13. (szerda) részleg létrehozása 20 férőhellyel	Pályázati és önkormányzati forrás	Az önkormányzat erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	Nagykanizsa - Surd - Zalakomár Szociális Társulása
3	Egészségmegőrzés, prevenció időskorban	Az egészség megőrzése idősebb korban is kiemelt fontosságú A hosszabb átlagos életkor nem minden esetben jelenti az aktivitás és egészség megőrzését is	Az időskori aktivitás és egészség állapot javítása	Szolgáltatástervezési koncepció, Sportkonceptió	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Szűrővizsgálatok, egészségmegőrző programok biztosítása sport programok szervezése	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény vezetője	Évente legalább 5 program megszervezése	Önkormányzati és pályázati forrás	Az önkormányzat erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	Nem releváns
4	Időskori biztonság	Az időskoriak biztonságérzetének növelése idősekkel szemben elkövetett csalások, visszaélések száma	Az idősek biztonságérzetének növelése	Szolgáltatástervezési Koncepció, Kulturális koncepció	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Megelőző vagyoni védelmi előadások, prevenció programok szervezése, információs anyagok készítése a média bevonásával	Nagykanizsai Rendőrkapitányság vezetője	Évente 4 előadás szervezése	Humán erőforrás, önkormányzati forrás	Az önkormányzat erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	Nem releváns

5	Aktív időskor	Idősek által felhalmozott szellemi tőke, növelése, élettapasztalat hasznosságát az életük kihasználatlan fokozása	Idősek aktivitásának vezetési koncepció, Kulturális koncepció	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Kölcsönös segítő rendszer kiépítése, lehetőségének felmérése, aktív idős emberek felkutatása "Kommunikációs Hálózat" kiépítése a nemzedékek között Időskorúak alkotó kedvének motiválása: kiállítások, bemutatók népszerűsítése „Példaértékű Életutak” bemutatása	Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Idősek aktivitásának emelkedése, önkéntes felkutatása bevonása	Humán erőforrás, önkéntes tagok felkutatása	Az erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	Nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége											
1	Akadálymentesítés	Akadálymentes közszolgáltatásokhoz, sokhoz, kulturális és sport programokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés még nem teljes az	Akadálymentes Szolgáltatást vezető koncepció	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Akadálymentes környezet kialakításának támogatása	Polgármesteri Hivatal Vagyongazdálkodási és Városüzemeltetési csoportjának vezetője	2028. 12. 13. (szerda)	Akadálymentesítésre is irányuló beruházások 10%-os emelkedése	Pályázati forrás felderítése a finanszírozás érdekében, pályázatírás	A pályázati erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzeti önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térégi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,

- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

A felülvizsgálat összegzése:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése óta az egyes intézkedések részben megvalósultak, illetve folyamatban vannak. Az intézkedéseket az 1. számú összegző táblázat tartalmazza.

I. Nagykanizsa Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése a 310/2023. (XII. 14.) számú határozattal elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program (melynek része az Intézkedési Terv) kétéves felülvizsgálatát elvégezte és a felülvizsgált programot a/2025. (.....) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum: Nagykanizsa, 2025. december

Horváth Jácint
polgármester